

საქართველოს
ეროვნული ბანკი

საქართველოს
საგადასახდელო
ბალანსი

2019

საქართველოს საგადასახდელო ბალანსი

2019

საქართველოს ეროვნული ბანკი

კრებული მომზადდა საგადასახდელო ბალანსისა და საერთაშორისო
საინვესტიციო პოზიციის სახელმძღვანელოს მე-6 რედაქციის მეთოდოლოგიისა
(სსფ, 2009 წ.) და საგარეო ვალის სტატისტიკის შემდგენელთა და
მომხმარებელთა სახელმძღვანელოს შესაბამისად (სსფ, 2013 წ.)

სარჩევი

1. მეთოდოლოგიური მიმოხილვა	5
1.1 საგადასახდლო ბალანსის მეთოდოლოგიური სტანდარტები	5
1.2 საინვესტიციო პოზიციის მეთოდოლოგიური სტანდარტები	12
1.3 საგარეო ვალის მეთოდოლოგიური სტანდარტები	13
2. საქართველოს საგადასახდლო ბალანსი, 2019 წელი	15
2.1 ზოგადი მიმოხილვა	15
2.2 მიმდინარე ანგარიში	18
2.2.1 საქონელი	18
2.2.2 მომსახურება	25
2.2.3 პირველადი შემოსავალი	29
2.2.4 მეორადი შემოსავალი	31
2.3 კაპიტალის ანგარიში	33
2.4 ფინანსური ანგარიში	35
2.4.1 პირდაპირი ინვესტიციები	35
2.4.2 პორტფელის ინვესტიციები	36
2.4.3 ფინანსური წარმოებულები და თანამშრომელთა ოფციონები აქციებზე	37
2.4.4 სხვა ინვესტიციები	37
2.4.5 საერთაშორისო რეზერვები	39
3. საერთაშორისო საინვესტიციო პოზიცია	40
4. საგარეო ვალი	42
5. მონაცემთა წყაროს აღწერა	46
6. დანართები	50
დანართი 1. საქართველოს საგადასახდლო ბალანსი, ანალიტიკური წარმოდგენა, 2015-2019 წლები	50
დანართი 2. საქართველოს საგადასახდლო ბალანსი, კვარტალური, ანალიტიკური წარმოდგენა, 2019 წელი	51
დანართი 3. საქართველოს საგადასახდლო ბალანსი, კვარტალური, სტანდარტული წარმოდგენა, შემოკლებული, 2019 წელი	54
დანართი 4. საქართველოს საერთაშორისო საინვესტიციო პოზიცია, 2015-2019 წლები	55
დანართი 5. საქართველოს საერთაშორისო საინვესტიციო პოზიცია, ინტეგრირებული, 2019 წელი	62
დანართი 6. საქართველოს მთლიანი საგარეო ვალი, 2015-2019 წლები	71

დანართი 7. უმსხვილესი საექსპორტო ქვეყნები (FOB), 2015-2019 წლები	74
დანართი 8. უმსხვილესი საიმპორტო ქვეყნები (CIF), 2015-2019 წლები	75
დანართი 9. ძირითადი საქონლის ექსპორტი თურქეთში, 2015-2019 წლები	75
დანართი 10. ძირითადი საქონლის იმპორტი თურქეთიდან, 2015-2019 წლები	76
დანართი 11. ძირითადი საქონლის ექსპორტი რუსეთში, 2015-2019 წლები	77
დანართი 12. ძირითადი საქონლის იმპორტი რუსეთიდან, 2015-2019 წლები	77
დანართი 13. ძირითადი საქონლის ექსპორტი ჩინეთში, 2015-2019 წლები	78
დანართი 14. ძირითადი საქონლის იმპორტი ჩინეთიდან, 2015-2019 წლები	79

1. მეთოდოლოგიური მიმოხილვა

პუბლიკაცია ასახავს საქართველოს საგარეო სექტორის სტატისტიკას და შეიცავს საგადასახდელო ბალანსის, საერთაშორისო საინვესტიციო პოზიციისა და ქვეყნის საგარეო ვალის სტატისტიკურ ანგარიშებს. სტატისტიკური ანგარიშები შევსებულია კომენტარებით, დამატებითი ანალიტიკური ცხრილებით, შედგენის მეთოდოლოგიის აღწერითა და ინფორმაციის წყაროების ჩამონათვალით.

მონაცემები და კომენტარები მომზადდა საგადასახდელო ბალანსისა და საერთაშორისო საინვესტიციო პოზიციის სახელმძღვანელოს მე-6 რედაქციის მეთოდოლოგიისა (სსფ, 2009) და საგარეო ვალის სტატისტიკის შემდგენელთა და მომხმარებელთა სახელმძღვანელოს (სსფ, 2013 წ.) შესაბამისად.

საქართველოს საგადასახდელო ბალანსი, საერთაშორისო საინვესტიციო პოზიცია და საგარეო ვალი დგება კვარტალური და წლიური პერიოდულობით და გამოისახება აშშ დოლარში. აღნიშნული დოკუმენტები არ მოიცავს ინფორმაციას აფხაზეთისა და ცხინვალის რეგიონებში განხორციელებული საგარეო ეკონომიკური ოპერაციების შესახებ.

საქართველოს საგადასახდელო ბალანსის, საერთაშორისო საინვესტიციო პოზიციისა და საგარეო ვალის გადახედვა რეგულარულად წარმოებს და შეიძლება შეეხოს ნებისმიერ პერიოდს. წინამდებარე კრებულში გათვალისწინებულია 2020 წლის 30 სექტემბრისათვის არსებული ყველა შესწორება.

1.1 საგადასახდელო ბალანსის მეთოდოლოგიური სტანდარტები

საგადასახდელო ბალანსი არის მაკროეკონომიკური სტატისტიკური ანგარიში, რომელიც სისტემური სახით ასახავს დროის განსაზღვრულ პერიოდში მოცემულ ეკონომიკასა და დანარჩენ მსოფლიოს შორის განხორციელებულ ეკონომიკურ ტრანზაქციებს (კვარტალი, წელი). ინფორმაციის კლასიფიკაცია და კომპილაცია ხდება საერთაშორისო სტანდარტების, საერთაშორისო სავალუტო ფონდის საგადასახდელო ბალანსისა და საერთაშორისო საინვესტიციო პოზი-

ციის სახელმძღვანელოს (მეექვსე რედაქციის) შესაბამისად.

განმარტებები და ძირითადი პრინციპები

სტრუქტურულად საგადასახდელო ბალანსი შედგება: მიმდინარე ანგარიშის, კაპიტალის ანგარიშისა და ფინანსური ანგარიშისაგან. მიმდინარე ანგარიში მოიცავს საქონლითა და მომსახურებით ვაჭრობის ბალანსს, პირველადი შემოსავლებისა და მეორადი შემოსავლების ბალანსებს. კაპიტალის ანგარიშში აისახება: არამწარმოებლური არაფინანსური აქტივების შეძენა/გაცემა და კაპიტალური ტრანსფერები. ფინანსური ანგარიში მოიცავს: პირდაპირ ინვესტიციებს, პორტფელის ინვესტიციებს, ფინანსურ წარმოებულებს, სხვა ინვესტიციებსა და სარეზერვო აქტივებს.

მიმდინარე ანგარიშისა და კაპიტალის ანგარიშის ჯამი წარმოადგენს მოცემული ეკონომიკის წმინდა დაკრედიტებას ან წმინდა სესხებას დანარჩენი მსოფლიოს მიმართ. ის კონცეპტუალურად ტოლია ფინანსური ანგარიშის წმინდა ბალანსის.

ფინანსურ ანგარიშს დამატებული სხვა ცვლილებები (მარაგების გათვალისწინებით) გვიჩვენებს საერთაშორისო საინვესტიციო პოზიციის ცვლილებას პერიოდის დასაწყისსა და ბოლოს შორის.

საგადასახდელო ბალანსში აისახება რეზიდენტებსა და არარეზიდენტებს შორის განხორციელებული ოპერაციები.

ეკონომიკური ერთეული ითვლება რეზიდენტად, თუ მისი ეკონომიკური ინტერესის ცენტრი და მუდმივი ადგილსამყოფელი არის ქვეყნის ეკონომიკურ ტერიტორიაზე ერთ წელზე მეტი ხნის განმავლობაში. ამ შემთხვევაში მოქალაქეობა მხედველობაში არ მიიღება.

ქვეყნის ეკონომიკური ტერიტორია შედგება მისი მთავრობის მიერ ადმინისტრირებული გეოგრაფიული ტერიტორიისგან, სადაც ადამიანები, საქონელი და კაპიტალი თავისუფლად მოძრაობენ და ემორჩილებიან ერთიან ფისკალურ და მონეტარულ ხელისუფლებას. ეკონომიკური ტერიტორია ასევე მოიცავს: საჰა-

ერო სივრცეს, ტერიტორიულ წყლებს, ტერიტორიებს საერთაშორისო წყლებში, სადაც ქვეყანა სარგებლობს ექსკლუზიური უფლებებით, ტერიტორიულ ანკლავებს სხვა ქვეყნის ტერიტორიაზე, როგორცაა საელჩოები, საკონსულოები, სამხედრო ბაზები, თავისუფალი ზონები და ა.შ. თავის მხრივ, მოცემული ქვეყნის ეკონომიკურ ტერიტორიად არ ჩაითვლება სხვა ქვეყნების ტერიტორიული ანკლავები, რომლებიც აღნიშნული ქვეყნის გეოგრაფიულ ტერიტორიაზე მდებარეობს.

ითვლება, რომ ფიზიკურ ან იურიდიულ პირს აქვს ეკონომიკური ინტერესის ცენტრი ამა თუ იმ ქვეყანაში, როდესაც ქვეყნის ეკონომიკურ ტერიტორიაზე არსებობს მისი საცხოვრებელი ადგილი, წარმოების ადგილი ან სხვა უძრავი ქონება, რომელსაც აღნიშნული პირი იკავებს, ან განზრახული აქვს დაიკავოს, განუსაზღვრელი ვადით ან ხანგრძლივი პერიოდით (ერთი ან მეტი წლით).

საგადასახდლო ბალანსი (სბ) არ გულისხმობს „გადასახდლებს“ ამ სიტყვის ზოგადი გაგებით, არამედ იგი მოიცავს ტრანზაქციებს, რადგან ზოგიერთი საერთაშორისო ტრანზაქცია არ გულისხმობს ფულის გადახდას (მაგალითად ბარტერი), ზოგი კი საერთოდ არ მოითხოვს რაიმე სახით გადახდას (მაგალითად საჩუქარი ან უსასყიდლო დახმარება).

ინსტიტუციონალური სექტორები

საგადასახდლო ბალანსის ფინანსური ანგარიშის კომპონენტები - პორტფელის ინვესტიციები, ფინანსური წარმოებულები და სხვა ინვესტიციები - თავის მხრივ, იყოფა ოპერაციის მონაწილე რეზიდენტების ინსტიტუციონალური სექტორების მიხედვით. ამ კუთხით გამოიყოფა ოთხი სექტორი:

- მონეტარული ხელისუფლება - საქართველოს შემთხვევაში, ეროვნული ბანკი;
- დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა - საქართველოს კომერციული ბანკები;
- სამთავრობო სექტორი, რომელიც მოიცავს ცენტრალური და ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანოებს;
- სხვა სექტორები, რომელიც იყოფა ორ ქვესექტორად: სხვა საფინანსო კორპორაციები (მიკროსაფინანსო ორგანიზაციები, სადაზღვევო კომპანიები, საინვესტიციო ფონდები) და არასაფინანსო კორპორაციები, შინამეურნეობები და შინამეურნეობების მომსახურე არა-

კომერციული ორგანიზაციები (შმაკო).

ტრანზაქციის ტიპები

- გაცვლითი ტრანზაქციები - საგადასახდლო ბალანსში ასახული ტრანზაქციების უმეტესობა შეიძლება დახასიათდეს როგორც გაცვლითი ტრანზაქციები, როდესაც ტრანზაქციის ერთი მხარე მიაწვდის რაიმე ეკონომიკურ ღირებულებას მეორე მხარეს და მისგან სანაცვლოდ იღებს ეკვივალენტურ ღირებულებას;
- ტრანსფერები - ეს არის ტრანზაქციები, როდესაც ერთი მხარე მეორეს მიაწვდის რაიმე ეკონომიკურ ღირებულებას და მისგან სანაცვლოდ არ იღებს არანაირ ღირებულებას. ტრანზაქციის ეს ფორმა ცალმხრივი ტრანზაქციის ტიპს განეკუთვნება, სწორედ ამიტომ, ორმაგი ჩანერის პრინციპი საგადასახდლო ბალანსში მოითხოვს საპასუხო ჩანანერის გაკეთებას საპირისპირო ნიშნით.
- პირობითი ტრანზაქციები - ეს არის საგადასახდლო ბალანსში განხორციელებული ჩანანერები. მაშინ როდესაც, ფაქტიურად ფულადი ნაკადების მოძრაობა, რეალური ტრანზაქცია არ მომხდარა (მაგალითად უცხოელი ინვესტორების მოგების რეინვესტირება).

გემოთ ჩამოთვლილი ტრანზაქციები აისახება საგადასახდლო ბალანსის სხვადასხვა მუხლებში. მუხლების სტრუქტურა შემდეგნაირია:

საქონელი მოიცავს ტრანზაქციებს, რომლებიც დაკავშირებულია საქონლის ექსპორტ/იმპორტთან და გამოხატავს რეზიდენტსა და არარეზიდენტს შორის საკუთრების ცვლილებას (ზოგადი ვაჭრობა, პორტებში შექმნილი საქონელი და არამონეტარული ოქრო).

მომსახურება მოიცავს ყველა სახის მომსახურებას, რასაც უწევენ რეზიდენტები არარეზიდენტებს ან პირიქით. რომელიც იყოფა:

- მანუფაქტურული მომსახურება (მომსახურება მატერიალური რესურსების დამუშავებით, როდესაც მატერიალური რესურსი სხვა ქვეყნის საკუთრებაა);
- საქონლის რემონტი და სხვა ტექნიკური მომსახურება სხვაგან დაუსახელებელი;
- ტრანსპორტი, მასში შედის ყველა სახის ტრანსპორტით განეული მომ-

სახურება (მათ შორის მილსადენით ტრანსპორტირება) და საფოსტო და საკურიერო მომსახურება. მგზავრების, ტვირთის ტრანსპორტირება (ფრახტის) და სხვა სახის სატრანსპორტო მომსახურება (ტვირთის მოვლა, შენახვა, სატრანსპორტო საშუალებების დასუფთავება და სხვ.) კლასიფიცირდება თითოეული სატრანსპორტო საშუალების მიხედვით, გარდა მილსადენით ტრანსპორტირებისა.

- მოგზაურობა - აღნიშნული მუხლი კრედიტის მხარეს აღრიცხავს საქართველოში ყოფნისას არარეზიდენტი მგზავრების სამოგზაურო დანახარჯებს როგორც ბიზნესის, ასევე პირადი მიზნებისათვის. რეზიდენტების სამოგზაურო დანახარჯები უცხო ქვეყნებში აღირიცხება მოგზაურობის დებეტის მხარეს.
- ფინანსური მომსახურება მოიცავს საფინანსო შუამავლობასა და დამხმარე მომსახურებას რეზიდენტებსა და არარეზიდენტებს შორის, რომელიც იყოფა ცხადი სახით დარიცხულ და სხვა ფინანსურ მომსახურებად და არაპირდაპირი გზით შეფასებულ ფინანსურ მომსახურებად (FISIM).
- სხვა მომსახურება ასახავს ისეთი ტიპის მომსახურებას, როგორიცაა მშენებლობა, სადამღვევო და საპენსიო მომსახურება; სატელეკომუნიკაციო, კომპიუტერული და საინფორმაციო მომსახურება; ინტელექტუალური საკუთრებით სარგებლობა; პერსონალური, კულტურული და რეკრიაციული მომსახურება; სამთავრობო საქონელი და მომსახურება სხვაგან დაუსახელებელი და სხვ.

პირველადი შემოსავალი იყოფა ორ კატეგორიად - შრომითი და საინვესტიციო შემოსავალი:

- მუშაკთა შრომის ანაზღაურება ხელფასისა თუ სხვა სარგებელის სახით, ფულადი ან ნატურალური ფორმით, გადახდილი დამქირავებლის მიერ დაქირავებულზე, როცა მხარეები სხვადასხვა ქვეყნის რეზიდენტები არიან. ეს ანაზღაურება ასევე მოიცავს გადასახადებს, რომელთაც იხდის დაქირავებული მასპინძელ ქვეყანაში, რაც აღირიცხება როგორც საპირისპირო ჩანანერი მიმდინარე ტრანსფერების მუხლში. დაქირავებულის დანახარჯები მასპინძელ ქვეყანაში აღირიცხება როგორც მოკორესპონდენტო ჩანანერი მოგზაურობის მუხლში.

- საინვესტიციო შემოსავალი მოიცავს რეზიდენტის საგარეო ფინანსური აქტივების ფლობიდან მისაღებ შემოსავალს ან გადასახდელებს არარეზიდენტის მიმართ არსებულ ვალდებულებებზე. საინვესტიციო შემოსავალი მოიცავს შემოსავალს პირდაპირი ინვესტიციებიდან, პორტფელის ინვესტიციებიდან, სხვა ინვესტიციებიდან და სარეზერვო აქტივებიდან. საინვესტიციო შემოსავალი, თავის მხრივ, იყოფა როგორც: დივიდენდები, რეინვესტირებული შემოსავალი, საპროცენტო შემოსავალი და სადამღვევო, საპენსიო და სტანდარტიზებული გარანტიის ფონდების პოლისის მფლობელების საინვესტიციო შემოსავალი. სხვა პირველადი შემოსავლები მოიცავს გადასახადებს წარმოებასა და იმპორტზე, სუბსიდიებსა და რენტას.

მეორადი შემოსავალი გვიჩვენებს მიმდინარე ტრანსფერებს ქვეყნის რეზიდენტებსა და არარეზიდენტებს შორის. მიმდინარე ტრანსფერი არის დამაბალანსებელი ჩანანერი რეალური ან ფინანსური აქტივების ერთი ეკონომიკიდან მეორე ეკონომიკაზე ცალმხრივად გადაცემის დროს. მიმდინარე ტრანსფერების ყველაზე გავრცელებული სახეა გრანტები, ჰუმანიტარული და ტექნიკური დახმარება. ეს მუხლი ასევე მოიცავს სანევრო შენატანებს სხვადასხვა საერთაშორისო და სამთავრობო ორგანიზაციებში; ფიზიკური პირების გადასახადებსა და გზავნილებს; სოციალურ დახმარებებს; წმინდა სადამღვევო პრემიას სიცოცხლის დაზღვევის გარდა; სადამღვევო მოთხოვნებს სიცოცხლის დაზღვევის გარდა და სხვა მიმდინარე ტრანსფერებს.

კაპიტალის ანგარიში გვიჩვენებს (1) მიღებულ და გადახდილ კაპიტალურ ტრანსფერებს და (2) არამწარმოებლური არაფინანსური აქტივების შეძენასა და გაყიდვას რეზიდენტებსა და არარეზიდენტებს შორის.

კაპიტალური ტრანსფერები მოიცავს უსასყიდლოდ საკუთრების უფლების გადაცემას ძირითად კაპიტალზე და ვალის პატიებას. უსასყიდლოდ თანხის გადაცემა განიხილება როგორც კაპიტალური ტრანსფერი მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ეს თანხა განკუთვნილია ძირითადი ფონდების შესაძენად ან კაპიტალური მშენებლობის დასაფინანსებლად.

მუხლში „არამწარმოებლური არაფინანსური აქტივების შეძენა(დებეტი)/გაყიდვა (კრედიტი)“ აღირიცხება იმ აქტივების

შეძენა/გაყიდვა, რომლებიც არ არის წარმოების შედეგი (მინა, ბუნებრივი რესურსები) ან/და არამატერიალური აქტივები, როგორცაა პატენტი, საავტორო უფლება, სასაქონლო ნიშნები, ფრანშიზა და ა.შ.

ფინანსურ ანგარიშში აქტივები და ვალდებულებები ფუნქციონალური ნიშნის მიხედვით იყოფა: პირდაპირი ინვესტიციები, პორტფელის ინვესტიციები, ფინანსური წარმოებულები, სხვა ინვესტიციები და სარეზერვო აქტივები.

პირდაპირი ინვესტიცია არის საერთაშორისო ინვესტიციის კატეგორია. აღნიშნული კატეგორია გულისხმობს ამა თუ იმ ეკონომიკის რეზიდენტი ერთეულის (პირდაპირი ინვესტორი) გრძელვადიან ინტერესს სხვა ეკონომიკის რეზიდენტ ერთეულში (პირდაპირი ინვესტორის სანარმო). სანარმოს პირდაპირი ინვესტორი არის ინვესტორი, რომელიც ფლობს სანარმოს აქციების ან ხმის უფლების 10 პროცენტს ან მეტს (კორპორაციული სანარმოს შემთხვევაში), ან ეკვივალენტურ ძალაუფლებას (არაკორპორაციული სანარმოს შემთხვევაში). „პირდაპირი ინვესტირების“ განსაზღვრება ასევე ვრცელდება ფულადი ან/და მატერიალური სახით განხორციელებულ ინვესტიციებზე ურთიერთდაკავშირებულ სანარმოებს შორის, ანუ კაპიტალურ ინვესტიციებზე ფილიალებსა და მათ სათავე ოფისებს შორის. პირდაპირი ინვესტიციები კლასიფიცირდება როგორც პირდაპირი ინვესტორი პირდაპირი ინვესტირების სანარმოში, პირდაპირი ინვესტირების სანარმო პირდაპირ ინვესტორთან (უკუინვესტიცია) და მონათესავე კომპანიებს შორის.

პირდაპირი ინვესტიციები ფინანსური ინსტრუმენტის მიხედვით კლასიფიცირდება: სააქციო კაპიტალი და საინვესტიციო ფონდების აქციები, რეინვესტირებული შემოსავლები და სავალ ინსტრუმენტები.

პორტფელის ინვესტიცია შეიძლება იყოს:

- სააქციო კაპიტალის სახით (როდესაც ინვესტორი ფლობს წილის 10 პროცენტზე ნაკლებს).
- სავალ ფასიანი ქაღალდების სახით. რაც, თავის მხრივ, იყოფა გრძელვადიან (ობლიგაციები) და მოკლევადიან ინსტრუმენტებად.

ფინანსური წარმოებულები - ფინანსური ინსტრუმენტები, რომლებიც მიბმულია კონკრეტულ ფინანსურ აქტივზე, ინდიკატორზე ან რაიმე სახის აქტივზე. მათი

მეშვეობით ხდება ფინანსური რისკებით ვაჭრობა საფინანსო ბაზრებზე. ფინანსური წარმოებულები მოიცავს ტრანზაქციებს სვოპებით, ოფციონებით, სადეპოზიტო გარანტიებითა და სხვ. და აღირიცხება წმინდა სახით.

სხვა ინვესტიცია პირველ რიგში იყოფა: ფინანსური აქტივების შესყიდვა, წმინდა და ფინანსური ვალდებულებების აღება, წმინდა. სხვა ინვესტიციებს მიეკუთვნება სხვა სააქციო კაპიტალი; ნაღდი ფული და დეპოზიტები; სესხები; სადამზღვევო, საპენსიო პროგრამები და სტანდარტული საგარანტიო სქემები; სავაჭრო კრედიტები და ავანსები; სხვა დებიტორული/კრედიტორული დავალიანება; განაწილებული ნასესხობის სპეციალური უფლებები.

- სხვა სააქციო კაპიტალი მიეკუთვნება სხვა ინვესტიციებს, იმ შემთხვევაში, თუ ის არ არის პირდაპირი ინვესტიციები ან სარეზერვო აქტივები. სხვა სააქციო კაპიტალი არ არის ფასიანი ქაღალდების სახით, ამიტომ არ შედის პორტფელის ინვესტიციებში. რიგი საერთაშორისო ორგანიზაციების წევრობა არ იღებს ფასიანი ქაღალდების სახეს და ამდენად, კლასიფიცირდება როგორც სხვა სააქციო კაპიტალი.
- ნაღდი ფული შედგება ბანკნოტებისა და მონეტებისაგან, რომლებსაც გააჩნიათ ფიქსირებული ნომინალური ღირებულება და გამოშვებულია ან სანქცირებულია ცენტრალური ბანკების ან მთავრობების მიერ.
- დეპოზიტები მოიცავს ყველა მოთხოვნას, რომელიც ეხება ეროვნულ ბანკს, დეპოზიტურ კორპორაციებს, გარდა ეროვნული ბანკისა, და რიგ შემთხვევებში, სხვა ინსტიტუციურ ერთეულებს და დადასტურებულია ანაბარის პირობებით.
- სადამზღვევო, საპენსიო პროგრამები და სტანდარტული საგარანტიო სქემები მოიცავს: სადამზღვევო ტექნიკურ რეზერვებს (გარდა სიცოცხლის დამზღვევისა); სიცოცხლის დამზღვევისა და ანუიტეტის გადახდის უფლებას; პენსიის მიღების უფლებას, საპენსიო ფონდების მოთხოვნებს სპონსორების მიმართ, არასაპენსიო ფონდებიდან გადახდის უფლების მოთხოვნას; და სტანდარტული გარანტიებით მოთხოვნების დასაფარ რეზერვებს.
- სავაჭრო კრედიტები და ავანსები წარმოადგენს მოთხოვნებსა და ვალდებულებებს, რომელიც წარმოიქმნება მიმწოდებელსა და მყიდველს

შორის უშუალო ურთიერთობისას - როდესაც თანხის გადახდის დრო არ ემთხვევა საკუთრების ცვლილების დროს. სავაჭრო კრედიტები და ავანსები არ გულისხმობს სავალო ფასიანი ქაღალდების გამოშვებას ან რაიმე დოკუმენტის შექმნას. საქართველოს საგადასახდელო ბალანსის ამ მუხლში აღირიცხება პროდუქციით ვაჭრობის დროს წინასწარ გადახდა/მინოდებები.

- დანარჩენი დებიტორული/კრედიტორული დავალიანება მოიცავს სავაჭრო კრედიტებისა და ავანსებისაგან და სხვა ინსტრუმენტებისაგან განსხვავებულ სხვადასხვა აქტივ/ვალდებულებებს.
- ნასესხობის სპეციალური უფლებები - არის საერთაშორისო სარეზერვო აქტივი, რომელიც შექმნილია საერთაშორისო სავალუტო ფონდის მიერ და განანილებულია წევრ ქვეყნებს შორის დამატებითი ოფიციალური რეზერვების სტატუსით. ნასესხობის სპეციალურ უფლებებს შეიძლება ფლობდნენ მონეტარული ხელისუფლების რეგულირების ორგანოები, ან სამთავრობო სექტორი. ნასესხობის სპეციალური უფლებების ავუარები წარმოადგენს სხვა წევრი ქვეყნებისაგან უცხოური ვალუტის ან სხვა სარეზერვო აქტივების მიღების უპირობო უფლებას.

სარეზერვო აქტივები მონეტარული ხელისუფლების განკარგულებაში არსებული ფინანსური აქტივებია და შეიძლება გამოყენებულ იქნეს ქვეყნის საერთაშორისო ვალდებულებების შესასრულებლად, ეროვნული ვალუტის კურსის მხარდასაჭერად და საგადასახდელო ბალანსის რეგულირებისათვის. კერძოდ, ის შეიძლება გამოყენებულ იქნეს პირდაპირ საგადასახდელო ბალანსის დეფიციტის დასაფინანსებლად ან დეფიციტზე არაპირდაპირი ზეგავლენის მოსახდენად (სავალუტო ბაზარზე ჩარევის გზით, ეროვნული ვალუტის გაცვლითი კურსის დასარეგულირებლად).

საგადასახდელო ბალანსში **ოპერაციების აღრიცხვა** წარმოებს ორმაგი ჩანერის საბუღალტრო პრინციპის საფუძველზე. თითოეული ტრანზაქცია აღირიცხება ორი (ან მეტი) თანაბარი სიდიდის ჩანაწერით. ერთ-ერთი ჩანაწერი კეთდება კრედიტის მხარეს, ხოლო მეორე - დებეტის მხარეს. მაგალითად, საქონლის ექსპორტი საგადასახდელო ბალანსში აისახება როგორც ჩანაწერი საქონლის კრედიტის მუხლში და იმავე სიდიდის ჩანაწერი დებეტის მხარეს აქტივის

მუხლში - „ნაღდი ფული და დეპოზიტები“. ამდენად, ყველა კრედიტისა და დებეტის სხვაობა ნულს უნდა უდრიდეს. თუმცა პრაქტიკაში, ხშირად საგადასახდელო ბალანსის ანგარიშები არ ბალანსდება. საგადასახდელო ბალანსის სხვადასხვა მუხლის შეფასება ხდება სხვადასხვა ინფორმაციის წყაროზე დაყრდნობით. შედეგად, ყველა კრედიტისა და დებეტის ჯამი ერთმანეთს არ უდრის და საჭიროა დამაბალანსებელი ჩანაწერის გაკეთება შესაბამის მუხლში (წმინდა შეცდომები და გამოტოვებები).

კრედიტში აისახება მიმდინარე ანგარიშსა და კაპიტალის ანგარიშზე ექსპორტი, მიღებული პირველადი და მეორადი შემოსავლები და არამწარმოებლური არაფინანსური აქტივების გასაავალი.

დებეტის ჩანაწერები კეთდება მიმდინარე ანგარიშსა და კაპიტალის ანგარიშზე იმპორტის დროს, პირველადი და მეორადი შემოსავლების გასაავლებისა და არამწარმოებლური არაფინანსური აქტივების შექმნის შემთხვევაში.

ფინანსურ ანგარიშზე აქტივებისა და ვალდებულებების აღრიცხვა წარმოებს წმინდა საფუძველზე, თითოეული ფინანსური აქტივის ან ვალდებულების ცალკე კრედიტული და დებეტური გატარების გარეშე. ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების ოპერაციების ასახვისას გამოიყენება ტერმინი „ფინანსური აქტივების შესყიდვა, წმინდა“ და „ფინანსური ვალდებულებების აღება, წმინდა“. აქტივების წმინდა შესყიდვა ტოლია აქტივების ზრდას მინუს მათი შემცირება. ვალდებულებების წმინდა აღება უდრის ვალდებულებების ზრდას მინუს შემცირება. ცვლილება პლუს ნიშნით ნიშნავს აქტივებისა და ვალდებულებების ზრდას, ხოლო მინუს ნიშნით - მათ შემცირებას.

ძირითადი პრინციპი, რაც ოპერაციების შეფასებისას მხედველობაში მიიღება, არის საბაზრო ფასი. საბაზრო ფასი განისაზღვრება როგორც თანხა, რომელსაც მყიდველი თავისი ნებით იხდის რაიმეს შესაძენად გამყიდველის სურვილის შესაბამისად, როდესაც ორივე მხარე არის დამოუკიდებელი და აღნიშნული ოპერაცია ხორციელდება მხოლოდ კომერციული შეხედულებებიდან გამომდინარე.

ოპერაციის აღრიცხვის დროდ მიიჩნევა რეალური დრო, ან ხდება იმ მიახლოებული დროის შეფასება, როცა მოხდა საკუთრებაზე უფლების ცვლილება. ეს არის დრო, როდესაც მოხდა ფინანსური ოპერაციის რეგისტრაცია ბანკის ან სწარმოს საბუღალტრო ჩანაწერებში.

საგადასახდლო ბალანსის სტანდარტული და ანალიტიკური წარმოდგენა

სტანდარტული წარმოდგენის საგადასახდლო ბალანსში საქონლის, მომსახურების, შემოსავალისა და ფინანსური ღირებულებების საგარეო ეკონომიკური ოპერაციები ჯგუფდება ეროვნულ ანგარიშთა სისტემისა და სხვა მაკროეკონომიკური სტატისტიკის სტანდარტული კლასიფიკაციის მსგავსად, რომლის შესაბამისად, საგადასახდლო ბალანსის ოპერაციების ბალანსი ნულის ტოლია.

ანალიტიკური წარმოდგენა წარმოადგენს სტანდარტული საგადასახდლო ბალანსის მონაცემების რეორგანიზაციას, რის შედეგადაც გამოიყოფა საგადასახდლო ბალანსის სალდო, რომელიც საჭიროებს დაფინანსებას რეზერვების ხარჯზე, საერთაშორისო სავალუტო ფონდიდან ან სხვა საერთაშორისო ორგანიზაციებიდან კრედიტების მოზიდვას, ასევე, სხვა განსაკუთრებულ დაფინანსებას (დაგროვილი დავალიანება, ვალის პატიება და ვალის რესტრუქტურირება და ა.შ.).

ინფორმაციის წყარო

საქართველოს საგადასახდლო ბალანსის კომპილაციის ძირითადი საინფორმაციო წყაროებია: ეროვნული ბანკი; საბანკო დაწესებულებები; არასაბანკო საფინანსო კორპორაციები; საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური (ინფორმაცია საქონლითა და მომსახურებით ვაჭრობის შესახებ, სანარმოთა გამოკვლევა, შინამეურნეობების გამოკვლევა, სპეციალური კვლევები); ფინანსთა სამინისტრო; სხვადასხვა სამინისტროები და უწყებები; საერთაშორისო ორგანიზაციების წარმომადგენლობები საქართველოში. გარდა ზემოაღნიშნულისა, გამოიყენება „საერთაშორისო ტრანზაქციების ანგარიშგების სისტემა“ (ITRS), რომელიც გულისხმობს საგადასახდლო ბალანსის ოპერაციების ჭრილში მონაცემების შეგროვებას საბანკო სისტემის მეშვეობით.

ინფორმაციის ხარისხის გაუმჯობესების მიზნით, აღნიშნული წყაროებიდან მიღებულ ინფორმაციასთან ერთად ხდება სხვადასხვა მონაცემების შემდგომი შეფასება და შესწორება.

საქონლის ექსპორტ/იმპორტი

- საგადასახდლო ბალანსში საქონლის ექსპორტი და იმპორტი აღირიცხება FOB ფასებში.
- იმპორტირებული საქონლის ფასები CIF ფასებიდან გადაიყვანება FOB ფასებში. აღნიშნული შესწორებისათვის გამოიყენება კოეფიციენტები, რომლებიც დაიანგარიშება ერთეულოვანი წონის საქონლის ტრანსპორტირების ღირებულების მიხედვით თითოეული ტრანსპორტის სახეობისა და რეგიონისთვის (მეზობელი ქვეყნებისთვის კოეფიციენტი ნულის ტოლია).
- საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურიდან მიღებულ ოფიციალურ ინფორმაციას ემატება საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ გაკეთებული შეფასებები სხვადასხვა საქონლისა თუ მომსახურების ექსპორტ/იმპორტის შესახებ.

შენიშვნა: განსხვავება საგადასახდლო ბალანსის ექსპორტ-იმპორტის მონაცემებსა და სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მიერ მოყვანილ საგარეო ვაჭრობის სტატისტიკის მონაცემებს შორის განპირობებულია ობიექტური, მეთოდოლოგიური მიზეზით: საგარეო ვაჭრობის სტატისტიკა ეფუძნება საქონლის მიერ საზღვრის გადაკვეთის პრინციპს მაშინ, როდესაც საქონლით ვაჭრობა საგადასახდლო ბალანსში ეფუძნება რეზიდენტიდან არარეზიდენტზე საკუთრების უფლების გადასვლის პრინციპს. არის პოზიციები, რომლებიც შედის საგადასახდლო ბალანსის საქონლით ვაჭრობაში და არ შედის საგარეო ვაჭრობის სტატისტიკაში. ესენია: პორტებში შექმნილი საქონელი, არაორგანიზებული ვაჭრობა, ალურიცხავი იმპორტ/ექსპორტის ოპერაციები. საგადასახდლო ბალანსში გადასამუშავებელი საქონლის იმპორტ/ექსპორტი, როცა მატერიალური რესურსი სხვა ქვეყნის საკუთრებაა, აღირიცხება მომსახურების მუხლში. ხოლო საგარეო ვაჭრობის სტატისტიკაში - საქონლის მუხლში.

გარდა ამ განსხვავებებისა, იმპორტის ნაწილში გამოიყენება სხვადასხვა ფასთა სისტემა. კერძოდ, იმპორტი საგადასახდლო ბალანსში აღირიცხება FOB ფასით, მაშინ, როცა საგარეო ვაჭრობის სტატისტიკაში CIF ფასით.

ალურიცხავი ექსპორტის შესაფასებლად ეროვნული ბანკი იყენებს ძირითადი პარტნიორი ქვეყნების მონაცემებს, როგორცაა: ევროკავშირი, თურქეთი, აზერბაიჯანი, სომხეთი, რუსეთი, უკრაინა. ამ მიზნით დამატებით გამოიყენება გაეროს სტატისტიკური დეპარტამენტის ბაზა (COMTRADE). ანალოგიურად, ჩვენი პარტნიორი ქვეყნები, მათ შორის ევროკავშირი, იყენებს საქართველოს იმპორტის მონაცემებს საკუთარი მონაცემების კორექტირებისათვის. მონაცემთა კორექტირება მიღებული პრაქტიკაა და ამას ყველა ქვეყანა აკეთებს. საბაზოს მხრიდან ექსპორტის მონაცემების სტატისტიკურ აღივსებაზე, როგორც წესი, უფრო ნაკლები რესურსი იხარჯება, ვიდრე იმპორტზე, რადგან განსხვავებით იმპორტისაგან, ექსპორტის დროს არ ხდება გადასახადების გადახდა.

მომსახურება

ტრანსპორტი

- ტრანსპორტის ღირებულების შესწორება ხდება საიმპორტო საქონლის ფასების CIF ფასიდან FOB ფასში გადაყვანის შედეგად და დაიყოფა ტრანსპორტის სახეების მიხედვით (საზღვაო, საჰაერო და სხვა).
- გარდა ამისა, ხდება მონაცემების მოპოვება სხვა წყაროებიდან. ესენია: შპს „საქართველოს რკინიგზა“, შპს „საქაერონავიგაცია“, საქართველოში არსებული პორტები და აეროპორტები. ამასთან, საზღვრის დაცვის სამსახურის ინფორმაციაზე დაყრდნობით, წარმოებს ირიბი შეფასება სატრანსპორტო მომსახურების ექსპორტ/იმპორტის შესახებ.

მოგზაურობა

- მოგზაურობის შესახებ მონაცემები დგება შინამეურნეობების რეგულარული კვლევის მასალების მიხედვით. საქმიანი მოგზაურობის შესახებ დამატებითი ინფორმაცია მიიღება სახელმწიფო სტრუქტურებიდან (სამინისტროები, დეპარტამენტები და სხვ.), აგრეთვე, საბანკო სექტორიდან;
- ირიბი შეფასებისათვის გამოიყენება საზღვრის დაცვის სამსახურის ინფორმაცია ქვეყანაში შემოსული და ქვეყნიდან გასული მოქალაქეების შესახებ. გარდა ამისა, ფასდება საქონლის საექსპორტო/საიმპორტო ოპერაციებით დაკავებულ პირთა დანახარჯები საზღვარგარეთ და ერთ წელზე ნაკლები დროით საზღვარგარეთ მომუშავეთა დანახარჯები.

სხვა მომსახურება

- მონაცემები სხვა მომსახურებაზე, როგორცაა მანუფაქტურული მომსახურება, მშენებლობა, ფინანსური და ა.შ. მოიპოვება იმ საწარმოებიდან, რომლებიც იყენებენ ამ ტიპის მომსახურებას, შემდეგ ხდება მომსახურების მოცულობის კორექტირება. ინფორმაცია უცხოური საელჩოების, დიპლომატიური წარმომადგენლობებისა და საერთაშორისო ორგანიზაციების დანახარჯებზე ფასდება ირიბი მეთოდით. მონაცემები საზღვარგარეთ საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობების დანახარჯებზე მიიღება საგარეო საქმეთა სამინისტროდან. ინფორმაცია

ფინანსური მომსახურების შესახებ მოიპოვება კომერციული ბანკებიდან წარმოდგენილი ანგარიშგებიდან, დაზღვევის მომსახურების შესახებ კი – სადაზღვევო კომპანიებიდან.

პირველადი შემოსავალი

- მუშაკთა შრომის ანაზღაურებაზე შეფასებები ძირითადად ემყარება შინამეურნეობების კვლევის მასალებს, გამოიყენება ასევე საბანკო ინფორმაცია სწრაფი ფულადი გზავნილების შესახებ, აგრეთვე ფასდება საერთაშორისო ორგანიზაციებსა და უცხო ქვეყნის საელჩოებში დასაქმებულ რეზიდენტთა შემოსავლები;
- საინვესტიციო შემოსავალი გამოითვლება სხვადასხვა წყაროზე დაყრდნობით: ფინანსთა სამინისტროს ანგარიში სახელმწიფო ან სახელმწიფო გარანტიით აღებული ვალის პროცენტის გადახდაზე; კომერციული ბანკების ანგარიში საბანკო სექტორში ვალების პროცენტების გადახდაზე.

მეორადი შემოსავალი

- მუშაკთა გზავნილების შესაფასებლად გამოიყენება იგივე მეთოდოლოგია, რაც მუშაკთა შრომის ანაზღაურების შემთხვევაში;
- ფინანსთა სამინისტროს ანგარიშებიდან და იმ საერთაშორისო ორგანიზაციებიდან და ფონდებიდან, რომელთაც თავიანთი ოფისები აქვთ საქართველოს ტერიტორიაზე, მიიღება ინფორმაცია საგარეო სექტორიდან საქართველოში შემოსული ტექნიკური და ჰუმანიტარული დახმარების შესახებ;
- საგარეო საქმეთა სამინისტროს მიერ წარმოდგენილი მონაცემები სხვადასხვა საერთაშორისო ორგანიზაციაში საწევრო შენატანების შესახებ;
- ქართველი სტუდენტების განათლებაზე განეული გრანტების ღირებულება ფასდება განათლების სამინისტროდან და შინამეურნეობების კვლევიდან მიღებული ინფორმაციის საფუძველზე.

კაპიტალის ანგარიში

- კაპიტალური ტრანსფერები გამოიანგარიშება ფინანსთა სამინისტროს ჰუმანიტარული და ტექნიკური დახ-

მარების დეპარტამენტის ინფორმაციის ბაზაზე დაყრდნობით და სხვა წყაროების გამოყენებით.

ფინანსური ანგარიში

პირდაპირი ინვესტიციები

- მონაცემები პირდაპირი ინვესტიციების შესახებ ფასდება სანარმოთა გამოკვლევებიდან, დეპოზიტური კორპორაციების შესახებ – კომერციული ბანკების ანგარიშგებიდან, სადაზღვევო სფეროს შესახებ კი, სადაზღვევო კომპანიების მონაცემებზე დაყრდნობით;
- რაც შეეხება საქართველოს პირდაპირ ინვესტიციებს საზღვარგარეთ, ისინი მცირე მოცულობისაა, ამიტომ ჩვენს ხელთ არსებული ინფორმაცია ასეთი სანარმოების შესახებ შეიძლება არასრული იყოს.

პორტფელის ინვესტიციები

- ინფორმაციას სააქციო კაპიტალში განხორციელებული პორტფელის ინვესტიციების შესახებ მიიღება სანარმოთა კვლევებიდან, კომერციული ბანკების, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებისა და სადაზღვევო კომპანიების ანგარიშგებიდან. მონაცემები სავალო ფასიანი ქაღალდების შესახებ მიიღება ფინანსთა სამინისტროდან (სახელმწიფო და სახელმწიფოს საკუთრებაში არსებული სანარმოების მიერ გამომავალი ევროობლიგაციები), ეროვნული ბანკიდან (არარეზიდენტების მიერ შექმნილი სახაზინო ვალდებულებები და სახელმწიფო ობლიგაციები), ასევე, კომერციული ბანკებიდან და მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებიდან.

სხვა ინვესტიციები

- სავაჭრო კრედიტების შესახებ მონაცემები ფასდება სანარმოთა კვლევებიდან მიღებული ინფორმაციის ბაზაზე;
- მონაცემები სესხებზე იანგარიშება ეროვნული ბანკის, ფინანსთა სამინისტროს, კომერციული ბანკების,

მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების, სადაზღვევო კომპანიებისა და სანარმოთა კვლევებიდან მიღებული ინფორმაციის საფუძველზე, გარკვეული დამატებითი მონაცემები მიიღება ფინანსთა სამინისტროს შესაბამისი სამმართველოს ანგარიშებიდან.

სარეზერვო აქტივები

- სარეზერვო აქტივების მონაცემთა წყაროა საქართველოს ეროვნული ბანკის საბალანსო ანგარიშები.

1.2 საინვესტიციო პოზიციის მეთოდოლოგიური სტანდარტები

საქართველოს საერთაშორისო საინვესტიციო პოზიცია იანგარიშება საერთაშორისო სავალუტო ფონდის საგადასახდლო ბალანსისა და საერთაშორისო საინვესტიციო პოზიციის სახელმძღვანელოს (მეექვსე რედაქცია) რეკომენდაციებით განსაზღვრული სტანდარტების შესაბამისად.

ქვეყნის საერთაშორისო საინვესტიციო პოზიცია (სსპ) აჩვენებს დროის გარკვეულ მომენტში საგარეო ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების ნაშთებს. სსპ აერთიანებს არარეზიდენტებისადმი მოთხოვნებსა და მათ მიმართ სხვადასხვა სახის ვალდებულებებს შემდეგი ინსტიტუციონალური სექტორების მიხედვით: ეროვნული ბანკი, დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა, სამთავრობო სექტორი და სხვა სექტორები. სსპ-ის ძირითადი მუხლები საგადასახდლო ბალანსის ფინანსური ანგარიშის მუხლების იდენტურია და მოიცავს: პირდაპირ ინვესტიციებს, პორტფელის ინვესტიციებს, ფინანსურ წარმოებულებს, სხვა ინვესტიციებსა და სარეზერვო აქტივებს.

სხვაობა ეკონომიკის ფინანსურ აქტივებსა და ვალდებულებებს შორის შეადგენს წმინდა საერთაშორისო საინვესტიციო პოზიციას. ამგვარად, სსპ შეიძლება იყოს წმინდა კრედიტული ან წმინდა დებეტური.

საერთაშორისო საინვესტიციო პოზიცია მუშავდება ცხრილის სახით, რომელიც შეიცავს შემდეგ დეტალებს:

	პოზიცია პერიოდის დასაწყისში	პოზიციის ცვლილება				პოზიცია პერიოდის ბოლოს
		ოპერაციული ცვლილება	კურსის ცვლილება	ფასის ცვლილება	სხვა ცვლილება	
წმინდა საერთაშორისო საინვესტიციო პოზიცია						
აქტივები						
ვალდებულებები						

ამრიგად, საერთაშორისო საინვესტიციო პოზიცია პერიოდის ბოლოს იანგარიშება როგორც ნაშთს პერიოდის დასაწყისში დამატებული პერიოდის განმავლობაში მომხდარი ოპერაციული ცვლილება, გაცვლითი კურსის, ფასისა და სხვა ცვლილება.

ოპერაციული ცვლილება ასახავს საგადასახდლო ბალანსის ფინანსური ანგარიშის ტრანზაქციებს. სხვა ცვლილებები მოიცავს შესწორებებს, რეკლასიფიკაციას და სსპ-ს მეთოდოლოგიით განსაზღვრულ სხვა ცვლილებებს.

საერთაშორისო საინვესტიციო პოზიციის კომპილაციისათვის გამოიყენება საგადასახდლო ბალანსისათვის იდენტური საინფორმაციო წყაროები.

1.3 საგარეო ვალის მეთოდოლოგიური სტანდარტები

საქართველოს საგარეო ვალის შედგენა წარმოებს საერთაშორისო სავალუტო ფონდის სახელმძღვანელოს („საგარეო ვალის სტატისტიკა: სახელმძღვანელო შემდგენელთა და მომხმარებელთათვის“, სსფ 2013 წ.) რეკომენდაციის შესაბამისად.

საქართველოს მთლიანი საგარეო ვალი წარმოადგენს დროის გარკვეული პერიოდისათვის არსებულ ნაშთს ყველა იმ მიმდინარე, და უპირობო, ვალდებულებაზე, რომელიც დებიტორს ავალდებულებს ძირითადი თანხის და/ან საპროცენტო განაკვეთის გადახდას მომავალში, დროის გარკვეულ მომენტში და წარმოადგენს რეზიდენტის უპირობო ვალდებულებას არარეზიდენტის მიმართ.

საქართველოს მთლიანი საგარეო ვალი მოიცავს ვალდებულებებს არარეზიდენტების მიმართ, რომელიც კლასიფიცირებულია ინსტიტუციური სექტორების მიხედვით, ვადიანობისა და სავალო ინსტრუმენტებს ტიპების მიხედვით.

საგარეო ვალი შედგება შემდეგი კომპონენტებისაგან:

- ნაღდი ფული და დეპოზიტები;

- სავალო ფასიანი ქაღალდები;
- სესხები;
- სავაჭრო კრედიტები და ავანსები;
- სხვა სასესხო ვალდებულებები;
- განაწილებული ნასესხობის სპეციალური უფლებები (ნსუ);
- პირდაპირი ინვესტიციები: კომპანიათაშორისი სესხები.

სავალო ფასიანი ქაღალდები მოიცავს საქართველოს რეზიდენტების მიერ გამოშვებულ სავალო ფასიან ქაღალდებს, რომელთაც ფლობენ არარეზიდენტები. სავალო ვალდებულებები კლასიფიცირდება სექტორების (გამომშვების სექტორი) და ფინანსური ინსტრუმენტების მიხედვით.

სავალო ფასიანი ქაღალდების ნაშთი დროის გარკვეული მომენტისათვის არის: არარეზიდენტების საკუთრებაში არსებული და საქართველოს რეზიდენტების მიერ გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდების ჯამს პლუს საანგარიშო პერიოდში დარიცხული და გადაუხდელი პროცენტი.

სესხების სტრუქტურაში შედის:

- საერთაშორისო სავალუტო ფონდის სესხები - საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ მიღებული სესხები საერთაშორისო სავალუტო ფონდიდან;
- სახელმწიფო სესხები - სახელმწიფოს მიერ მიღებული სესხები;
- სესხები სახელმწიფო გარანტიით - კერძო სექტორის მიერ მიღებული საგარეო სესხები, რომელთა გარანტი არის მთავრობა;
- კერძო სესხები - კერძო სექტორის მიერ მიღებული საგარეო სესხები (გარდა პირდაპირი ინვესტორისგან მიღებული სესხებისა);

სესხებზე ნაშთი, დროის გარკვეული მომენტისათვის, შედგება საქართველოს რეზიდენტების მიერ მიღებული საგარეო სესხების ჯამს მინუს საანგარიშო პერიოდში გრაფიკით განსაზღვრული ძირითადი თანხის გადახდები და მინუს ფაქტიურად

განხორციელებული წინასწარი გადახდები. **სავაჭრო კრედიტები** და ავანსები შედგება იმ ვალდებულებებისაგან, რომლებიც წარმოიშვება საქონლისა და მომსახურების უშუალოდ მიწოდების დროს:

- ეკონომიკური აგენტის მიერ მიღებული წინასწარი გადახდა;
- იმპორტირებულ საქონელსა ან მომსახურებასთან დაკავშირებული ვალდებულებები, რომელთა დაფარვაც არ მოხდა ვადაში.

ნაღდი ფული და დეპოზიტები მოიცავს საქართველოს საბანკო სისტემაში არსებულ არარეზიდენტების დეპოზიტებს.

სხვა ვალდებულებები მოიცავს სავაჭრო კრედიტებისა და ავანსებისაგან და სხვა ინსტრუმენტებისაგან განსხვავებულ სხვადასხვა ვალდებულებებს.

პირდაპირი ინვესტიციების კომპანიათა შორისი სესხები მოიცავს:

- სასესხო ვალდებულებებს პირდაპირი ინვესტირების დამოკიდებულებაში მყოფ საწარმოებს შორის;
- ვადაგადაცილებებს ამ სესხებზე, ძირითადი თანხისა და საპროცენტო განაკვეთის მიხედვით.

კომპანიათაშორის სესხებზე არსებული დავალიანება შედგება დროის გარკვეული მომენტისათვის არსებული იმ საგარეო სესხების ნარჩენი დავალიანებისაგან, რომელიც საქართველოს საწარმოებმა ან პირდაპირმა ინვესტორებმა მიიღეს, შესაბამისად, არარეზიდენტი პირდაპირი ინვესტორის ან შვილობილი კომპა-

ნიებისაგან, მინუს საანგარიშო პერიოდში გრაფიკით განსაზღვრული ძირითადი თანხის გადახდები, მინუს ფაქტიურად განხორციელებული წინასწარი გადახდები.

საგარეო ვალი, საგადასახდელო ბალანსის მსგავსად, კლასიფიცირდება ინსტიტუციური სექტორების მიხედვით: სამთავრობო სექტორი, ეროვნული ბანკი, დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა, და სხვა სექტორები. ამასთან, ცალკე გამოიყოფა კომპანიათაშორისი ვალდებულებები. გარანტიის ქვეშ მყოფი საგარეო ვალდებულებები კი კლასიფიცირდება მსესხებლის სექტორის შესაბამისად. გარანტორის მიხედვით რეკლასიფიკაცია ხდება მხოლოდ გარანტიის ამოქმედების შემთხვევაში.

ანალიზის მიზნებიდან გამომდინარე, საგარეო ვალი კლასიფიცირდება ვადიანობის მიხედვით – მოკლევადიანად და გრძელვადიანად, თავდაპირველი ვადიანობიდან გამომდინარე.

გრძელვადიანია საგარეო ვალი, რომლის დაფარვის ვადა ერთ წელზე მეტია.

მოკლევადიან საგარეო ვალს მიეკუთვნება ის ვალი, რომელიც გადასახდელია მოთხოვნისთანავე ან რომლის თავდაპირველი დაფარვის ვადა არ აღემატება ერთ წელს (ერთი წელი და ნაკლებია). საგარეო ვალის კომპილაციისთვის გამოიყენება საგადასახდელო ბალანსისა და საერთაშორისო საინვესტიციო პოზიციის იდენტური საინფორმაციო წყარო.

2. საქართველოს საგადასახდელო ბალანსი, 2019 წელი

2.1 ზოგადი მიმოხილვა

2019 წლის მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტს მნიშვნელოვან წილად საქონლით ვაჭრობა და შემოსავლები, კერძოდ კი, საინვესტიციო შემოსავლები განსაზღვრავდა. მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტი 2019 წელს, წინა წელთან შედარებით, 19.4 პროცენტით შემცირდა და 1.0 მლრდ აშშ დოლარს გაუტოლდა. კლება ძირითადად განაპირობა საქონლისა და მომსახურების ბალანსის კლებამ. უნდა აღინიშნოს, რომ საქონლით ვაჭრობის დეფიციტი წლიურად 9.2 პროცენტით შემცირდა და 3.7 მლრდ აშშ დოლარი შეადგინა. სავაჭრო დეფიციტის შემცირება გამოწვეული იყო საქონლის ექსპორტის მაღალი ზრდით (12.2 პროცენტი, 537.8 მლნ აშშ დოლარი) იმპორტთან შედარებით (1.9 პროცენტი, 158.4 მლნ აშშ დოლარი).

2019 წელს ექსპორტირებულ საქონელში წამყვან პოზიციებზე რეექსპორტი იყო: მსუბუქი ავტომობილები და სპილენძის მადნები. შემდეგ პოზიციებზეა ფეროშენადნობები, ღვინო და სამკურნალო საშუალებები. ექსპორტი ძირითადი ეკონომიკური კატეგორიების ჭრილში შემდეგნაირად გამოიყურება: ყველაზე დიდი წილი, 50.5 პროცენტი უჭირავს სამომხმარებლო საქონელს, 45.5 პროცენტი - შუალედური მოხმარების საქონელს, ხოლო საინვესტიციო საქონლის ექსპორტის მაჩვენებელი მხოლოდ 3.9 პროცენტია.

2019 წელს, წინა წლის მაჩვენებელთან შედარებით, ექსპორტში შემცირდა საინვესტიციო და შუალედური მოხმარების საქონლის წილი (0.1 და 2.6 პროცენტით შესაბამისად), ხოლო სამომხმარებლო საქონლის წილი გაიზარდა (2.7 პროცენტით).

2019 წელს უმსხვილესი საიმპორტო საქონელი იყო მსუბუქი ავტომობილები, ნავთობი და ნავთობპროდუქტები, შემდეგ მოდის სპილენძის მადნები (რომელიც რეექსპორტისთვის არის განკუთვნილი). ამ წელს იმპორტის 12.1 პროცენტი საინვესტიციო საქონელს უჭირავს, 41.0 პროცენტი - შუალედური მოხმარების საქონელს, ხოლო სამომხმარებლო საქონლის წილად 46.8 პროცენტი მოდის.

რაც შეეხება მომსახურების ანგარიშის სალდოს, ის 2019 წელს დადებითი იყო და ნაწილობრივ აბალანსებდა მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტს. აღნიშნულ პერიოდში, მომსახურების ექსპორტი 2.5 პროცენტით, ხოლო იმპორტი - 7.9 პროცენტით გაიზარდა, ამან მომსახურების სალდოს 3.0 პროცენტიანი კლება გამოიწვია. მომსახურების ექსპორტში ყველაზე დიდი წვლილი მოგზაურობას შეაქვს, რომელიც 2019 წელს, წინა წელთან შედარებით 1.4 პროცენტით გაიზარდა და 3.3 მლრდ აშშ დოლარი შეადგინა.

ცხრილი 2.1.1 ძირითადი მაკროეკონომიკური ინდიკატორები, 2015-2019 წლები

ეკონომიკური მაჩვენებელი	ზომის ერთეული	2015	2016	2017	2018	2019
მშპ მიმდინარე ფასებში	მლრდ ლარი	33.9	35.8	40.8	44.6	49.3
მშპ მიმდინარე ფასებში	მლრდ აშშ დოლარი	14.9	15.1	16.2	17.6	17.5
მშპ-ს რეალური ზრდა	%	3.0	2.9	4.8	4.8	5.0
საშუალო წლიური გაცვლითი კურსი	დოლარი/ლარი	2.2702	2.3667	2.5086	2.5345	2.8192
საშუალო წლიური გაცვლითი კურსი	ევრო/ლარი	2.6175	2.5197	2.8322	2.9913	3.1553
მიმდინარე ანგარიში/მშპ	%	-11.8	-12.5	-8.0	-6.8	-5.5
საქონლისა და მომსახურების ბალანსი/მშპ	%	-17.0	-15.2	-11.0	-10.6	-8.9

ეკონომიკური მაჩვენებელი	ზომის ერთეული	2015	2016	2017	2018	2019
საქონლისა და მომსახურების ექსპორტი/მშპ	%	40.9	40.8	46.5	50.6	54.6
მეორადი შემოსავალი წმინდა/ მშპ	%	7.5	7.4	7.8	7.8	7.9
საქონლისა და მომსახურების ექსპორტი/ საქონლისა და მომსახურების იმპორტთან	%	70.6	72.8	80.9	82.6	85.9
საქონლისა და მომსახურების იმპორტი/მშპ	%	57.9	56.0	57.5	61.2	63.6
საერთაშორისო რეზერვები	მლნ აშშ დოლარი	2,520.7	2,756.5	3,039.3	3,288.8	3,505.8
საერთაშორისო რეზერვები/ საქონლისა და მომსახურების იმპორტთან	თვე	3.5	3.9	3.9	3.7	3.8
სახელმწიფო საგარეო ვალი ¹ /მშპ	%	41.4	43.7	45.1	42.2	45.1

2019 წელს პირველადი შემოსავლების უარყოფითი სალდო 13.4 პროცენტით გაიზარდა და 774.8 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა, ნაცვლად 683.5 მლნ აშშ დოლარისა 2018 წელს. ზრდის მიზეზი შემოსავლის დებეტის მაღალი ზრდა იყო კრედიტთან შედარებით. აღნიშნულ პერიოდში წლიურად პრომის ანაზღაურების მატება იყო 15.7 პროცენტი, ხოლო საინვესტიციო შემოსავლისა - 14.5 პროცენტი.

2019 წელს მეორადი შემოსავლის დადებითი სალდო 0.8 პროცენტით გაიზარდა და 1.4 მლრდ აშშ დოლარს გაუტოლდა, რაც საქონლის დეფიციტის 36.8 პროცენტს ფარავდა.

ამავე პერიოდში, კაპიტალის ანგარიშის სალდო 29.0 მლნ აშშ დოლარით შემცირების შედეგად 47.1 მლნ აშშ დოლარს გაუტოლდა. ამავდროულად, ფინანსური ანგარიშის სალდო 22.0 პროცენტით შემცირდა და 942.1 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა.

რაც შეეხება ქვეყნის მთლიან საგარეო

ვალს, რომელიც ერთ-ერთი მსხვილი კომპონენტია საგარეო სექტორის სტატისტიკაში, 2019 წლის ბოლოსათვის 18.6 მლრდ აშშ დოლარი შეადგინა. აღნიშნულ პერიოდში მთლიანი საგარეო ვალი, წინა წელთან შედარებით, 4.5 პროცენტით გაიზარდა. საგარეო ვალის ზრდა იყო ყველა სექტორში. მათ შორის ეროვნული ბანკის ვალი გაიზარდა 21.8 პროცენტით (80.5 მლნ დოლარით); სამთავრობო სექტორის საგარეო ვალი 6.4 პროცენტით; საბანკო სექტორის საგარეო ვალი 5.2 პროცენტით; კომპანიათაშორის დავალიანება 3.2 პროცენტით და სხვა სექტორების საგარეო ვალი 1.1 პროცენტით.

საერთაშორისო რეზერვები 2019 წელს ოპერაციულად 202.1 მლნ აშშ დოლარით გაიზარდა და 31 დეკემბრის მდგომარეობით 3.5 მლრდ აშშ დოლარი შეადგინა, რაც 3.8 თვის საქონლისა და მომსახურების იმპორტს უზრუნველყოფს.

შემდეგ ცხრილში გთავაზობთ 2015-2019 წლების საქართველოს საგადასახდელო ბალანსის შემოკლებულ ვერსიას ძირითადი კომპონენტების მითითებით.

ცხრილი 2.1.2 საქართველოს საგადასახდელო ბალანსი, 2015-2019 წლები (მლნ აშშ დოლარი)

	2015	2016	2017	2018	2019
მიმდინარე ანგარიში	-1,767.0	-1,885.9	-1,306.0	-1,191.7	-960.4
კრედიტი	8,174.4	8,324.7	10,087.2	11,681.2	12,456.4
დებეტი	9,941.4	10,210.6	11,393.1	12,872.9	13,416.8
საქონელი და მომსახურება	-2,547.8	-2,305.5	-1,784.9	-1,872.0	-1,560.6

1 მოიცავს სახელმწიფო კომპანიების ვალს.

	2015	2016	2017	2018	2019
კრედიტი	6,108.2	6,177.7	7,560.0	8,896.6	9,544.8
დებეტი	8,656.0	8,483.3	9,344.9	10,768.6	11,105.4
საქონელი	-3,951.9	-3,882.5	-3,809.2	-4,115.8	-3,736.4
კრედიტი	3,021.0	2,864.7	3,569.9	4,406.5	4,944.3
დებეტი	6,973.0	6,747.2	7,379.1	8,522.3	8,680.7
მომსახურება	1,404.1	1,577.0	2,024.3	2,243.8	2,175.8
კრედიტი	3,087.1	3,313.0	3,990.1	4,490.1	4,600.5
დებეტი	1,683.0	1,736.0	1,965.8	2,246.3	2,424.7
პირველადი შემოსავალი	-338.8	-701.4	-794.2	-683.5	-774.8
კრედიტი	844.5	914.0	1,129.8	1,281.8	1,372.6
დებეტი	1,183.3	1,615.4	1,924.0	1,965.3	2,147.5
მეორადი შემოსავალი	1,119.6	1,121.1	1,273.1	1,363.8	1,375.0
კრედიტი	1,221.7	1,233.0	1,397.3	1,502.7	1,539.0
დებეტი	102.1	111.9	124.3	139.0	164.0
კაპიტალის ანგარიში	58.3	56.0	83.1	76.1	47.1
კრედიტი	58.3	56.0	83.1	76.1	47.1
დებეტი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
წმინდა დაკრედიტება(+)/ წმინდა სესხება(-) (მიმდინარე ანგარიშის და კაპიტალის ანგარიშის ბალანსი)	-1,708.7	-1,829.9	-1,222.9	-1,115.6	-913.4
ფინანსური ანგარიში	-1,781.2	-1,821.8	-1,252.3	-1,207.6	-942.1
პირდაპირი ინვესტიციები	-1,419.6	-1,245.4	-1,708.9	-966.1	-1,029.2
აქტივები	315.7	413.0	209.3	293.6	311.9
პასივები	1,735.3	1,658.4	1,918.1	1,259.7	1,341.1
პორტფელის ინვესტიციები	153.6	-41.5	75.9	47.6	-707.2
აქტივები	82.8	102.3	241.7	254.8	18.9
პასივები	-70.8	143.8	165.8	207.1	726.1
ფინანსური წარმოებულები და თანამშრომელთა ოფციონები აქციებზე	1.8	4.0	0.5	1.2	-3.7
აქტივები	-12.3	-12.8	-7.1	-9.3	-28.7
პასივები	-14.1	-16.8	-7.6	-10.6	-25.0
სხვა ინვესტიციები	-417.5	-783.7	138.1	-568.9	595.9
აქტივები	782.3	271.7	655.1	51.3	471.0
პასივები	1,199.8	1,055.4	517.0	620.1	-124.9
სარეზერვო აქტივები	-99.4	244.8	242.0	278.5	202.1
წმინდა შეცდომები და გამოტოვებები	-72.5	8.0	-29.4	-92.0	-28.7

2.2 მიმდინარე ანგარიში

2.2.1 საქონელი

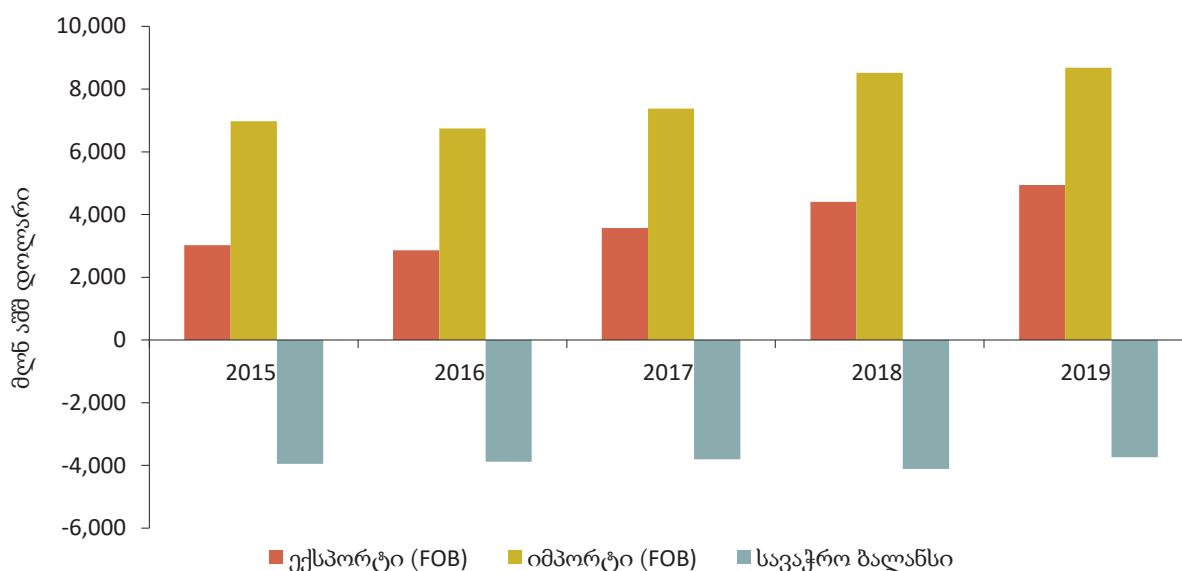
2019 წელს საგადასახდელო ბალანსში, საქონლის უარყოფითი სალდო წინა წელსთან შედარებით 9.2 პროცენტით შემცირდა და ბოლო ხუთი წლის მანძილზე ყველაზე დაბალი მაჩვენებელი - 3.7 მლრდ აშშ დოლარი შეადგინა.

ცხრილი 2.2.1 საქონლის ბალანსი, 2015-2019 წლები

	ზომის ერთეული	2015	2016	2017	2018	2019
ექსპორტი (FOB)	მლნ აშშ დოლარი	3,021.0	2,864.7	3,569.9	4,406.5	4,944.3
იმპორტი (FOB)	მლნ აშშ დოლარი	6,973.0	6,747.2	7,379.1	8,522.3	8,680.7
სავაჭრო ბალანსი	მლნ აშშ დოლარი	-3,951.9	-3,882.5	-3,809.2	-4,115.8	-3,736.4
დეფიციტის წლიური ზრდა	%	-7.8	-1.8	-1.9	8.0	-9.2
ექსპორტის წლიური ზრდა	%	-24.4	-5.2	24.6	23.4	12.2
იმპორტის წლიური ზრდა	%	-15.8	-3.2	9.4	15.5	1.9

2019 წელს საქონლის ექსპორტმა 4.9 მლრდ აშშ დოლარი შეადგინა, რაც წინა წლის მაჩვენებელზე 12.2 პროცენტით მეტია, ხოლო იმპორტმა - 8.7 მლრდ აშშ დოლარი, რაც 2018 წლის მაჩვენებელზე 1.9 პროცენტით მეტია.

დიაგრამა 1.1. საქონლის ანგარიში, 2015-2019 წლები

ცხრილი 2.2.2 მიმდინარე ანგარიში, საქონელი, 2015-2019 წლები (მლნ აშშ დოლარი)

	2015	2016	2017	2018	2019
საქონელი	-3,951.9	-3,882.5	-3,809.2	-4,115.8	-3,736.4
ექსპორტი	3,021.0	2,864.7	3,569.9	4,406.5	4,944.3
იმპორტი	6,973.0	6,747.2	7,379.1	8,522.3	8,680.7
ზოგადი ვაჭრობა	-4,014.0	-3,963.6	-3,879.9	-4,185.6	-3,809.3
ექსპორტი	2,958.9	2,783.6	3,499.1	4,336.7	4,871.4
იმპორტი	6,973.0	6,747.2	7,379.1	8,522.3	8,680.7
მათ შორის რეექსპორტი (კრედიტი)	413.0	314.9	489.3	801.6	1,026.2
არამონეტარული ოქრო	62.1	81.1	70.7	69.8	72.8
ექსპორტი	62.1	81.1	70.8	69.8	72.8
იმპორტი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

2019 წელს დეკლარირებული ექსპორტი, ისევე როგორც იმპორტი, წინა წელთან შედარებით მნიშვნელოვნად გაიზარდა.

ექსპორტის წლიური ზრდა 12.4 პროცენტია, ხოლო იმპორტის - 1.7 პროცენტი.

ცხრილი 2.2.3 საგარეო ვაჭრობა, საქონელი, 2015-2019 წლები

	ზომის ერთეული	2015	2016	2017	2018	2019
ექსპორტი (FOB)	მლნ აშშ დოლარი	2,204.1	2,117.1	2,745.6	3,379.6	3,798.0
იმპორტი (CIF)	მლნ აშშ დოლარი	7,303.8	7,341.6	8,055.7	9,361.2	9,516.4
სავაჭრო ბალანსი	მლნ აშშ დოლარი	-5,099.7	-5,224.5	-5,310.1	-5,981.6	-5,718.5
სავაჭრო ბრუნვა	მლნ აშშ დოლარი	9,508.0	9,458.7	10,801.3	12,740.8	13,314.4
ექსპორტის ცვლილება წინა წელთან	%	-23.0	-3.9	29.7	23.1	12.4
იმპორტის ცვლილება წინა წელთან	%	-15.1	0.5	9.7	16.2	1.7
ექსპორტით იმპორტის გადაფარვა	%	30.2	28.8	34.1	36.1	39.9

მონაცემთა წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური (საქსტატი), არ შეიცავს არაორგანიზებული ვაჭრობის მონაცემებს.

ექსპორტ-იმპორტის განაწილება ქვეყანათა ჯგუფების მიხედვით მოცემულია 2.2.4 და 2.2.5 ცხრილში. 2019 წელს, ისევე როგორც წინა წლებში, ყველაზე მაღალი, 62.3 პროცენტიანი წილით ექსპორტში გამოირჩევა შავი ზღვის ეკონომიკური თანამშრომლობის ქვეყნები, რაც განაპირობა უმსხვილეს პარტნიორ ქვეყნებში - აზერბაიჯანში, რუსეთში, სომხეთში, ბულგარეთსა და უკრაინაში განხორციელებულმა ექსპორტმა. ქვეყანათა ამ ხუთეულზე აღნიშნული ჯგუფის ექსპორტის 83.4 და 2019 წლის მთლიანი ექსპორტის 51.9 პროცენტი მოდის.

იმპორტში - 50.0 პროცენტული წილით ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის ქვეყნების (OECD) ჯგუფი ლიდერობს. ამ ჯგუფის იმპორტის ნახევარზე მეტი (58.8 პროცენტი) სამ ქვეყანაზე: თურქეთი, აშშ და გერმანია მოდის. იმპორტში მეორე ადგილზე, 44.7 პროცენტიანი წილით, შავი ზღვის ეკონომიკური თანამშრომლობის ქვეყნებია. ამ ჯგუფში ჯამური 61.0 პროცენტიანი წილით თურქეთი და რუსეთი ლიდერობს. ამასთან, ამ ორი ქვეყნის ჯამური წილი 2019 წლის მთლიან იმპორტში 27.3 პროცენტს შეადგენს.

ცხრილი 2.2.4 საქონლის ექსპორტი (FOB) ქვეყნების ჯგუფების მიხედვით 2015-2019 წლები (მლნ აშშ დოლარი)

ქვეყანათა ჯგუფი	2015	2016	2017	2018	2019	წლიური მრდა (%)	2019 წლის სტრუქტურა (%)
ევროკავშირის ქვეყნები (EU)	644.7	565.7	655.4	729.2	819.2	12.3	21.6
დსთ-ს ქვეყნები (CIS)	840.8	741.1	1,194.1	1,689.0	2,043.3	21.0	53.8
შავი ზღვის ეკონომიკური თანამშრომლობის ქვეყნები (BSEC)	1,089.2	970.8	1,498.9	1,976.4	2,366.7	19.7	62.3
ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის ქვეყნები (OECD)	763.8	731.7	777.0	854.8	745.8	-12.8	19.6

მონაცემთა წყარო: საქსტატი, არ მოიცავს არაორგანიზებული ვაჭრობის მონაცემებს.

ცხრილი 2.2.5 საქონლის იმპორტი (CIF) ქვეყნების ჯგუფების მიხედვით, 2015-2019 წლები (მლნ აშშ დოლარი)

ქვეყანათა ჯგუფი	2015	2016	2017	2018	2019	წლიური მრდა (%)	2019 წლის სტრუქტურა (%)
ევროკავშირის ქვეყნები (EU)	2,082.3	2,228.0	2,224.7	2,555.1	2,407.1	-5.8	25.3
დსთ-ს ქვეყნები (CIS)	1,968.2	1,986.4	2,321.7	2,695.2	2,440.6	-9.4	25.6
შავი ზღვის ეკონომიკური თანამშრომლობის ქვეყნები (BSEC)	3,580.1	3,586.2	3,906.6	4,347.9	4,249.3	-2.3	44.7
ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის ქვეყნები (OECD)	3,581.9	3,742.8	3,815.9	4,502.6	4,755.6	5.6	50.0

მონაცემთა წყარო: საქსტატი, არ მოიცავს არაორგანიზებული ვაჭრობის მონაცემებს.

2019 წელს დეკლარირებული საგარეო ვაჭრობის დეფიციტი, წინა წელთან შედარებით, 4.4 პროცენტით შემცირდა და 5.7 მლრდ აშშ დოლარი შეადგინა, ხოლო საგარეო სავაჭრო ბრუნვა წლიურად 4.5 პროცენტით გაიზარდა და 13.3 მლრდ აშშ დოლარია. უნდა აღინიშნოს, რომ 2019

წელს, წინა წლების მსგავსად, საგარეო სავაჭრო ბრუნვის ნახევარზე მეტი (57.2 პროცენტი) შვიდ უმსხვილეს სავაჭრო პარტნიორზე (თურქეთი, რუსეთი, ჩინეთი, აზერბაიჯანი, აშშ, უკრაინა და სომხეთი) მოდის, რომელთაგანაც საგარეო სავაჭრო ბრუნვამ 7.6 მლრდ აშშ დოლარი შეადგინა.

ცხრილი 2.2.6 სავაჭრო ბრუნვა 2019 წლის ძირითადი პარტნიორი ქვეყნების მიხედვით (ექსპორტი FOB, იმპორტი CIF) (მლნ აშშ დოლარი)

ქვეყანა	2015	2016	2017	2018	2019	წილი ბრუნვაში (%), 2019
საგარეო სავაჭრო ბრუნვა, სულ	9,508.0	9,458.7	10,801.3	12,740.8	13,314.4	100.0
მათ შორის:						
თურქეთი	1,514.3	1,527.4	1,590.5	1,715.7	1,819.1	13.7
რუსეთი	788.4	887.2	1,187.4	1,372.4	1,474.0	11.1
ჩინეთი	713.1	721.8	934.2	1,033.0	1,081.7	8.1
აზერბაიჯანი	779.4	645.3	841.2	1,100.2	1,067.2	8.0
აშშ	358.2	298.9	452.7	660.9	810.9	6.1
სომხეთი	355.2	369.6	494.9	621.7	700.2	5.3
უკრაინა	515.4	491.9	574.5	694.4	666.5	5.0
გერმანია	507.7	517.6	500.3	518.8	556.0	4.2
ბულგარეთი	381.9	311.2	342.5	441.1	408.7	3.1
რუმინეთი	234.1	227.0	266.3	267.0	390.5	2.9
დანარჩენი ქვეყნები	3,360.2	3,460.8	3,616.7	4,315.6	4,339.6	32.6

მონაცემთა წყარო: საქსტატი, არ მოიცავს არაორგანიზებული ვაჭრობის მონაცემებს.

ცხრილი 2.2.7 სავაჭრო ბალანსი 2019 წლის ძირითადი პარტნიორი ქვეყნების მიხედვით (ექსპორტი FOB, იმპორტი CIF) (მლნ აშშ დოლარი)

ქვეყანა	2015	2016	2017	2018	2019	წილი ბალანსში (%), 2019
ბალანსი, სულ	-5,099.7	-5,224.5	-5,310.1	-5,981.6	-5,718.5	100.0
მათ შორის:						
თურქეთი	-1,140.6	-1,180.5	-1,157.2	-1,232.9	-1,414.7	24.7
ჩინეთი	-461.5	-373.2	-530.8	-634.8	-635.5	11.1
აშშ	-149.8	-162.4	-209.1	-341.1	-546.5	9.6
რუსეთი	-462.6	-473.9	-391.7	-496.9	-480.1	8.4
გერმანია	-357.1	-346.6	-408.9	-416.0	-447.4	7.8
იაპონია	-208.9	-197.7	-151.3	-232.3	-245.0	4.3
იტალია	-123.1	-190.0	-148.4	-188.7	-187.8	3.3
უკრაინა	-395.7	-344.0	-319.8	-335.3	-164.7	2.9
ნიდერლანდები	-86.2	-181.1	-117.4	-164.7	-150.9	2.6
პოლონეთი	-62.4	-92.9	-109.1	-128.6	-142.4	2.5
დანარჩენი ქვეყნები	-1,651.9	-1,682.1	-1,766.4	-1,810.2	-1,303.5	22.8

მონაცემთა წყარო: საქსტატი, არ მოიცავს არაორგანიზებული ვაჭრობის მონაცემებს.

ცხრილი 2.2.8 ექსპორტი (FOB) 2019 წლის ძირითადი საექსპორტო პარტნიორი ქვეყნების მიხედვით (მლნ აშშ დოლარი)

ქვეყანა	2015	2016	2017	2018	2019	წილი ექსპორტში (%), 2018
ექსპორტი, სულ	2,204.1	2,117.1	2,745.6	3,379.6	3,798.0	100.0
მათ შორის:						
აზერბაიჯანი	240.9	152.7	274.2	507.5	508.5	13.4
რუსეთი	162.9	206.6	397.9	437.7	497.0	13.1
სომხეთი	180.2	152.7	213.5	286.3	432.6	11.4
ბულგარეთი	214.2	160.8	186.9	259.2	284.1	7.5
უკრაინა	59.9	73.9	127.4	179.5	250.9	6.6
ჩინეთი	125.8	174.3	201.7	199.1	223.1	5.9
თურქეთი	186.8	173.5	216.7	241.4	202.2	5.3
რუმინეთი	27.0	36.7	75.3	57.8	178.2	4.7
აშშ	104.2	68.3	121.8	159.9	132.2	3.5
უზბეკეთი	98.0	71.3	64.2	80.5	89.2	2.3
დანარჩენი ქვეყნები	804.3	846.2	866.2	970.6	1,000.0	26.3

მონაცემთა წყარო: საქსტატი, არ მოიცავს არაორგანიზებული ვაჭრობის მონაცემებს.

ცხრილი 2.2.9 იმპორტი (CIF) 2019 წლის ძირითადი საიმპორტო პარტნიორი ქვეყნების მიხედვით (მლნ აშშ დოლარი)

ქვეყანა	2015	2016	2017	2018	2019	წილი იმპორტში (%), 2019
იმპორტი, სულ	7,303.8	7,341.6	8,055.7	9,361.2	9,516.4	100.0
მათ შორის:						
თურქეთი	1,327.5	1,353.9	1,373.9	1,474.3	1,616.9	17.0
რუსეთი	625.5	680.6	789.5	934.7	977.0	10.3
ჩინეთი	587.3	547.5	732.5	833.9	858.6	9.0
აშშ	254.0	230.7	330.9	501.0	678.7	7.1
აზერბაიჯანი	538.6	492.6	567.0	592.7	558.7	5.9
გერმანია	432.4	432.1	454.6	467.4	501.7	5.3
უკრაინა	455.6	418.0	447.1	514.9	415.6	4.4
სომხეთი	175.1	216.8	281.3	335.4	267.7	2.8
იაპონია	212.2	200.3	158.6	243.6	257.3	2.7
იტალია	197.7	262.8	217.9	232.1	228.3	2.4
დანარჩენი ქვეყნები	2,498.1	2,506.3	2,702.2	3,231.3	3,155.9	33.2

მონაცემთა წყარო: საქსტატი, არ მოიცავს არაორგანიზებული ვაჭრობის მონაცემებს.

2015-2019 წლებში საქართველოდან ექსპორტირებულ უმსხვილეს პროდუქცი-სა და ათეული თითქმის არ შეცვლილა, მათ შორისაა: მსუბუქი ავტომობილები, სპილენძის მადნები და კონცენტრატები, ფეროშენადნობები, ყურძნის ღვინო, სამკურნალო საშუალებები, მინერალური წყლები, სპირტიანი სასმელები, აზოტო-

ვანი სასუქები, ოქრო, კაკალი. უმსხვილესი საექსპორტო პროდუქციათა ათეული 2019 წლის მთლიანი ექსპორტის 67.8 პროცენტს შეადგენს (2.6 მლრდ აშშ დოლარი).

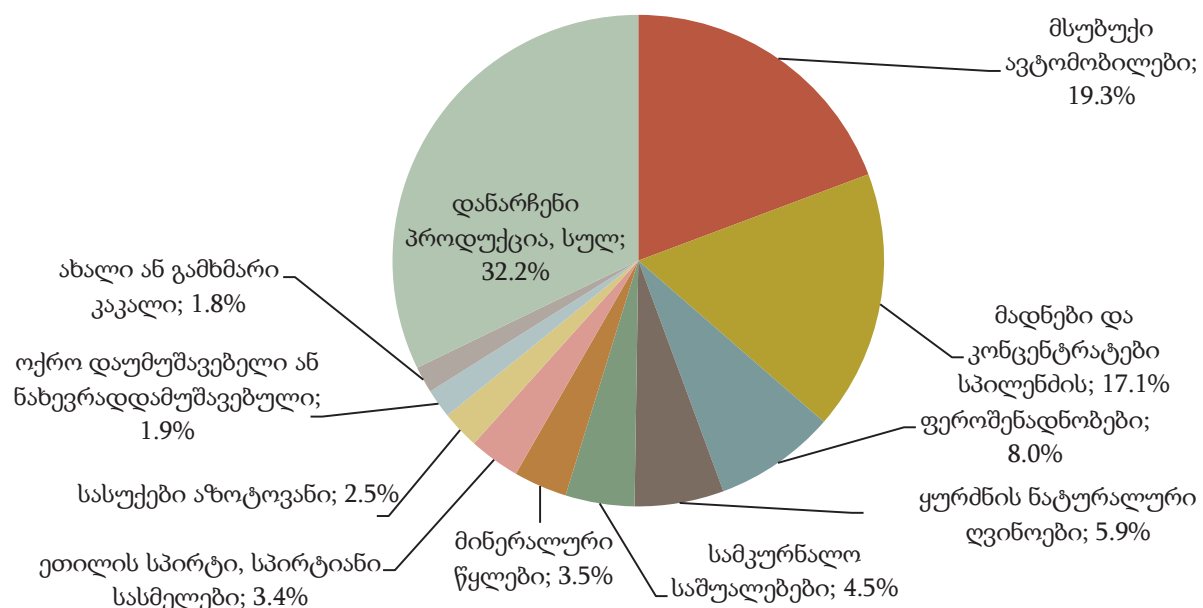
ცხრილში 2.2.10 და დიაგრამაში 1.2 მოცემულია ძირითადი საექსპორტო საქონლის ათეული 2019 წლის მონაცემების მიხედვით.

ცხრილი 2.2.10 ძირითადი საექსპორტო სასაქონლო ჯგუფები 2019 წელს (მლნ აშშ დოლარი)

საქ. კოდი		2015	2016	2017	2018	2019	წილი ექსპორტში (%), 2019
	ექსპორტი, სულ	2,204.1	2,117.1	2,745.6	3,379.6	3,798.0	100.0
	მათ შორის:						
8703	მსუბუქი ავტომობილები	179.1	170.7	244.6	428.6	732.6	19.3
2603	მადნები და კონცენტრატები სპილენძის	270.6	312.3	422.5	504.4	649.4	17.1
7202	ფეროშენადნობები	194.8	169.3	306.4	352.9	303.4	8.0
2204	ყურძნის ნატურალური ღვინოები	95.8	113.5	171.4	196.9	222.8	5.9
3004	სამკურნალო საშუალებები	141.5	107.4	140.6	147.0	172.5	4.5
2201	მინერალური წყლები	82.2	79.8	95.8	118.3	133.5	3.5
2208	ეთილის სპირტი, სპირტიანი სასმელები	64.9	91.9	126.7	128.7	127.4	3.4
3102	სასუქები აზოტოვანი	109.8	65.6	76.4	92.0	94.8	2.5
7108	ოქრო დაუმუშავებელი ან ნახევრადამუშავებული	62.1	81.1	70.8	69.8	72.8	1.9
0802	ახალი ან გამხმარი კაკალი	176.6	179.7	83.2	69.5	66.7	1.8
	დანარჩენი პროდუქცია, სულ	826.7	745.6	1,007.4	1,271.5	1,221.9	32.2

მონაცემთა წყარო: საქსტატი, არ მოიცავს არაორგანიზებული ვაჭრობის მონაცემებს.

დიაგრამა 1.2 ძირითადი საექსპორტო სასაქონლო ჯგუფები 2019 წელს

2019 წლის უმსხვილეს საიმპორტო ათეულში, პირველი სამეული მნიშვნელოვანი უპირატესობით გამოირჩევა, ესენია: მსუბუქი ავტომობილები, ნავთობი და ნავთობპროდუქტები, სპილენძის მადნები. შემდეგ მოდის: სამკურნალო საშუალებები, რომელთა უდიდესი ნაწილი რეექსპორტისთვისაა შემოტანილი. შემდეგ პოზიციებზეა: ნავთობის აირები, აპარატები ელექტრონული სატელეფონო ან

სატელეგრაფო სადენიანი კავშირისთვის, ხორბალი და მესლინი, სიგარები და სიგარეტები, საბურავები, ელექტროენერგია. პროდუქციათა ამ ათეულს 2019 წლის მთლიანი იმპორტის 39.4 პროცენტი ანუ 3.7 მილიარდი აშშ დოლარი უკავია.

ქვემოთ მოყვანილ ცხრილში მოცემულია 2019 წლის მიხედვით ძირითადი საიმპორტო სასაქონლო ჯგუფები.

ცხრილი 2.2.11 ძირითადი საიმპორტო სასაქონლო ჯგუფები 2019 წელს (მლნ აშშ დოლარი)

საქ. კოდი		2015	2016	2017	2018	2019	წილი იმპორტში (%), 2019
	იმპორტი, სულ	7,303.8	7,341.6	8,055.7	9,361.2	9,516.4	100.0
	მათ შორის:						
8703	მსუბუქი ავტომობილები	472.2	525.0	590.2	839.8	1,107.9	11.6
2710	ნავთობი და ნავთობპროდუქტები	658.5	619.9	697.2	864.1	757.4	8.0
2603	სპილენძის მადნები და კონცენტრატები	207.9	248.5	338.4	396.7	603.7	6.3
3004	სამკურნალო საშუალებები	303.6	326.1	344.8	339.0	355.2	3.7
2711	ნავთობის აირები და აირისებრი ნახშირწყალბადები	416.1	314.7	306.7	291.2	328.0	3.4
8517	აპარატები ელექტრონული სატელეფონო ან სატელეგრაფო სადენიანი კავშირისთვის	149.1	176.5	204.9	198.0	212.0	2.2
1001	ხორბალი და მესლინი	119.4	86.1	98.2	114.9	109.0	1.1
2402	სიგარები და სიგარეტები	103.6	102.1	102.6	187.0	105.0	1.1
4011	საბურავები	48.4	52.5	71.9	80.9	90.9	1.0
2716	ელექტროენერგია	43.8	21.8	66.7	75.8	78.3	0.8
8471	გამომთვლელი მანქანები და მათი ბლოკები	58.9	62.2	97.7	126.7	76.0	0.8
8704	სატვირთო ავტომობილები	53.1	70.1	72.3	75.0	72.2	0.8
7308	მეტალოკონსტრუქციები შავი ლითონებისგან	63.6	97.3	66.9	70.9	72.1	0.8
8429	ბულდოზერები, ავტოგრიდერები, ექსკავატორები და სხვა	42.7	39.1	50.9	55.9	71.6	0.8
9403	ავეჯი და მისი ნაწილები	54.7	51.3	54.1	59.9	68.2	0.7
0207	შინაური ფრინველის ხორცი	53.0	58.3	61.7	62.2	65.2	0.7
8544	მავთულები, იზოლირებული კაბელები	51.2	64.6	54.2	62.1	60.6	0.6
7306	მილები შავი ლითონებისგან	40.6	48.6	53.5	60.1	60.4	0.6
8418	მაცივრები, საყინულეები	51.2	47.1	55.0	54.3	57.9	0.6
7214	არმატურა	57.3	54.0	44.9	81.2	57.3	0.6
2713	ნავთობის კოქსი	37.4	31.4	34.0	37.0	57.0	0.6

საქ. კოდი	2015	2016	2017	2018	2019	წილი იმპორტში (%), 2019
დანარჩენი პროდუქცია, სულ	4,217.5	4,244.3	4,589.0	5,228.4	5,050.6	53.1

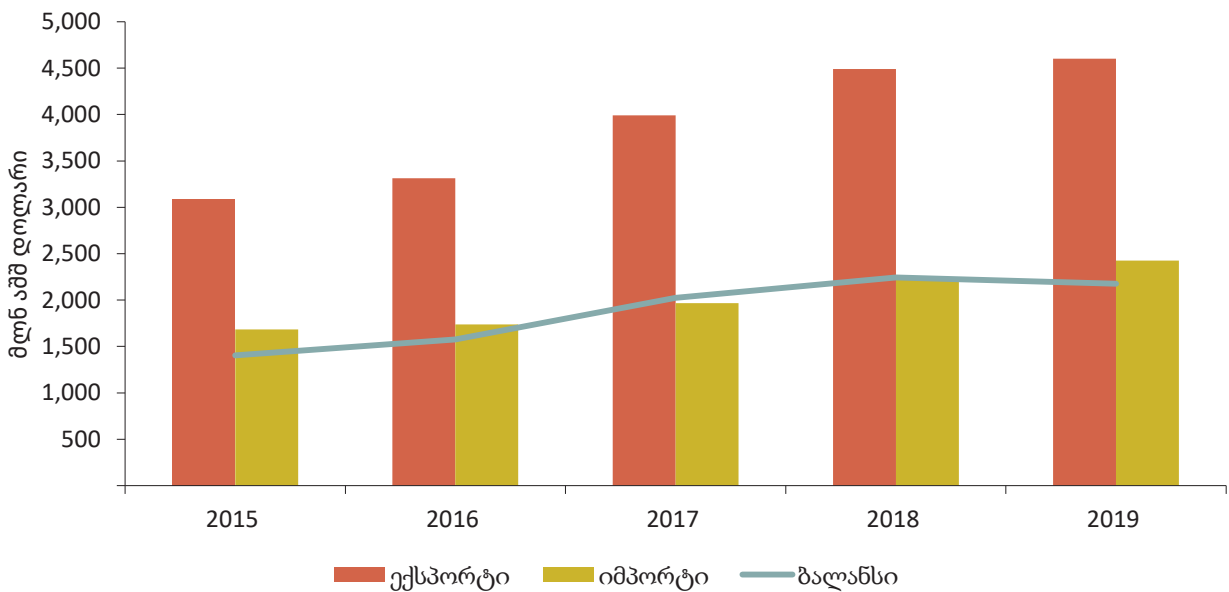
მონაცემთა წყარო: საქსტატი, არ მოიცავს არაორგანიზებული ვაჭრობის მონაცემებს.

2.2.2 მომსახურება

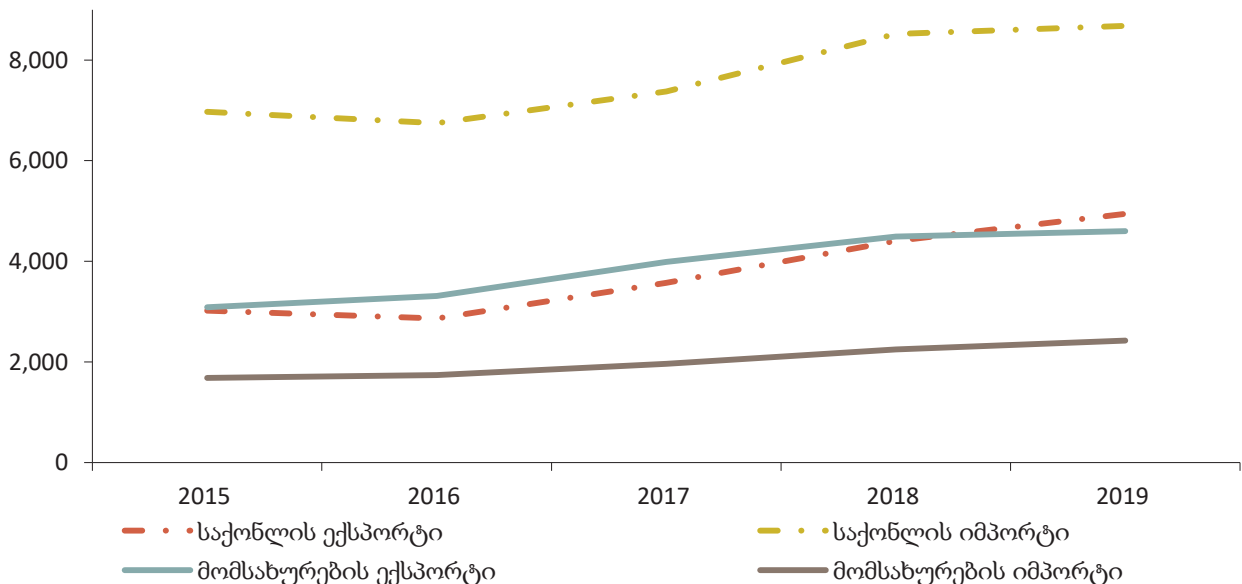
მომსახურებით საგარეო ვაჭრობის ბალანსი 2015–2019 წლებში დადებითი იყო. 2019 წელს, წინა წელთან შედარებით, მომსახურების ექსპორტი გაიზარდა 2.5 პროცენტით, ხოლო იმპორტი - 7.9 პროცენტით, რის შედეგად მომსახურების ბალანსი

2019 წელს, 2018 წელთან შედარებით, 3.0 პროცენტით შემცირდა და 2.2 მილიარდ აშშ დოლარი შეადგინა, რაც მშპ-ის 12.5 პროცენტია. მომსახურებით საგარეო ვაჭრობა მჭიდროდაა დაკავშირებული საქონლით ვაჭრობასთან.

დიაგრამა 2.1 მომსახურება, 2015–2019 წლები

დიაგრამა 2.2 პროდუქციით ვაჭრობა, 2015–2019 წლები

2019 წელს მომსახურების ექსპორტმა 4.6 მლრდ აშშ დოლარი შეადგინა, რაც საქონლის ექსპორტზე 7.0 პროცენტით ნაკლებია, ხოლო მომსახურების იმპორტმა - 2.4 მლრდ აშშ დოლარი, რაც ამავე წლის საქონლის იმპორტის 49.0 პროცენტია.

2019 წელს მომსახურებით ვაჭრობის ბრუნვის 88.4 პროცენტი მოდის მოგზაურობასა და ტრანსპორტზე, 55.9 და 32.5 პროცენტი, შესაბამისად.

მნიშვნელოვანი დადებითი სალდოთი გამოირჩევა მოგზაურობა, რომლის ბალანსი 2019 წელს 2.6 მლრდ აშშ დოლარს შეადგენს და 2018 წელთან შედარებით 3.2 პროცენტითაა შემცირებული. ხოლო უარყოფითი სალდოთი გამოირჩეოდა - ტრანსპორტი (269.7 მლნ აშშ დოლარი) და სადაზღვევო და საპენსიო მომსახურება (105.2 მლნ აშშ დოლარი).

ცხრილი 2.2.21 მომსახურების ბალანსი 2015-2019 წლები (მლნ აშშ დოლარი)

	2015	2016	2017	2018	2019
მომსახურების ბალანსი, სულ	1404.1	1577.0	2024.3	2243.8	2175.8
მათ შორის:					
მანუფაქტურული მომსახურება	18.4	17.0	12.4	5.3	13.0
საქონლის რემონტი და სხვა ტექნიკური მომსახურება სხვაგან დაუსახელებელი	-4.6	-4.4	-2.2	-2.8	-5.8
ტრანსპორტი	-4.8	-37.1	-122.3	-284.0	-269.7
მოგზაურობა	1538.9	1724.4	2240.8	2697.3	2611.5
მშენებლობა	-1.0	1.7	-3.2	-5.3	-2.1
სადაზღვევო და საპენსიო მომსახურება	-108.8	-108.2	-110.1	-122.0	-105.2
ფინანსური მომსახურება	-0.7	-4.2	-3.2	-2.1	0.2
ინტელექტუალური საკუთრებით სარგებლობის ხარჯები	-6.4	-15.4	-24.4	-26.8	-39.7
სატელეკომუნიკაციო, კომპიუტერული და საინფორმაციო მომსახურება	5.1	5.9	30.3	1.3	28.7
სხვა საქმიანი მომსახურება	-51.5	-25.8	-32.1	-43.2	-81.9
პერსონალური, კულტურული და რეკრეაციული მომსახურება	2.7	5.6	8.2	2.7	0.6
სამთავრობო საქონელი და მომსახურება სხვაგან დაუსახელებელი	16.8	17.5	30.3	23.2	26.4

ცხრილი 2.2.22 მომსახურების ექსპორტი 2015-2019 წლები (მლნ აშშ დოლარი)

	2015	2016	2017	2018	2019	წლიური ზრდა (%)	2019 წლის სტრუქტურა (%)
მომსახურების ექსპორტი, სულ	3087.1	3313.0	3990.1	4490.1	4600.5	2.5	100.0
მათ შორის:							
მანუფაქტურული მომსახურება	18.8	17.3	13.0	7.0	14.1	101.1	0.3
საქონლის რემონტი და სხვა ტექნიკური მომსახურება სხვაგან დაუსახელებელი	2.6	0.2	1.5	0.7	0.1	-86.6	0.0
ტრანსპორტი	952.1	919.9	959.7	973.9	1006.7	3.4	21.9
მოგზაურობა	1868.5	2110.7	2704.3	3222.1	3268.7	1.4	71.0

	2015	2016	2017	2018	2019	წლიური ზრდა (%)	2019 წლის სტრუქ- ტურა (%)
მშენებლობა	9.2	9.8	5.7	4.6	5.1	9.7	0.1
სადაზღვევო და საპენსიო მომსახურება	18.2	13.5	11.8	11.3	12.0	6.1	0.3
ფინანსური მომსახურება	11.0	13.1	16.6	19.9	23.5	18.3	0.5
ინტელექტუალური საკუთრებით სარგებლობის ხარჯები	0.6	0.8	0.3	0.3	0.9	243.5	0.0
სატელეკომუნიკაციო, კომპიუტერული და საინფორმაციო მომსახურება	45.0	56.2	89.9	84.6	113.8	34.6	2.5
სხვა საქმიანი მომსახურება	58.5	61.5	70.5	50.3	49.9	-0.9	1.1
პერსონალური, კულტურული და რეკრიაციული მომსახურება	14.0	15.3	18.7	17.0	14.9	-12.3	0.3
სამთავრობო საქონელი და მომსახურება სხვაგან დაუსახელებელი	88.7	94.6	98.3	98.4	90.8	-7.7	2.0

ცხრილი 2.2.23 მომსახურების იმპორტი 2015-2019 წლები (მლნ აშშ დოლარი)

	2015	2016	2017	2018	2019	წლიური ზრდა (%)	2019 წლის სტრუქ- ტურა (%)
მომსახურების იმპორტი, სულ	1,683.0	1,736.0	1,965.8	2,246.3	2,424.7	7.9	100.0
მათ შორის:							
მანუფაქტურული მომსახურება	0.4	0.3	0.6	1.7	1.1	-34.8	0.0
საქონლის რემონტი და სხვა ტექნიკური მომსახურება სხვაგან დაუსახელებელი	7.2	4.6	3.6	3.5	5.9	67.6	0.2
ტრანსპორტი	956.9	957.0	1,082.0	1,257.9	1,276.4	1.5	52.6
მოგზაურობა	329.6	386.3	463.6	524.7	657.2	25.2	27.1
მშენებლობა	10.2	8.1	8.9	9.9	7.1	-27.6	0.3
სადაზღვევო და საპენსიო მომსახურება	127.0	121.7	121.9	133.3	117.3	-12.0	4.8
ფინანსური მომსახურება	11.7	17.3	19.8	22.0	23.4	6.3	1.0
ინტელექტუალური საკუთრებით სარგებლობის ხარჯები	7.0	16.2	24.7	27.1	40.7	50.3	1.7
სატელეკომუნიკაციო, კომპიუტერული და საინფორმაციო მომსახურება	39.9	50.4	59.6	83.2	85.1	2.2	3.5
სხვა საქმიანი მომსახურება	109.9	87.2	102.6	93.6	131.8	40.9	5.4
პერსონალური, კულტურული და რეკრიაციული მომსახურება	11.3	9.8	10.5	14.3	14.3	0.1	0.6
სამთავრობო საქონელი და მომსახურება სხვაგან დაუსახელებელი	71.8	77.1	68.0	75.1	64.4	-14.3	2.7

მოგზაურობა საქართველოში მომსახურების უმსხვილესი დარგია და სწორედ ის განაპირობებდა 2015-2019 წლებში მომსახურების ბალანსის სიდიდეს, რომელიც ზრდის ტენდენციით ხასიათდება. მოგზაურობის ექსპორტი 2019 წელს, წინა წელთან შედარებით, 1.4 პროცენტით გაიზარდა (ხოლო 2015 წელთან შედარებით 74.9 პროცენტით) და მისი წილი

მომსახურების ექსპორტის ნახევარზე მეტია (71.0 პროცენტი). 2019 წელს, წინა წელთან შედარებით, მოგზაურობის იმპორტი 25.2 პროცენტით გაიზარდა და წილი მომსახურების იმპორტში 27.1 პროცენტით განისაზღვრა. 2019 წელს მოგზაურობის ბალანსში პირადი მოგზაურობის წილი (82.4 პროცენტი) ჭარბობს საქმიანი მოგზაურობის წილს.

ცხრილი 2.2.24 მოგზაურობა 2015-2019 წლები (მლნ აშშ დოლარი)

	2015	2016	2017	2018	2019	წლიური ზრდა (%)	2019 წლის სტრუქტურა (%)
ექსპორტი	1,868.5	2,110.7	2,704.3	3,222.1	3,268.7	1.4	100.0
საქმიანი	726.1	668.1	794.2	918.9	891.7	-3.0	27.3
პირადი	1,142.4	1,442.7	1,910.1	2,303.1	2,377.0	3.2	72.7
იმპორტი	329.6	386.3	463.6	524.7	657.2	25.2	100.0
საქმიანი	198.7	259.3	320.2	330.7	433.2	31.0	65.9
პირადი	130.9	127.0	143.4	194.0	224.0	15.5	34.1
ბალანსი	1,538.9	1,724.4	2,240.8	2,697.3	2,611.5	-3.2	100.0
საქმიანი	527.4	408.7	474.0	588.2	458.5	-22.0	17.6
პირადი	1,011.5	1,315.7	1,766.7	2,109.2	2,153.0	2.1	82.4

ტრანსპორტი, მომსახურების აგრეთვე მნიშვნელოვანი დარგია, რომელსაც 2019 წელს მომსახურების ექსპორტის 21.9 პროცენტი და იმპორტის ნახევარზე მეტი (52.6 პროცენტი) ეკავა. ტრანსპორტის ექსპორტი

2019 წელს 1.0 მლრდ აშშ დოლარს (2018 წელთან შედარებით 3.4 პროცენტით გაიზარდა), ხოლო იმპორტი - 1.3 მლრდ აშშ დოლარს (გაიზარდა 1.5 პროცენტით) შეადგენდა.

ცხრილი 2.2.25 ტრანსპორტი სატრანსპორტო საშუალებების სახეების მიხედვით 2015-2019 წლები (მლნ აშშ დოლარი)

	2015	2016	2017	2018	2019	წლიური ზრდა (%)	2019 წლის სტრუქტურა (%)
ექსპორტი	952.1	919.9	959.7	973.9	1006.7	3.4	100.0
საზღვაო ტრანსპორტი	169.0	159.8	134.7	126.8	121.4	-4.3	12.1
საჰაერო ტრანსპორტი	191.0	206.7	271.7	296.2	283.2	-4.4	28.1
სარკინიგზო ტრანსპორტი	129.6	87.5	66.7	56.9	72.6	27.7	7.2
საგზაო ტრანსპორტი	131.9	142.6	170.5	184.7	206.0	11.5	20.5
მილსადენები და ელექტროსადენები	326.8	318.8	311.0	303.8	317.5	4.5	31.5
საფოსტო და კურიერული მომსახურება	3.8	4.4	5.0	5.4	6.1	12.1	0.6
იმპორტი	956.9	957.0	1082.0	1257.9	1276.4	1.5	100.0
საზღვაო ტრანსპორტი	305.1	257.2	271.9	309.5	321.2	3.8	25.2
საჰაერო ტრანსპორტი	212.6	231.7	277.5	332.7	352.3	5.9	27.6

	2015	2016	2017	2018	2019	წლიური ზრდა (%)	2019 წლის სტრუქტურა (%)
სარკინიგზო ტრანსპორტი	61.4	89.4	108.1	132.3	102.1	-22.8	8.0
საგზაო ტრანსპორტი	376.7	377.5	422.9	481.6	498.9	3.6	39.1
მილსადენები და ელექტროსადენები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
საფოსტო და კურიერული მომსახურება	1.1	1.3	1.5	1.9	1.9	1.5	0.1

2015-2019 წლებში საქართველოს სატრანსპორტო მომსახურების ექსპორტში ყველაზე მაღალი მილსადენების წილი იყო, რომელიც 2019 წელს (31.5 პროცენტი), წინა წელთან შედარებით, 13.7 მლნ აშშ დოლარით (4.5 პროცენტით) გაიზარდა. საჰაერო ტრანსპორტით მიღებული შემოსავალი 2019 წელს, წინა წელთან შედარებით, 4.4 პროცენტით შემცირდა და სატრანსპორტო შემოსავლების 28.1 პროცენტი უზრუნველყო. 2019 წელს ტრანსპორტის ექსპორტში მოცულობით მესამე ადგილზე საგზაო ტრანსპორტი იყო, რომელიც 2018 წელთან შედარებით 11.5

პროცენტით გაიზარდა და 206.0 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა.

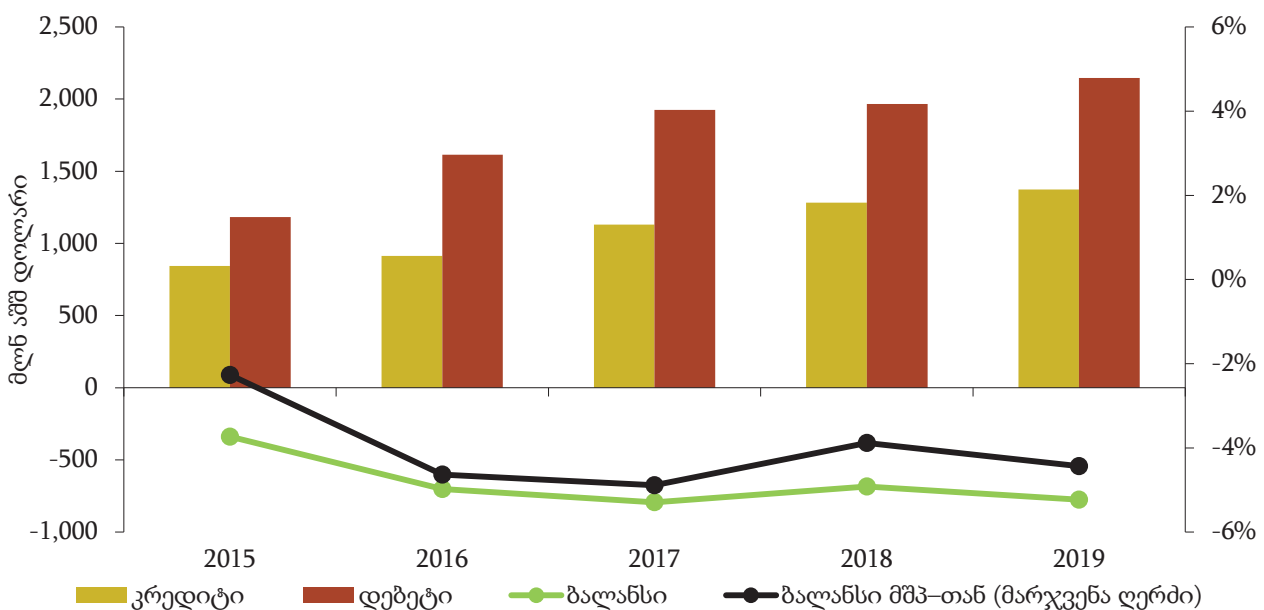
ტრანსპორტის იმპორტში 2019 წელს ყველაზე მაღალი ხვედრითი წილი (39.1 პროცენტი) ჰქონდა საგზაო ტრანსპორტს, რომლის ზრდის ტემპი წინა წელთან შედარებით 3.6 პროცენტი იყო. მოცულობით შემდეგ მოდის საჰაერო ტრანსპორტის მომსახურების იმპორტი (27.6 პროცენტული ხვედრითი წილით), საზღვაო ტრანსპორტისა (ხვედრითი წილი 25.0 პროცენტი) და სარკინიგზო ტრანსპორტის მომსახურების იმპორტი (ხვედრითი წილი 8.0 პროცენტი).

2.2.3 პირველადი შემოსავალი

2019 წლის განმავლობაში პირველადი შემოსავლის ბალანსმა -774.8 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა, რაც მშპ-ს -4.4 პროცენტია. პრომის ანაზღაურების დადებითი ბალანსი ჩამოუვარდებოდა საინვესტიციო შემოსავლის უარყოფით ბალანსს, რაც პირველადი შემოსავლის

ანგარიშის უარყოფითი სალდოს მიზეზი იყო. წლიურად გაუმჯობესებულია როგორც პრომის ანაზღაურების ბალანსი (ძირითადად, კრედიტის ზრდის გამო), თუმცა წმინდა საინვესტიციო შემოსავალი გაუარესდა. შედეგად, გაიზარდა პირველადი შემოსავლის ანგარიშის დეფიციტი.

დიაგრამა 2.3 პირველადი შემოსავალი, 2015-2019 წლები

2019 წლის განმავლობაში 7.1 პროცენტით გაიზარდა პირველადი შემოსავლის კრედიტი და 1.4 მლრდ აშშ დოლარი შეადგინა. მიღებული შემოსავლის ძირითად წყაროს მუშაკთა შრომის ანაზღაურება წარმოადგენდა. 2019 წელს მუშაკთა შრომის ანაზღაურების კრედიტი 970.8 მლნ აშშ დოლარი იყო, რაც მიღებული პირველადი შემოსავლის 70.7

პროცენტია. წინა წლის მაჩვენებელთან შედარებით, შრომის ანაზღაურების კრედიტი 14.8 პროცენტით გაიზარდა. 7.8 პროცენტით შემცირდა საზღვარგარეთ განხორციელებული ინვესტიციებიდან მიღებული შემოსავალი და 401.8 მლნ აშშ დოლარს გაუტოლდა, რაც მიღებული პირველადი შემოსავლების 29.3 პროცენტია.

ცხრილი 2.2.31 პირველადი შემოსავლის კრედიტის მოცულობა და სტრუქტურა, 2015-2019 წლები

	მოცულობა (მლნ აშშ დოლარი)					სტრუქტურა (%)					წლიური ზრდა (%)
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	
სულ	844.5	914.0	1129.8	1281.8	1,372.6	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	7.1
მუშაკთა შრომის ანაზღაურება	574.6	652.2	741.1	845.8	970.8	68.0	71.4	65.6	66.0	70.7	14.8
საინვესტიციო შემოსავალი	269.9	261.7	388.7	436.1	401.8	32.0	28.6	34.4	34.0	29.3	-7.8
პირდაპირი ინვესტიციები	212.6	204.9	316.4	318.8	252.2	25.2	22.4	28.0	24.9	18.4	-20.9
პორტფელის ინვესტიციები	4.3	8.7	11.9	21.0	31.4	0.5	1.0	1.0	1.6	2.3	49.6
სხვა ინვესტიციები	41.5	30.5	32.9	41.3	38.2	4.9	3.3	2.9	3.2	2.8	-7.6

პირველადი შემოსავლების დებეტი 2019 წელს 2.1 მლრდ აშშ დოლარი იყო, რაც წინა წელს დაფიქსირებულ მაჩვენებელზე 9.3 პროცენტით მეტია. შემოსავლის გადინება ძირითადად საინვესტიციო შემოსავლის ხარჯზე მოდის. საქართველოში განხორციელებულ ინვესტიციებზე დარიცხულმა შემოსავალმა, 2019 წელს 2.0 მლრდ აშშ დოლარი შეადგინა, რაც წინა წლის შესაბამის მაჩვენებელს 9.2 პროცენტით აღემატება. საინვესტიციო შემოსავლის მნიშვნელოვანი ნაწილი პირდაპირი ინვესტიციებისათვის გადახდილი დივიდენდებისა და რეინვესტირებული შემოსავლებისგან შედგება (1.4 მლრდ აშშ დოლარი).

საქართველოში განხორციელებულ პორტფელურ ინვესტიციებზე დარიცხულმა შემოსავლებმა 2019 წელს 198.0 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა. დანარჩენი, 409.8 მლნ აშშ დოლარი კი, სხვა ინვესტიციებზე მოდის. პირველადი შემოსავლის დებეტში, კრედიტის ანალოგიურ მუხლთან შედარებით, მცირეა უცხო ქვეყნის რეზიდენტებისათვის გადახდილი შრომის ანაზღაურება. 2019 წელს შრომის ანაზღაურების დებეტი გაიზარდა 10.6 პროცენტით და 164.2 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა.

ცხრილი 2.2.32 პირველადი შემოსავლის დებეტის მოცულობა და სტრუქტურა, 2015-2019 წლები

	მოცულობა (მლნ აშშ დოლარი)					სტრუქტურა (%)					წლიური ზრდა (%)
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	
სულ	1,183.3	1,615.4	1,924.0	1,965.3	2,147.5	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	9.3
მუშაკთა შრომის ანაზღაურება	86.2	94.4	118.4	148.4	164.2	7.3	5.8	6.2	7.6	7.6	10.6
საინვესტიციო შემოსავალი	1,097.0	1,521.0	1,805.6	1,816.9	1,983.3	92.7	94.2	93.8	92.4	92.4	9.2

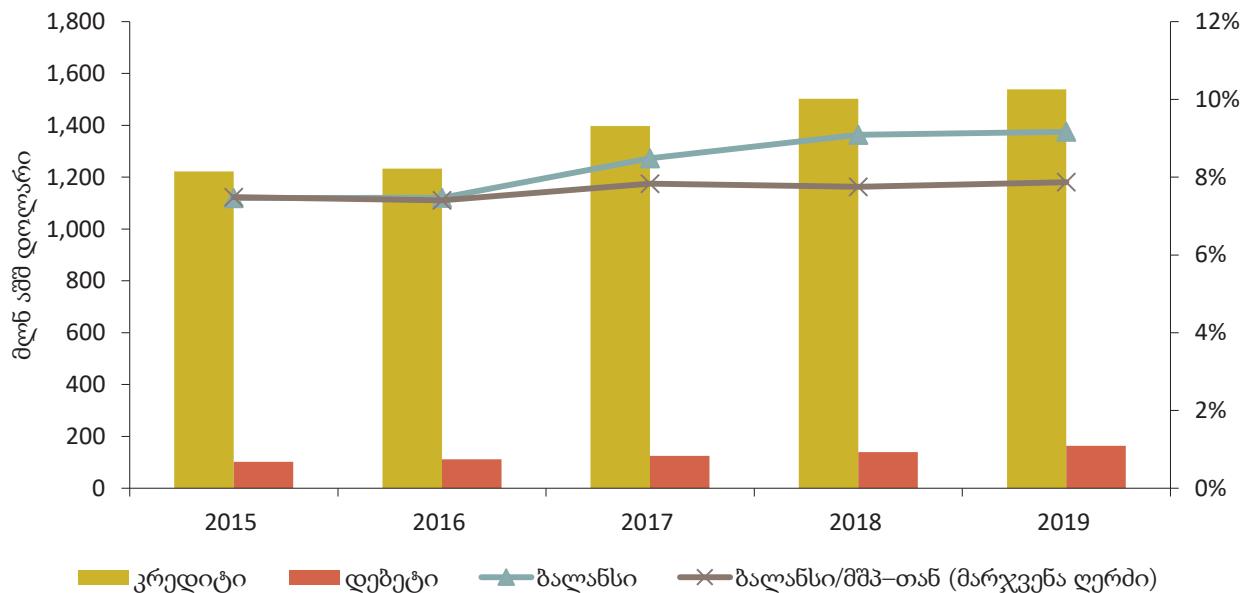
	მოცულობა (მლნ აშშ დოლარი)					სტრუქტურა (%)					წლიური ზრდა (%)
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	
პირდაპირი ინვესტიციები	592.1	1016.7	1333.7	1265.1	1375.5	50.0	62.9	69.3	64.4	64.1	8.7
პორტფელის ინვესტიციები	142.4	144.8	142.1	158.5	198.0	12.0	9.0	7.4	8.1	9.2	24.9
სხვა ინვესტიციები	362.5	359.5	329.7	393.3	409.8	30.6	22.3	17.1	20.0	19.1	4.2

2.2.4 მეორადი შემოსავალი

მეორადი შემოსავლის ბალანსი 2019 წელს 1.4 მლრდ აშშ დოლარი იყო, რაც უმნიშვნელოდ, 11.2 მლნ დოლარით, მეტია წინა წლის შესაბამის მაჩვენებელზე. 2019

წელს მეორადი შემოსავლის ბალანსის შეფარდებამ მშპ-თან 7.9 პროცენტი შეადგინა.

დიაგრამა 2.4 მეორადი შემოსავალი, 2015-2019 წლები

მეორადი შემოსავლის კრედიტი 2019 წელს 1.5 მლრდ აშშ დოლარი იყო, რაც წინა წლის მაჩვენებელს 2.4 პროცენტით აღემატება. მიღებული ტრანსფერების დიდი წილი სხვა სექტორებზე მოდის. მათ შორის, პერსონალურმა ტრანსფერებმა 1.3 მლრდ აშშ დოლარი შეადგინა, საიდანაც მუშაკთა ფულადი გზავნილები 916.3 მლნ აშშ დოლარია. სხვა მიმდინარე ტრანსფერების კრედიტი 114.9 მლნ აშშ დოლარი იყო. 22.4 პროცენტით შემცირდა სამთავრობო სექტორის მეორადი შემოსავლის კრედიტი. მთლიანად, სამთავ-

რობათაშორისო გრანტებისა და სხვადასხვა სახის ტექნიკური თუ ჰუმანიტარული დახმარებების სახით საქართველოს მთავრობამ 2019 წელს 136.7 მლნ აშშ დოლარის ტრანსფერი მიიღო. კვლავ, შედარებით მცირე იყო მეორადი შემოსავლის დებეტი და წლიურად 164.0 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა. ეს თანხა, ძირითადად, საქართველოს რეზიდენტების მიერ სხვა ქვეყნებისათვის გადახდილი გადასახადებისაგან შედგება, რაც ჯამში 148.8 მლნ აშშ დოლარია.

ცხრილი 2.2.41 მეორადი შემოსავლის მოცულობა და სტრუქტურა, 2015-2019 წლები

	მოცულობა (მლნ აშშ დოლარი)					სტრუქტურა (%)					წლიური ზრდა (%)
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	
მეორადი შემოსავლის კრედიტი	1,221.7	1,233.0	1,397.3	1,502.7	1,539.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	2.4
სამთავრობო სექტორი	194.1	234.2	238.0	176.1	136.7	15.9	19.0	17.0	11.7	8.9	-22.4
ფინანსური კორპორაციები, არასაფინანსო კორპორაციები, შინამეურნეობები და შპაკოები	1,027.6	998.8	1,159.3	1,326.6	1,402.3	84.1	81.0	83.0	88.3	91.1	5.7
პერსონალური ტრანსფერები (მიმდინარე ტრანსფერები რეზიდენტ და არარეზიდენტ შინამეურნეობებს შორის)	884.2	868.6	1,052.9	1,188.5	1,287.4	72.4	70.4	75.3	79.1	83.7	8.3
მათ შორის მუშაკთა გზავნილები	587.7	578.6	750.4	865.3	916.3	48.1	46.9	53.7	57.6	59.5	5.9
სხვა მიმდინარე ტრანსფერები	143.4	130.2	106.5	138.1	114.9	11.7	10.6	7.6	9.2	7.5	-16.8
მეორადი შემოსავლის დებიტი	102.1	111.9	124.3	139.0	164.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	18.0
სამთავრობო სექტორი	1.4	2.6	4.6	2.7	3.7	1.4	2.3	3.7	1.9	2.2	38.0
ფინანსური კორპორაციები, არასაფინანსო კორპორაციები, შინამეურნეობები და შპაკოები	100.7	109.3	119.6	136.3	160.3	98.6	97.7	96.3	98.1	97.8	17.6
პერსონალური ტრანსფერები (მიმდინარე ტრანსფერები რეზიდენტ და არარეზიდენტ შინამეურნეობებს შორის)	9.6	6.1	3.8	2.7	5.7	9.4	5.5	3.0	2.0	3.5	108.6
სხვა მიმდინარე ტრანსფერები	91.1	103.2	115.9	133.6	154.6	89.2	92.2	93.2	96.1	94.3	15.8

პირველადი და მეორადი შემოსავლის ანალიზის კუთხით საინტერესოა, აგრეთვე, საქართველოში სწრაფი ფულადი გზავნილების დინამიკა. ეს კატეგორია მოიცავს მუშაკთა ფულად გზავნილებს, მუშაკთა შრომის ანაზღაურებას, ასევე, ოპერაციებს არარეზიდენტებს შორის. სწრაფი ფულადი გზავნილებით საქართველოში ფულის ჩარიცხვა 2019 წელს, წინა წელთან შე-

დარებით, 9.7 პროცენტით მეტი იყო და 1.7 მლრდ აშშ დოლარი შეადგინა.

შედარებით მცირე მოცულობის იყო საქართველოდან სწრაფი ფულადი გზავნილებით თანხის გადარიცხვები. 2019 წელს ეს მაჩვენებელი 237.4 მლნ აშშ დოლარი იყო, რაც 3.3 პროცენტით მეტია წინა წლის მაჩვენებელთან შედარებით.

ცხრილი 2.2.42 სწრაფი ფულაფი გზავნილების მოცულობა და სტრუქტურა, 2015-2019 წლები

	მოცულობა (მლნ აშშ დოლარი)					სტრუქტურა (%)					წლიური ზრდა (%)
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	
ჩარიცხვა სულ	1,080.0	1,153.4	1,387.2	1,579.7	1,733.3	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	9.7
რუსეთის ფედერაცია	432.7	394.6	455.4	457.2	428.9	40.1	34.2	32.8	28.9	24.7	-6.2
იტალია	109.1	123.0	148.7	192.9	239.2	10.1	10.7	10.7	12.2	13.8	24.0
საბერძნეთი	117.8	124.6	142.0	170.9	192.5	10.9	10.8	10.2	10.8	11.1	12.7
აშშ	100.0	127.7	142.1	159.6	178.4	9.3	11.1	10.2	10.1	10.3	11.8
ისრაელი	32.9	60.7	119.2	151.4	162.5	3.0	5.3	8.6	9.6	9.4	7.3
თურქეთი	68.9	87.1	109.6	105.9	94.8	6.4	7.5	7.9	6.7	5.5	-10.4
ესპანეთი	26.7	29.9	34.1	41.5	49.8	2.5	2.6	2.5	2.6	2.9	20.1
გერმანია	26.8	30.9	36.3	41.6	47.3	2.5	2.7	2.6	2.6	2.7	13.8
უკრაინა	20.9	21.0	26.5	28.8	42.9	1.9	1.8	1.9	1.8	2.5	49.1
აზერბაიჯანი	1.2	1.4	3.3	18.5	31.5	0.1	0.1	0.2	1.2	1.8	70.5
დანარჩენი ქვეყნები	143.1	152.6	170.1	211.5	265.4	13.2	13.2	12.3	13.4	15.3	25.5
გადარიცხვა სულ	170.8	194.1	209.9	229.7	237.4	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	3.3
რუსეთის ფედერაცია	77.7	87.3	89.6	90.4	78.6	45.5	45.0	42.7	39.3	33.1	-13.1
თურქეთი	6.5	10.0	18.1	24.1	34.1	3.8	5.1	8.6	10.5	14.4	41.3
უკრაინა	19.1	21.5	22.4	26.0	26.5	11.2	11.1	10.7	11.3	11.2	2.2
აზერბაიჯანი	7.4	8.8	9.8	12.2	14.5	4.3	4.5	4.7	5.3	6.1	18.7
საბერძნეთი	11.2	10.7	8.6	9.6	10.0	6.5	5.5	4.1	4.2	4.2	4.6
სომხეთი	4.8	6.8	6.5	7.5	7.5	2.8	3.5	3.1	3.3	3.2	0.0
ყაზახეთი	3.7	4.2	4.4	4.9	6.7	2.2	2.2	2.1	2.1	2.8	36.7
უზბეკეთი	3.7	3.8	4.7	4.3	5.6	2.2	2.0	2.2	1.9	2.3	29.1
აშშ	2.6	4.1	4.2	4.6	4.9	1.5	2.1	2.0	2.0	2.0	4.8
ყირგიზეთი	2.1	2.8	3.3	3.9	4.6	1.2	1.5	1.6	1.7	1.9	17.3
დანარჩენი ქვეყნები	32.0	34.1	38.3	42.2	44.5	18.7	17.6	18.3	18.4	18.7	5.4

2.3 კაპიტალის ანგარიში

2019 წელს კაპიტალის ანგარიში წინა წელთან შედარებით 38.1 პროცენტით შემცირდა და 47.1 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა. 2019 წელს წმინდა კაპიტალური ტრანსფერების შემცირება გამოწვეული იყო მიღებული ტრანსფერების, ანუ კრედიტის, კლებით. გასული წლების მსგავსად, გაცემულ ტრანსფერებს ადგილი არ ჰქონია. ქვემოთ მოყვანილ ცხრილში მოცემულია უკანასკნელი ხუთი წლის

განმავლობაში კაპიტალური ტრანსფერების დინამიკა.

ბოლო წლებში კაპიტალური ტრანსფერების ძირითადი ნაწილი მოდიოდა სამთავრობო სექტორზე. 2019 წელსაც კაპიტალური ტრანსფერების კრედიტის 89.7 პროცენტი სამთავრობო სექტორში განხორციელდა. 2019 წელს „საფინანსო კორპორაციები, არასაფინანსო კორპორაციები, შინამეურნეობები და შპაკოების“

სექტორში ადგილი ჰქონდა 3.6 მლნ აშშ დოლარი მოცულობის ვალის პატიებას.

ცხრილი 2.3.11 კაპიტალური ტრანსფერების განაწილება სექტორებს შორის, 2015-2019 წლები (მლნ აშშ დოლარი)

	2015	2016	2017	2018	2019	წლიური ზრდა (%)
კაპიტალური ტრანსფერი, წმინდა	58.3	56.0	83.1	76.1	47.1	-38.1
კრედიტი	58.3	56.0	83.1	76.1	47.1	-38.1
დებეტი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სამთავრობო სექტორი	56.1	54.5	82.1	72.0	42.2	-41.4
კრედიტი	56.1	54.5	82.1	72.0	42.2	-41.4
დებეტი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
საფინანსო კორპორაციები, არასაფინანსო კორპორაციები, შინამეურნეობები და შმაკოები	2.3	1.5	0.9	4.0	4.8	20.2
კრედიტი	2.3	1.5	0.9	4.0	4.8	20.2
დებეტი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

კაპიტალის ანგარიშის მეორე კომპონენტის, „არამწარმოებლური არაფინანსური აქტივების შეძენა-გაყიდვა“, ოპერაციებს 2015-2019 წლებში ადგილი პრაქტიკულად არ ჰქონია.

2019 წელს, წინა წლების მსგავსად,

უარყოფითი იყო მიმდინარე ანგარიშისა და კაპიტალის ანგარიშის ჯამური ბალანსი, რაც შეესაბამება საქართველოს ეკონომიკის წმინდა სესხებას დანარჩენი მსოფლიოსგან. საანგარიშო წელს ქვეყნის წმინდა სესხება 18.1 პროცენტით შემცირდა და 913.4 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა.

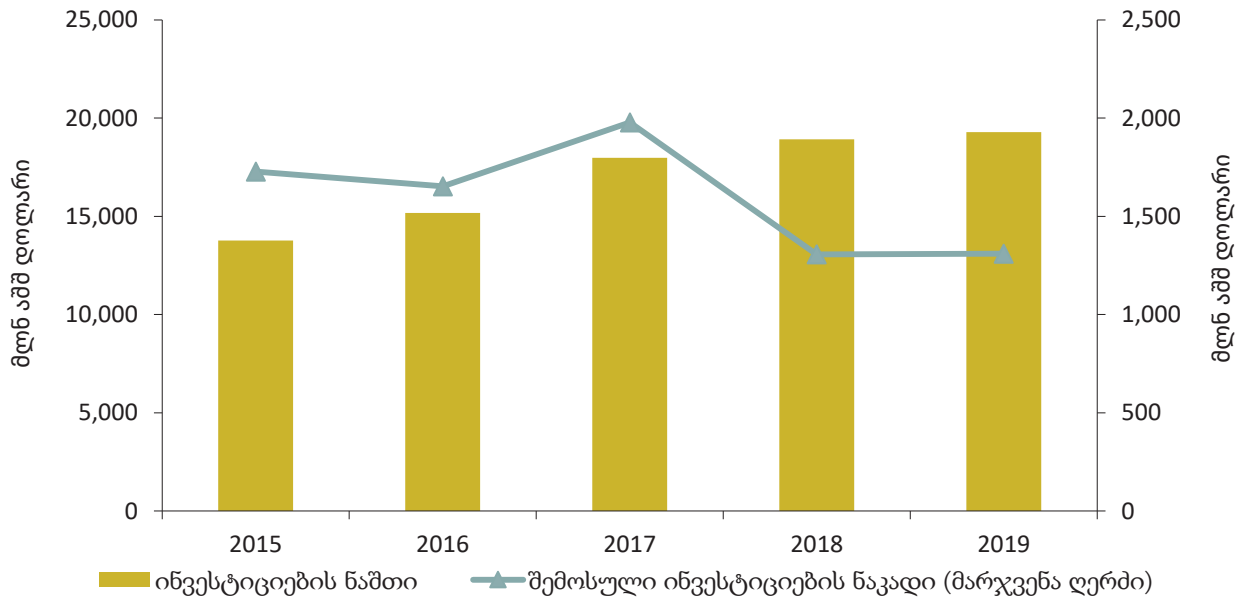
2.4 ფინანსური ანგარიში

2.4.1 პირდაპირი ინვესტიციები

საქართველოში შემოსულმა პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების ნაშთმა 2019

წლის ბოლოსათვის 19.3 მილიარდი აშშ დოლარი შეადგინა, რაც ერთ სულზე გაანგარიშებით დაახლოებით 5179 აშშ დოლარია.

დიაგრამა 2.6 საქართველოში შემოსული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები, 2015-2019 წლები

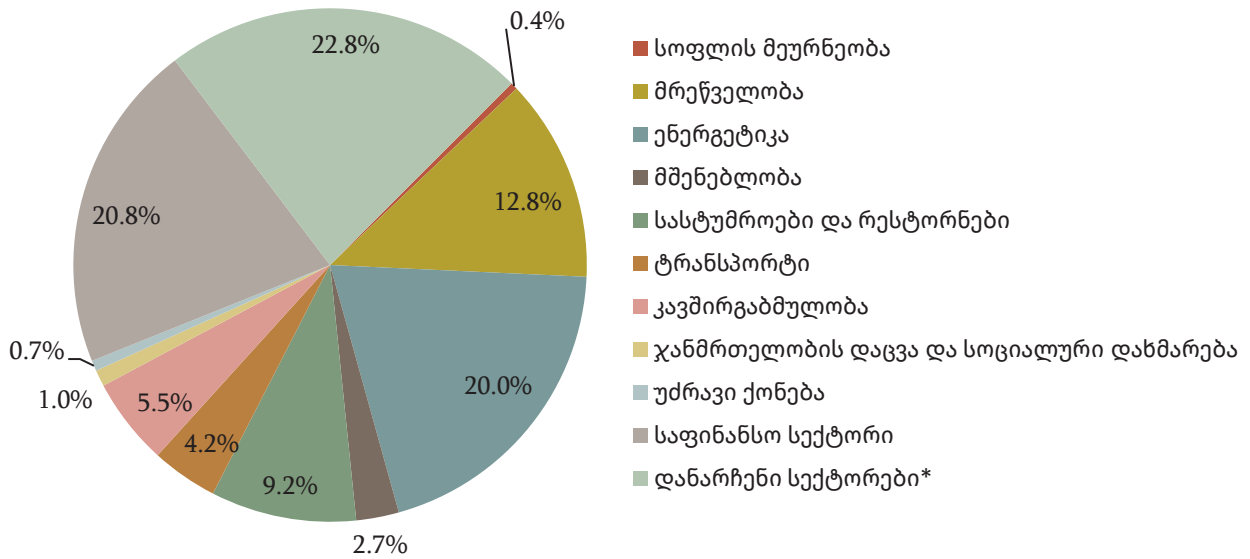
ცხრილი 2.4.1 პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების განაწილება (ნაკადი), 2015-2019 წლები (მლნ აშშ დოლარი)

	2015	2016	2017	2018	2019
ფინანსური აქტივების შეძენა, წმინდა	315.7	413.0	209.3	293.6	311.9
ფინანსური ვალდებულებების აღება, წმინდა	1735.3	1658.4	1918.1	1259.7	1341.1
სააქციო კაპიტალი	1283.9	1807.3	1107.6	840.2	691.4
რეინვესტირებული შემოსავლები	157.7	311.0	616.5	434.0	634.5
სავალო ინსტრუმენტები	287.2	-465.7	254.2	32.1	-15.1

2019 წელს პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების შემოდინება 1.3 მლრდ აშშ დოლარს გაუტოლდა, რაც 0.34 პროცენტით მეტია წინა წლის მაჩვენებელზე. ბოლო ხუთი წლის მანძილზე ინვესტიციების ყველაზე მაღალი შემოდინება 2017 წელს დაფიქსირდა (2.0 მლრდ აშშ დოლარი). 2019 წლის პირდაპირი უცხოური

ინვესტიციები შემდეგნაირად განაწილდა: სააქციო კაპიტალის წილად მოდიოდა 691.4 მლნ აშშ დოლარი, რეინვესტირებული შემოსავლების წილად - 634.5 მლნ აშშ დოლარი, ხოლო სავალო ინსტრუმენტების წილად - -15.1 მლნ აშშ დოლარი.

დიაგრამა 2.7 2019 წელს შემოსული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები საქმიანობის სახეების მიხედვით

* ვაჭრობა; განათლება; ჯანდაცვა; კომუნალური, სოციალური და პერსონალური

2019 წელს მრეწველობაში შემოსული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების წილმა 12.8 პროცენტი შეადგინა. დანარჩენი ინვესტიციები განხორციელდა მომსახურების სფეროში და შემდეგნაირად განაწილდა: ინვესტიციების ყველაზე მაღალი შემოდინება (20.8 პროცენტი) საფინ-

ანსო სექტორში განხორციელდა, ენერგეტიკის სექტორში მოზიდული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები მთლიანი ინვესტიციების 20.0 პროცენტს შეადგენდა; სასტუმროებსა და რესტორნებზე მოდიოდა - 9.2 პროცენტი; კავშირგაბმულობაზე - 5.5 პროცენტი.

2.4.2 პორტფელის ინვესტიციები

2019 წელს პორტფელის ინვესტიციების წმინდა ოპერაცია - 707.2 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა. აქედან, ვალდებულებები 726.1 მლნ აშშ დოლარით გაიზარდა, დეპოზი-

ტური კორპორაციების, სხვა სექტორის სავალლო ფასიანი ქაღალდების ოპერაციული ცვლილების გამო.

ცხრილი 2.4.2 პორტფელის ინვესტიციები, 2015-2019 წლები (მლნ აშშ დოლარი)

	2015	2016	2017	2018	2019
პორტფელის ინვესტიციები	153.6	-41.5	75.9	47.6	-707.2
ფინანსური აქტივების შესყიდვა, წმინდა	82.8	102.3	241.7	254.8	18.9
სააქციო კაპიტალი და საინვესტიციო ფონდების აქციები	0.3	11.1	50.6	63.3	44.5
სავალო ფასიანი ქაღალდები	82.4	91.2	191.1	191.5	-25.6
ფინანსური ვალდებულებების აღება, წმინდა	-70.8	143.8	165.8	207.1	726.1
სააქციო კაპიტალი და საინვესტიციო ფონდების აქციები	4.9	-3.6	-2.0	4.5	-6.0
დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა	3.3	-6.9	-3.4	0.0	0.0
სამთავრობო სექტორი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სექტორები	1.5	3.3	1.4	4.4	-6.0
სავალო ფასიანი ქაღალდები	-75.6	147.4	167.8	202.7	732.1
დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა	-49.7	-317.5	208.1	-24.6	404.2
სამთავრობო სექტორი	1.5	55.0	13.2	-59.3	122.0
სხვა სექტორები	-27.4	409.8	-53.5	286.6	205.9

2.4.3 ფინანსური წარმომადგენლები და თანამშრომელთა ოფციონები აქციებზე

ფინანსური წარმომადგენლები, როგორც ფინანსური ანგარიშის დამოუკიდებელი კომპონენტი, არც თუ ისე დიდი ხანია რაც არსებობს. ადრე ის შედიოდა პორტფელის ინვესტიციებში. ფინანსური ბაზრების განვითარების შედეგად, ფინანსური წარმომადგენლების როლი ფინანსურ ოპერაციებში მნიშვნელოვნად გაიზარდა და ამიტომ, მიზანშეწონილად ჩაითვალია მათი დამოუკიდებლად ჩვენება მთელ რიგ სტატისტიკურ ანგარიშებში. ფინანსური ბაზარი საქართველოში ჯერ ჩამოყალიბების სტადიაშია, ამიტომ ისეთი რთული ფინანსური ინსტრუმენტებით,

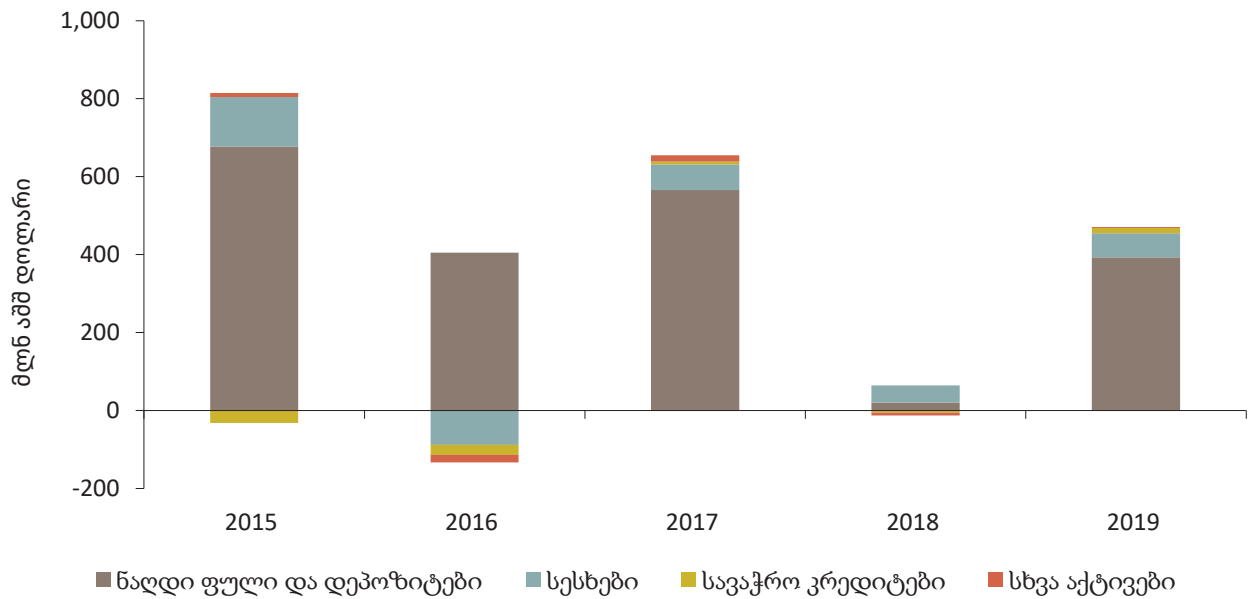
როგორცაა ფინანსური წარმომადგენლები, ოპერაციები უმნიშვნელოა და ამ ეტაპზე მხოლოდ რამდენიმე ბანკის მიერ ხორციელდება. მაგრამ შეიმჩნევა აღნიშნული ბაზრის განვითარების ტენდენცია. საწყის ეტაპზე გამოიყენებოდა მხოლოდ ერთი სახის ფინანსური წარმომადგენელი - სავალუტო სვოპი. 2017 წელს ფინანსური წარმომადგენლების ინსტრუმენტებს დაემატა საპროცენტო განაკვეთის სვოპები. 2019 წელს ფინანსური წარმომადგენლების ანგარიშის სალდომ -3.7 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა.

2.4.4 სხვა ინვესტიციები

სხვა ინვესტიციების ანგარიშზე 2019 წელს დაფიქსირდა წმინდა უცხოური ინვესტიციების შემოდინება 595.9 მლნ აშშ დოლარის ოდენობით. აქედან, რეზიდენტების

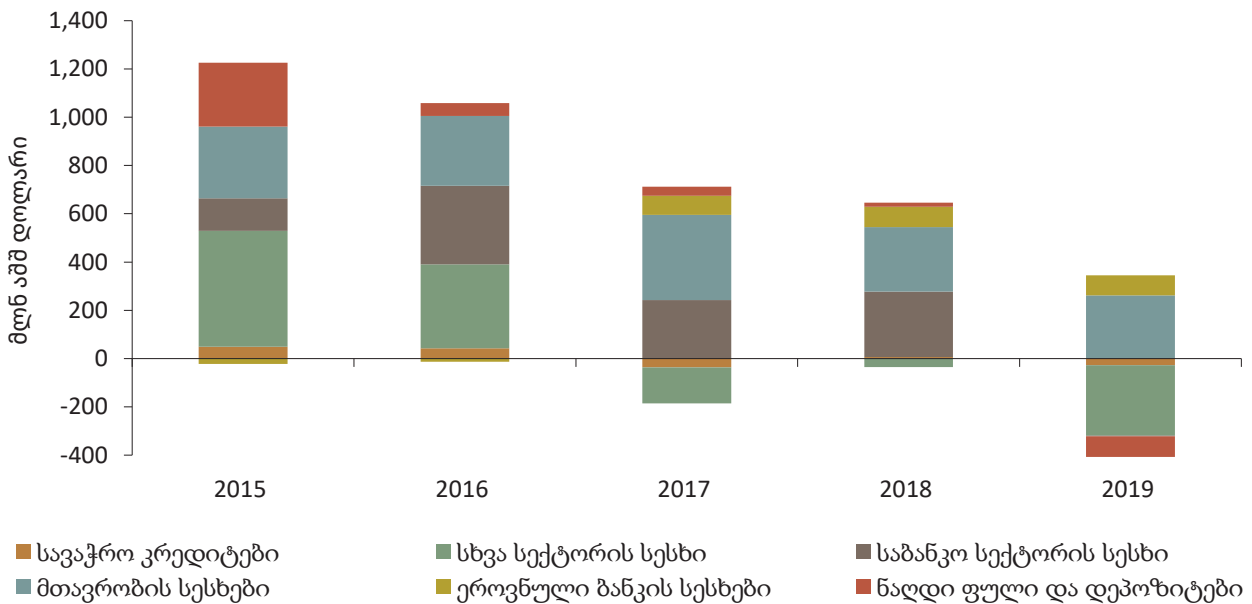
უცხოური აქტივების ოპერაციული ზრდა 471.0 მლნ აშშ დოლარს შეადგენდა, ხოლო უცხოური ვალდებულებები 124.9 მლნ აშშ დოლარით შემცირდა.

დიაგრამა 2.8 სხვა ინვესტიციები - აქტივები, 2015-2019 წლები

აქტივებიდან სესხები გაიზარდა 61.6 მლნ აშშ დოლარით, ხოლო დეპოზიტები 393.2 მლნ აშშ დოლარით, ხოლო სავაჭრო კრედიტები და ავანსები 14.1 მლნ აშშ დოლარით.

დიაგრამა 2.9 სხვა ინვესტიციები - ვალდებულებები, 2015-2019 წლები

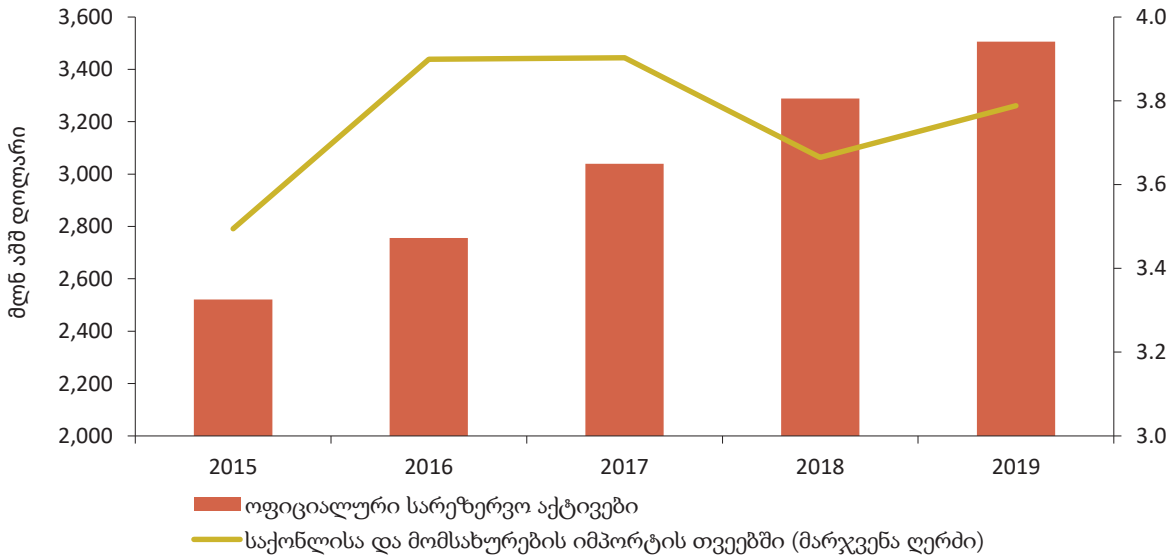
სხვა ინვესტიციების ვალდებულებების ანგარიშზე ყველაზე მეტი სახსრების შემოდინება სესხების, კერძოდ სამთავრობო (262.4 მლნ აშშ დოლარი) სესხების სახით მოხდა. ეროვნული ბანკის სასესხო ვალდებულებები ოპერაციულად გაიზარდა 83.2 მლნ აშშ დოლარით, ხოლო სხვა სექტორების შემცირდა 293.1 მლნ აშშ დოლარით.

2.4.5 საერთაშორისო რეზერვები

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ქვეყნის ოფიციალურმა სარეზერვო აქტივებმა 3.5 მლრდ აშშ დოლარი შეადგინა, რაც 2018 წლის ანალოგიურ მაჩვენებელზე 217.0 მლნ აშშ დოლარით, 6.6

პროცენტით მეტია. აქედან, ოპერაციული ცვლილება 480.6 მლნ აშშ დოლარი იყო. დანარჩენი ცვლილება საკურსო და სხვა ცვლილებებით იყო გამოწვეული.

დიაგრამა 2.10 ოფიციალური რეზერვები, 2015-2019 წლები

საქართველოს ეროვნული ბანკის საერთაშორისო რეზერვების დინამიკაზე 2019 წელსაც, ტრადიციულად, რამდენიმე ძირითადი ფაქტორები მოქმედებდა: საქართველოს ეროვნული ბანკის სავალუტო ინტერვენციები, საქართველოს მთავრობის ვალის მომსახურება და საერთაშორისო ორგანიზაციებიდან მიღებული კრედიტები და გრანტები. 2019 წლის განმავლობაში ეროვნული ბანკის წმინდა შესყიდვები 123 მლნ აშშ დოლარს გაუტოლდა, ამავე პერიოდში საერთაშორისო საფინანსო ორგანიზაციებიდან და დონორი სახელმწიფოებიდან მიღებული გრანტებისა და

სესხების ჯამური ოდენობა 433 მლნ აშშ დოლარს, ხოლო საერთაშორისო სავალუტო ფონდიდან მიღებული სესხის მოცულობა 83 მლნ აშშ დოლარს შეადგენდა. ამავედროულად, მთავრობის საგარეო ვალის მომსახურებამ 443 მლნ აშშ დოლარი, ხოლო სავალუტო ხარჯებმა 294 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა.

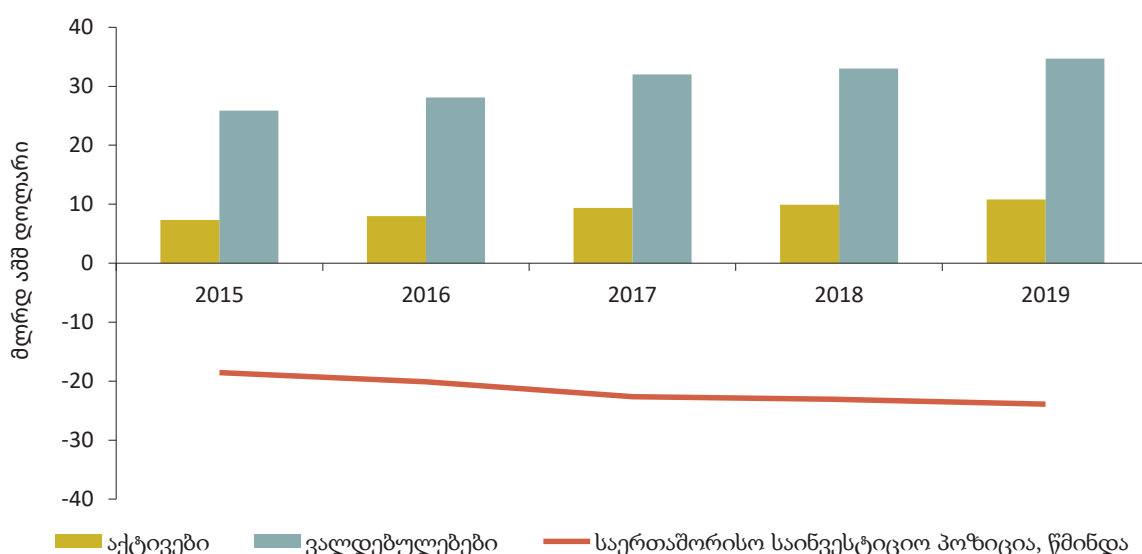
2019 წელს საერთაშორისო რეზერვების ფარდობამ საქონლისა და მომსახურებისთვის იმპორტთან 3.8 შეადგინა, რაც აკმაყოფილებს საერთაშორისო სავალუტო ფონდის მდგრადობის კრიტერიუმს.

3. საერთაშორისო საინვესტიციო პოზიცია

საქართველოს საერთაშორისო საინვესტიციო პოზიცია უარყოფითია და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით -23.9 მლრდ აშშ დოლარს შეადგენს (მშპ-ს 135.0 პროცენტი). 2019 წელს საერთაშორისო საინვესტიციო პოზიცია 3.5 პროცენტით

ანუ 804.4 მლნ აშშ დოლარით გაუარესდა. ოპერაციით გამოწვეულმა ცვლილებამ - -581.1 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა, საკურსომ - 292.6 მლნ აშშ დოლარი, ხოლო ფასის და სხვა ცვლილებებმა ერთად - 68.5 მლნ აშშ დოლარი.

დიაგრამა 3.1 საქართველოს საერთაშორისო საინვესტიციო პოზიცია, 2015-2019 წლები

2019 წლის ბოლოს მთლიანი საგარეო აქტივები 10.8 მლრდ აშშ დოლარი იყო, რაც 871.1 მლნ აშშ დოლარით (8.8 პროცენტით) არის გამრდილი წინა წლის ბოლოსთან შედარებით. საგარეო აქტივების მნიშვნელოვან ნაწილს (3.5 მლრდ აშშ დოლარი) ეროვნული ბანკის საერთაშორისო რეზერვები შეადგენს. ასევე, დიდი წილი აქვს სხვა ინვესტიციებს - 3.7 მლრდ აშშ დოლარი; აქ ძირითადად წარმოდგენილია ნაღდი ფული და დეპოზიტები, სესხები და სავაჭრო კრედიტები და ავანსები. ეროვნული ბანკის

სარეზერვო აქტივებს საქართველოს მთლიანი უცხოური აქტივების - 32.5 პროცენტი, ხოლო სხვა ინვესტიციებს - 34.5 პროცენტი უჭირავს. წლის განმავლობაში საქართველოს ეროვნული ბანკის სარეზერვო აქტივები გაიზარდა 217.0 მლნ აშშ დოლარით; პირდაპირი ინვესტიციები - 300.5 მლნ აშშ დოლარით; სხვა ინვესტიციების აქტივები - 374.3 დოლარით, ხოლო აქტივები პორტფელის ინვესტიციებში - 31.1 მლნ აშშ დოლარით შემცირდა.

ცხრილი 3.1 საქართველოს საერთაშორისო საინვესტიციო პოზიცია, 2015-2019 წლები (მლნ აშშ დოლარი)

	31/12/15	31/12/16	31/12/17	31/12/18	31/12/19
საერთაშორისო საინვესტიციო პოზიცია, წმინდა	-18,555.5	-20,116.7	-22,625.3	-23,097.4	-23,901.8
აქტივები	7,321.5	8,001.7	9,377.9	9,927.7	10,798.8
პირდაპირი ინვესტიციები	1,950.3	2,234.3	2,478.1	2,639.6	2,940.2
პორტფელის ინვესტიციები	122.4	199.5	442.5	632.9	601.8
ფინანსური წარმომადგენლები (რეზერვების გარდა) და თანამშრომელთა ოფციონები აქციებზე	0.1	0.1	0.0	14.4	24.87
სხვა ინვესტიციები	2,728.0	2,811.3	3,418.0	3,351.9	3,726.1
ნაღდი ფული და დეპოზიტები	2,012.9	2,245.3	2,764.2	2,648.9	2,959.0
სესხები	333.3	248.0	309.7	343.6	387.4
სავაჭრო კრედიტები და ავანსები	356.8	312.3	321.0	342.5	360.9
სხვა მოთხოვნები (დებიტორული დავალიანება)	24.9	5.7	23.1	16.8	18.8
სარეზერვო აქტივები	2,520.7	2,756.5	3,039.3	3,288.8	3,505.8
ვალდებულებები	25,877.0	28,118.5	32,003.2	33,025.1	34,700.6
პირდაპირი ინვესტიციები	13,893.3	15,306.4	18,061.2	18,353.8	19,345.7
პორტფელის ინვესტიციები	2,093.8	1,992.2	2,218.7	2,275.3	3,115.3
ფინანსური წარმომადგენლები (რეზერვების გარდა) და თანამშრომელთა ოფციონები აქციებზე	0.1	4.5	3.2	4.1	3.5
სხვა ინვესტიციები	9,889.8	10,815.4	11,720.0	12,392.0	12,236.0
ნაღდი ფული და დეპოზიტები	1,226.0	1,258.9	1,372.1	1,457.2	1,295.7
სესხები	7,813.4	8,616.7	9,412.0	9,949.5	9,933.9
სავაჭრო კრედიტები და ავანსები	648.5	733.0	727.4	773.0	802.5
სხვა ვალდებულებები - სხვა (კრედიტორული დავალიანება)	2.4	13.1	3.3	11.6	4.7
ნასესხობის სპეციალური უფლებები (წმინდა ვალდებულებების აღება)	199.5	193.6	205.3	200.6	199.3

2019 წლის განმავლობაში მთლიანი საგარეო ვალდებულებები 5.1 პროცენტით (1.7 მლრდ აშშ დოლარით) გაიზარდა და წლის ბოლოს 34.7 მლრდ აშშ დოლარი შეადგინა. 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით საგარეო ვალდებულებების დიდი წილი (55.8 პროცენტი) პირდაპირ ინვესტიციებზე მოდის - 19.3 მლრდ აშშ დოლარი. პორტფელის ინვესტიციების წილი ქვეყნის საგარეო ვალდებულებებში 9.0 პროცენტი და 3.1 მლრდ აშშ დოლარს შეადგენს. მნიშვნელოვანი წილი აქვს სხვა ინვესტიციებს - 35.3 პროცენტი (12.2 მლრდ აშშ დოლარი), რომლის უდიდეს ნაწილს არარეზიდენტებისგან აღებული სესხები წარმოადგენს.

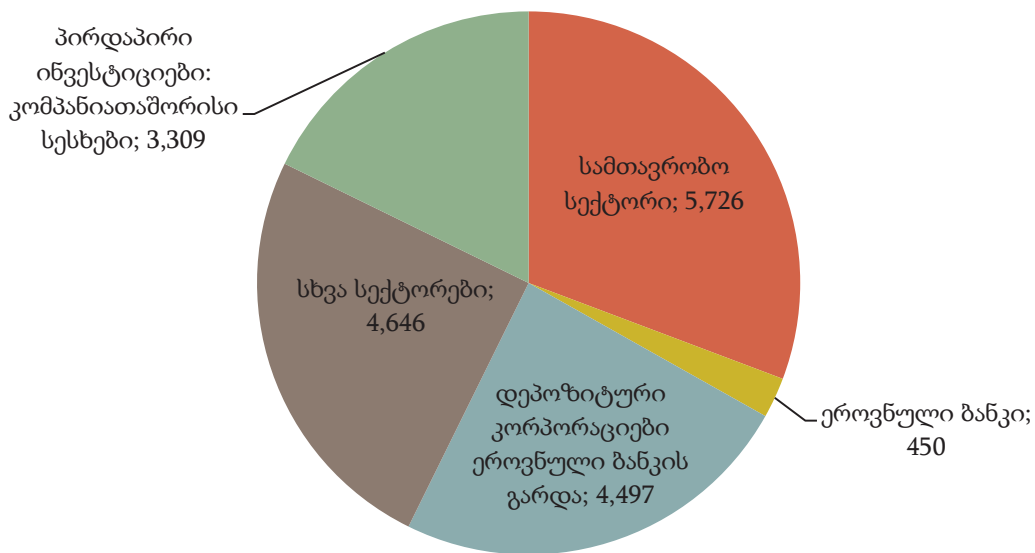
ვალდებულებების ზრდა, ძირითადად, ოპერაციების ხარჯზე მოხდა (1.9 მლრდ აშშ დოლარი), რომლის 70.0 პროცენტი პირდაპირ ინვესტიციებზე მოდის, რაც დადებითი ფაქტია. საკურსო ცვლილებით გამოწვეული საგარეო ვალდებულებების შემცირება 2019 წელს 394.8 მლნ აშშ დოლარით მოხდა, რაც გამოიწვია პირდაპირი ინვესტიციების 264.5 მლნ აშშ დოლარით და სხვა ინვესტიციების 113.3 მლნ აშშ დოლარით საკურსო ცვლილებებმა. ფასის ცვლილებამ 83.1 მლნ აშშ დოლარით მატება, ხოლო სხვა ცვლილებებმა 36.4 მლნ აშშ დოლარით საგარეო ვალდებულებების კლება გამოიწვია.

4. საგარეო ვალი

მთლიანი საგარეო ვალის სტატისტიკა ჰარმონიზებულია საგადასახდლო ბალანსის სტატისტიკასთან. აქაც გამოიყოფა ოთხი ინსტიტუციონალური სექტორი: სამთავრობო სექტორი, ეროვნული ბანკი, დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული

ბანკის გარდა და სხვა სექტორები. გარდა ამისა, ცალკე აისახება კომპანიათაშორისი სესხები. სხვა სექტორები იყოფა ორ ქვესექტორად: სხვა საფინანსო კორპორაციები და არასაფინანსო კორპორაციები.

დიაგრამა 4.1 საგარეო ვალი ინსტიტუციონალური სექტორების მიხედვით, 2019 წელი

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, საქართველოს მთლიანი საგარეო ვალი 18.6 მლრდ აშშ დოლარი (მშპ-ს 106.6 პროცენტი) იყო. აქედან სამთავრობო სექტორის ვალი შეადგენდა 5.7 მლრდ აშშ დოლარს (მშპ-ს 32.8 პროცენტს), ეროვნული ბანკის ვალი - 449.7 მლნ აშშ დოლარს (მშპ-ს 2.6 პროცენტს), დეპოზიტური კორპორაციების ვალი - 4.5 მლრდ აშშ დოლარს, სხვა სექტორების ვალი - 4.6 მლრდ აშშ დოლარს და კომპანიათაშორისი სესხები - 3.3 მლრდ აშშ დოლარს.

საქართველოს მთლიანი საგარეო ვალის 24.9 პროცენტს სხვა სექტორების სასესხო ვალდებულებებს უჭირავს. მთლიანი საგარეო ვალის 30.7 პროცენტი სამთავრობო სექტორის საგარეო ვალზე მოდის. დეპოზიტური კორპორაციების საგარეო ვალი მთლიანი საგარეო ვალის 24.1 პროცენტია. პირდაპირი ინვესტიორების მიერ თავიანთი შვილობილი

კომპანიებისათვის მიცემულ სესხები, ანუ კომპანიათაშორისი სესხები 17.8 პროცენტია. სხვა სექტორების საგარეო ვალდებულებების ძირითად ნაწილს, 96.7 პროცენტს, არასაფინანსო კორპორაციების ვალდებულებები შეადგენს. ეს მაჩვენებელი მთლიანი საგარეო ვალის 25.9 პროცენტია და 4.5 მლრდ აშშ დოლარს აღწევს. საგარეო ვალის აღნიშნულ კომპონენტებთან შედარებით კვლავ მცირეა ეროვნული ბანკის ვალდებულებები, რომელიც მთლიანი საგარეო ვალის 2.4 პროცენტს შეადგენს.

ზოგად წარმოდგენას, საქართველოს მთლიანი საგარეო ვალის შესახებ 2019 წლის ბოლოსათვის, გვაძლევს ცხრილი 4.1. ცხრილში შემოკლებული ფორმით არის წარმოდგენილი საგარეო ვალის განაწილება ინსტიტუციონალური სექტორებისა და ვადიანობის მიხედვით.

ცხრილი 4.1 საქართველოს მთლიანი საგარეო ვალი, 2015-2019 წლები (მლნ აშშ დოლარი)

	31/12/15	31/12/16	31/12/17	31/12/18	31/12/19	2019 წლის სტრუქტურა (%)
სამთავრობო სექტორი	4,390.3	4,677.8	5,296.2	5,384.0	5,725.9	30.7
მოკლევადიანი	9.2	18.8	33.7	16.0	43.8	0.2
გრძელვადიანი	4,381.1	4,658.9	5,262.4	5,368.0	5,682.1	30.5
ეროვნული ბანკი	220.3	200.9	292.4	369.2	449.7	2.4
მოკლევადიანი	1.3	1.7	1.6	1.3	0.8	0.0
გრძელვადიანი	218.9	199.3	290.9	367.9	448.9	2.4
დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა	2,957.1	2,984.4	3,686.0	4,275.3	4,496.9	24.1
მოკლევადიანი	894.8	1,162.5	1,234.6	1,280.9	1,278.6	6.9
გრძელვადიანი	2,062.3	1,821.9	2,451.4	2,994.4	3,218.2	17.3
სხვა სექტორები	4,064.5	4,904.3	4,623.0	4,596.8	4,646.1	24.9
მოკლევადიანი	668.4	769.6	794.2	875.1	827.9	4.4
გრძელვადიანი	3,396.1	4,134.6	3,828.8	3,721.7	3,818.2	20.5
სხვა საფინანსო კორპორაციები	246.9	255.0	170.4	155.5	113.5	0.6
მოკლევადიანი	16.0	14.5	44.6	27.3	7.4	0.0
გრძელვადიანი	231.0	240.4	125.8	128.2	106.0	0.6
არასაფინანსო კორპორაციები	3,817.6	4,649.3	4,452.6	4,441.3	4,532.6	24.3
მოკლევადიანი	652.4	755.1	749.6	847.8	820.5	4.4
გრძელვადიანი	3,165.2	3,894.2	3,703.0	3,593.5	3,712.1	19.9
პირდაპირი ინვესტიციები: კომპანიათაშორისი სესხები	3,675.6	3,169.5	3,423.8	3,207.4	3,308.7	17.8
მთლიანი საგარეო ვალი	15,307.9	15,936.8	17,321.4	17,832.6	18,627.2	100.0

2019 წლის ბოლოს საქართველოს წილს გრძელვადიანი ვალი (მთლიანი ვა- მთლიანი საგარეო ვალის ძირითად ნა- ლის 87.2 პროცენტს) შეადგენს.

ცხრილი 4.2 საქართველოს მთლიანი საგარეო ვალი ვადიანობის მიხედვით, 2015-2019 წლები (მლნ აშშ დოლარი)

	31/12/15	31/12/16	31/12/17	31/12/18	31/12/19	2019 წლის სტრუქტურა (%)
მოკლევადიანი	1,669.0	2,055.7	2,170.6	2,331.8	2,377.3	12.8
გრძელვადიანი	13,638.9	13,881.1	15,150.8	15,500.9	16,249.9	87.2
სულ	15,307.9	15,936.8	17,321.4	17,832.6	18,627.2	100.0

საქართველოს მთლიანი საგარეო ვა- ლის 89.3 პროცენტი უცხოურ ვალუტაშია დენომინირებული, რაც 16.6 მლრდ აშშ დოლარს შეადგენს. ხოლო დანარჩენი

10.7 პროცენტი ანუ 2.0 მლრდ აშშ დო- ლარი ეროვნულ ვალუტაში აღებულ ვალ- დებულებებს წარმოადგენს.

ცხრილი 4.3 საქართველოს მთლიანი საგარეო ვალი ეროვნულ და უცხოურ ვალუტაში, 2015-2019 წლები (მლნ აშშ დოლარი)

	31/12/15	31/12/16	31/12/17	31/12/18	31/12/19	2019 წლის სტრუქტურა (%)
ვალი უცხოურ ვალუტაში						
მოკლევადიანი	1,306.1	1,641.8	1,698.8	1,724.6	1,709.1	9.2
გრძელვადიანი	13,237.6	13,306.0	14,147.8	14,313.5	14,928.9	80.1
სულ	14,543.7	14,947.7	15,846.6	16,038.0	16,638.0	89.3
ვალი ეროვნულ ვალუტაში						
მოკლევადიანი	362.9	413.9	471.8	607.2	668.3	3.6
გრძელვადიანი	401.3	575.2	1,003.0	1,187.4	1,321.0	7.1
სულ	764.2	989.0	1,474.8	1,794.6	1,989.2	10.7
მთლიანი საგარეო ვალი	15,307.9	15,936.8	17,321.4	17,832.6	18,627.2	100.0

ცხრილი 4.4 საქართველოს მთლიანი საგარეო ვალი, 2019 წელი (მლნ აშშ დოლარი)

	31/12/18	ცვლილებები საანგარიშო პერიოდში				31/12/19
		საოპერაციო	ფასის	საკურსო	სხვა	
სამთავრობო სექტორი	5,384.0	384.3	1.0	-43.3	0.0	5,725.9
მოკლევადიანი	16.0	29.6	0.0	-1.8	0.0	43.8
გრძელვადიანი	5,368.0	354.7	1.0	-41.5	0.0	5,682.1
ეროვნული ბანკი	369.2	83.3	0.0	-2.8	0.0	449.7
მოკლევადიანი	1.3	0.2	0.0	-0.7	0.0	0.8
გრძელვადიანი	367.9	83.1	0.0	-2.1	0.0	448.9
დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა	4,275.3	253.5	46.5	-78.5	0.0	4,496.9
მოკლევადიანი	1,280.9	16.5	0.0	-18.8	0.0	1,278.6
გრძელვადიანი	2,994.4	237.0	46.5	-59.6	0.0	3,218.2
სხვა სექტორები	4,596.8	-113.9	87.0	-34.4	110.5	4,646.1
მოკლევადიანი	875.1	-102.5	0.1	-24.0	79.3	827.9
გრძელვადიანი	3,721.7	-11.4	86.9	-10.3	31.3	3,818.2
სხვა საფინანსო კორპორაციები	155.5	-30.9	0.0	-3.6	-7.5	113.5
მოკლევადიანი	27.3	-18.5	0.0	-0.6	-0.8	7.4
გრძელვადიანი	128.2	-12.4	0.0	-3.0	-6.8	106.0
არასაფინანსო კორპორაციები	4,441.3	-82.9	87.0	-30.8	118.1	4,532.6
მოკლევადიანი	847.8	-84.0	0.1	-23.5	80.0	820.5
გრძელვადიანი	3,593.5	1.0	86.9	-7.4	38.1	3,712.1
პირდაპირი ინვესტიციები: კომპანიათაშორისი სესხები	3,207.4	15.2	0.0	-35.9	122.0	3,308.7
მთლიანი საგარეო ვალი	17,832.6	622.4	134.4	-194.9	232.6	18,627.2

2019 წლის განმავლობაში საქართველოს მთლიანი საგარეო ვალი გაიზარდა 794.6 მლნ აშშ დოლარით. აქედან სამთავრობო სექტორის საგარეო ვალი გაიზარდა 341.9 მლნ აშშ დოლარით, დეპოზიტური კორპორაციების - 221.6 მლნ აშშ დოლარით, კომპანიათშორისი სესხები - 101.4 მლნ აშშ დოლარით, ეროვნული ბანკის - 80.5 მლნ აშშ დოლარით, ხოლო სხვა სექტორების - 49.3 მლნ აშშ დოლარით.

წლის განმავლობაში გაიზარდა როგორც უცხოურ ვალუტაში აღებული ვალი (600.0 მლნ აშშ დოლარით), ასევე ეროვნულ ვალუტაში დენომინირებული ვალდებულებები (194.6 მლნ აშშ დოლარით).

სამთავრობო სექტორის საგარეო ვალის ზრდაში მნიშვნელოვანი იყო გრძელვადიანი სესხებისა და სავალო ფასიანი ქაღალდების მატება. დეპოზიტური კორპორაციების საგარეო ვალში - გრძელ-

ვადიანი სავალო ფასიანი ქაღალდების დადებითი ოპერაცია და გრძელვადიანი ნაღდი ფული და დეპოზიტების შემცირება. 2019 წლის განმავლობაში მნიშვნელოვანი იყო სხვა სექტორების გრძელვადიანი სავალო ფასიანი ქაღალდების დადებითი და გრძელვადიანი სესხების უარყოფითი ტრანზაქციები. საერთაშორისო სავალუტო ფონდის გაფართოებული დაფინანსების მექანიზმის ფარგლებში აღებული სესხი იყო წლის განმავლობაში ეროვნულ ბანკის ვალის ზრდის მიზეზი.

2019 წლის განმავლობაში საგარეო ვალის მთლიანი ცვლილებიდან 622.4 მლნ აშშ დოლარი ოპერაციული ცვლილება იყო, 232.6 მლნ აშშ დოლარი - სხვა ცვლილება, 134.4 მლნ აშშ დოლარი - საკურსო ცვლილება. ფასის ცვლილებები უარყოფითი იყო და წლიურად -194.9 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა.

5. მონაცემთა წყაროს აღწერა

საქართველოს ეროვნული ბანკის მაკროეკონომიკისა და სტატისტიკის დეპარტამენტის საგადასახდელო ბალანსის სტატისტიკის განყოფილება საგადასახდელო ბალანსის, საერთაშორისო საინვესტიციო პოზიციისა და მთლიანი საგარეო ვალის სტატისტიკის წარმოებისათვის იყენებს სხვადასხვა დაწესებულებისა და ორგანიზაციის ინფორმაციულ წყაროებს. კერძოდ:

საქართველოს ეროვნული ბანკის ინფორმაციული წყაროები

ფორმის ნომერი	ფორმის დასახელება	პერიოდულობა	ინფორმაციის მომწოდებელი
	საერთაშორისო ტრანზაქციების ანგარიშგების სისტემა (ITRS)	ყოველთვიური	ეროვნული და კომერციული ბანკები
F9-1	კომერციული ბანკების მოთხოვნები არარეზიდენტებისადმი	კვარტალური	კომერციული ბანკები
F9-2	კომერციული ბანკების ვალდებულებები არარეზიდენტების მიმართ	კვარტალური	კომერციული ბანკები
F9-3	კომერციული ბანკების მიერ არარეზიდენტებისგან მიღებული გრძელვადიანი სესხები და მათი მომსახურება	კვარტალური	კომერციული ბანკები
F9-4	კომერციული ბანკების აქტივები და ვალდებულებები ფინანსური წარმოებულების სახით	კვარტალური	კომერციული ბანკები
F9-5	კომერციული ბანკების საგარეო ვალების მომსახურების გრაფიკი	კვარტალური	კომერციული ბანკები
	მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების საგარეო ვალდებულებები	კვარტალური	მიკროსაფინანსო ორგანიზაციები
	სადაზღვევო კომპანიების უცხოური აქტივების, ვალდებულებების და მომსახურების შესახებ	კვარტალური	სადაზღვევო კომპანიები
	საქართველოს ეროვნული ბანკის სავალუტო ბალანსი	ყოველთვიური	ფინანსებისა და ბუღალტრული აღრიცხვის დეპარტამენტი
	ანგარიშგება საერთაშორისო ფინანსური მომსახურების შესახებ	ყოველთვიური	მონეტარული სტატისტიკის განყოფილება
	ანგარიშგება ფიზიკური პირების მიერ საზღვარგარეთ ფულადი გზავნილების შესახებ	ყოველთვიური	მონეტარული სტატისტიკის განყოფილება
	მონეტარული მიმოხილვის მონაცემები	ყოველთვიური	მონეტარული სტატისტიკის განყოფილება
	ინფორმაცია უცხოურ აქტივებზე დარიცხული შემოსავლის შესახებ	ყოველთვიური	ფინანსური ბაზრების დეპარტამენტი
	მონაცემები საერთაშორისო სავალუტო ფონდის კრედიტების გამოყენებისა და მომსახურების შესახებ	ყოველთვიური	ფინანსური ბაზრების დეპარტამენტი
	ეროვნული ბანკის სავალუტო პოზიცია	ყოველთვიური	ფინანსური ბაზრების დეპარტამენტი

ფორმის ნომერი	ფორმის დასახელება	პერიოდულობა	ინფორმაციის მომწოდებელი
RI	კომერციული ბანკების შემოსავლების ბალანსი	ყოველთვიური	საბანკო ზედამხედველობის დეპარტამენტი
A-LS	მონაცემები ბანკების სანესდებო კაპიტალში უცხოური კაპიტალის წილის შესახებ	ყოველთვიური	საბანკო ზედამხედველობის დეპარტამენტი
A-LS	კომერციული ბანკების აქციონერთა სია	ყოველთვიური	საბანკო ზედამხედველობის დეპარტამენტი
RC-I	ანგარიში კომერციული ბანკების სანესდებო კაპიტალში ინვესტიციების შესახებ	ყოველთვიური	საბანკო ზედამხედველობის დეპარტამენტი
RC-B1	მონაცემები კომერციული ბანკების ნასესხები სახსრების შესახებ	ყოველთვიური	საბანკო ზედამხედველობის დეპარტამენტი
RC-L2	ანგარიში კომერციული ბანკების მიერ გაცემული სესხების შესახებ	ყოველთვიური	საბანკო ზედამხედველობის დეპარტამენტი
RC-S1	ანგარიში კომერციული ბანკების სავალო ფასიანი ქაღალდების შესახებ	ყოველთვიური	საბანკო ზედამხედველობის დეპარტამენტი
RC-S2	ანგარიში კომერციული ბანკების სავალო ფასიანი ქაღალდების შესახებ	ყოველთვიური	საბანკო ზედამხედველობის დეპარტამენტი
RC-C	ანგარიში კომერციული ბანკების ნაღდი ფულისა და დეპოზიტების შესახებ	ყოველთვიური	საბანკო ზედამხედველობის დეპარტამენტი
A-LD	კომერციული ბანკების ანგარიში ლიკვიდობის შესახებ	ყოველთვიური	საბანკო ზედამხედველობის დეპარტამენტი
RC-D	კომერციული ბანკების ანგარიში დეპოზიტების შესახებ	ყოველთვიური	საბანკო ზედამხედველობის დეპარტამენტი

საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის ინფორმაციული წყაროები

ფორმის ნომერი	ფორმის დასახელება	პერიოდულობა	ინფორმაციის მომწოდებელი
	ელექტროენერჯისა და სხვა ენერგომატარებლების ექსპორტი, იმპორტი და ტრანზიტი	ყოველთვიური	სს "საქართველოს ელექტროსისტემა", მპს "საქართველოს გაზის ტრანსპორტირების კომპანია"
	ინფორმაცია ელექტროენერჯისა და ბუნებრივი გაზის ფასების შესახებ	ყოველთვიური	ელექტროენერჯის საბითუმო ბაზარი და საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია
02-01-05	მონაცემები საერთაშორისო საკომუნიკაციო მომსახურების შესახებ	კვარტალური	საერთაშორისო ურთიერთობებში მონაწილე დამოუკიდებელი იურიდიული პირები

ფორმის ნომერი	ფორმის დასახელება	პერიოდულობა	ინფორმაციის მომწოდებელი
02-01-03	მონაცემები საქართველოს პორტებში არარეზიდენტი მოძრავი შემადგენლობისათვის განეული მომსახურების შესახებ	კვარტალური	საქართველოს საზღვაო პორტები და აეროპორტები
	საგარეო ვაჭრობის მონაცემთა ბაზა	ყოველთვიური	საქსტატი
02-03-01	ანგარიში რკინიგზის საერთაშორისო სატრანსპორტო მომსახურების და საგარეო დავალიანების შესახებ	კვარტალური	შპს „საქართველოს რკინიგზა“
02-01-01	მონაცემები საერთაშორისო საჰაერო და საზღვაო სატრანსპორტო მომსახურების შესახებ	კვარტალური	საზღვაო სანაოსნო და საქართველოს ავიაკომპანიები
02-01-06	ანგარიში საერთაშორისო საკომუნიკაციო მომსახურების შესახებ	კვარტალური	შპს “საქართველოს ფოსტა”
02-01-07	შინამეურნეობის გამოკვლევის საფუძველზე საზღვარგარეთ წასულთა რიცხვისა და საზღვარგარეთ შრომითი საქმიანობის შესახებ	კვარტალური	საქსტატი
	კერძო სექტორის საგარეო დავალიანების შესახებ	კვარტალური	საქსტატი
02-02-02	საწარმოთა საგარეო ეკონომიკური საქმიანობის შესახებ	კვარტალური	მსხვილი საწარმოები
02-02-01	საწარმოთა საგარეო ეკონომიკური საქმიანობის შესახებ	წლიური	საშუალო და მსხვილი საწარმოები
	მაქოსებრი საგარეო ვაჭრობისა და ტურისტული მომსახურების სპეციალური შერჩევითი გამოკვლევა	ერთჯერადი, ჩატარდა 2006 წლის ივლის-ნოემბერში	საქსტატი

საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ინფორმაციული წყაროები

ფორმის ნომერი	ფორმის დასახელება	პერიოდულობა	ინფორმაციის მომწოდებელი
	საგარეო სახელმწიფო და სახელმწიფო გარანტიით აღებული სესხები და მისი მომსახურება	კვარტალური	ფინანსთა სამინისტრო
	საზღვარგარეთიდან მიღებული გრანტები, ტექნიკური და ჰუმანიტარული დახმარება	კვარტალური	ფინანსთა სამინისტრო
	სახელმწიფო ინსტიტუტების საზღვარგარეთ საბანკო ანგარიშებზე არსებული თანხის ნაშთები	კვარტალური	ფინანსთა სამინისტრო
	საგარეო სახელმწიფო და სახელმწიფო გარანტიით აღებული ვალის მდგომარეობა	კვარტალური	ფინანსთა სამინისტრო
	სატვირთო-საბაჟო დეკლარაციების მონაცემთა ბაზა	ყოველთვიური	ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახური

სხვადასხვა სამინისტროდან და უწყებიდან მიღებული ინფორმაცია

ფორმის ნომერი	ფორმის დასახელება	პერიოდულობა	ინფორმაციის მომწოდებელი
02-03-09	საქართველოს საელოჩოებისა და საკონ-სულოების საზღვარგარეთ არსებულ საბანკო ანგარიშებზე სახსრების მოძრაობის შესახებ	კვარტალური	საგარეო საქმეთა სამინისტრო
02-03-11	საერთაშორისო ორგანიზაციებში გადახდილი შენატანების შესახებ	კვარტალური	საგარეო საქმეთა სამინისტრო
	ადმინისტრაციულ მონაცემთა ბაზა ფიზიკური პირების მიერ სახელმწიფო საზღვრის გადაკვეთის შესახებ	ყოველთვიური	შინაგან საქმეთა სამინისტროს საინფორმაციო-ანალიტიკური დეპარტამენტი
	ადმინისტრაციულ მონაცემთა ბაზა სატრანსპორტო საშუალებების მიერ სახელმწიფო საზღვრის გადაკვეთის შესახებ	კვარტალური	შინაგან საქმეთა სამინისტროს საინფორმაციო-ანალიტიკური დეპარტამენტი
02-03-07	ინფორმაცია საზღვარგარეთ სტაჟირების, კურსებში, სემინარებში მონაწილეობისა და სხვა მივლინების შესახებ	კვარტალური	სამინისტროები, დეპარტამენტები და სხვა სახელმწიფო ინსტიტუციური ერთეულები
02-03-08	ინფორმაცია საზღვარგარეთიდან მიღებული გრანტების, ტექნიკური და ჰუმანიტარული დახმარებების შესახებ	კვარტალური	სამინისტროები, დეპარტამენტები და სხვა სახელმწიფო ინსტიტუციური ერთეულები

6. დანართები

დანართი 1. საქართველოს საგადასახდელო ბალანსი, ანალიტიკური წარმოდგენა, 2015-2019 წლები (მლნ აშშ დოლარი)²

	2015	2016	2017	2018	2019
A. მიმდინარე ანგარიში	-1,869.5	-1,969.0	-1,419.3	-1,264.3	-1,014.4
საქონელი: ექსპორტი f.o.b	3,021.0	2,864.7	3,569.9	4,406.5	4,944.3
საქონელი: იმპორტი f.o.b	6,973.0	6,747.2	7,379.1	8,522.3	8,680.7
მომსახურება: კრედიტი	3,087.1	3,313.0	3,990.1	4,490.1	4,600.5
მომსახურება: დებეტი	1,683.0	1,736.0	1,965.8	2,246.3	2,424.7
საქონლისა და მომსახურების ბალანსი	-2,547.8	-2,305.5	-1,784.9	-1,872.0	-1,560.6
პირველადი შემოსავალი: კრედიტი	844.5	914.0	1,129.8	1,281.8	1,372.6
პირველადი შემოსავალი: დებეტი	1,183.3	1,615.4	1,924.0	1,965.3	2,147.5
საქონლის, მომსახურებისა და პირველადი შემოსავლის ბალანსი	-2,886.6	-3,006.9	-2,579.1	-2,555.5	-2,335.4
მეორადი შემოსავალი: კრედიტი	1,119.2	1,149.9	1,284.0	1,430.1	1,485.0
მეორადი შემოსავალი: დებეტი	102.1	111.9	124.3	139.0	164.0
B. კაპიტალის ანგარიში	58.3	56.0	83.1	76.1	47.1
კაპიტალის ანგარიში: კრედიტი	58.3	56.0	83.1	76.1	47.1
კაპიტალის ანგარიში: დებეტი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
"წმინდა დაკრედიტება(+)/წმინდა სესხება(-) (მიმდინარე და კაპიტალის ანგარიშის ბალანსი)"	-1,811.2	-1,913.0	-1,336.2	-1,188.3	-967.3
C. ფინანსური ანგარიში	-1,423.9	-1,030.0	-1,343.0	-1,138.1	-831.3
პირდაპირი ინვესტიციები: აქტივები	315.7	413.0	209.3	293.6	311.9
პირდაპირი ინვესტიციები: პასივები	1,540.9	1,265.0	1,775.5	1,092.0	1,012.6
პორტფელის ინვესტიციები, აქტივები	82.8	102.3	241.7	254.8	18.9
სააქციო კაპიტალი და საინვესტიციო ფონდების აქციები	0.3	11.1	50.6	63.3	44.5
სავალო ფასიანი ქაღალდები	82.4	91.2	191.1	191.5	-25.6
პორტფელის ინვესტიციები, ვალდებულებები	-70.8	143.8	165.8	207.1	726.1
სააქციო კაპიტალი და საინვესტიციო ფონდების აქციები	4.9	-3.6	-2.0	4.5	-6.0
სავალო ფასიანი ქაღალდები	-75.6	147.4	167.8	202.7	732.1
ფინანსური წარმომადგენლები (გარდა რეზერვებისა) და თანამშრომელთა ოფციონები აქციებზე: წმინდა	1.8	4.0	0.5	1.2	-3.7

2 განსხვავება ანალიტიკური წარმოდგენის ანგარიშებსა და სტანდარტული წარმოდგენის შესაბამის ანგარიშებს შორის გამოწვეულია იმით, რომ ანალიტიკურ წარმოდგენაში განსაკუთრებული დაფინანსების მუხლები ამოღებულია შესაბამისი ანგარიშებიდან და გადატანილია საბუჯეტო მუხლში - განსაკუთრებული დაფინანსება.

	2015	2016	2017	2018	2019
ფინანსური წარმომადგენლები (გარდა რეზერვებისა) და თანამშრომელთა ოფციონები აქციებზე: აქტივები	-12.3	-12.8	-7.1	-9.3	-28.7
ფინანსური წარმომადგენლები (გარდა რეზერვებისა) და თანამშრომელთა ოფციონები აქციებზე: ვალდებულებები	-14.1	-16.8	-7.6	-10.6	-25.0
სხვა ინვესტიციები: აქტივები	782.3	271.7	655.1	51.3	471.0
სხვა სააქციო კაპიტალი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სავალ ინსტრუმენტი	782.3	271.7	655.1	51.3	471.0
ეროვნული ბანკი	0.0	0.0	-0.1	0.0	0.1
დეპოზიტური კორპორაციები (ეროვნული ბანკის გარდა)	475.2	-105.6	200.6	-275.5	212.0
სამთავრობო სექტორი	0.0	0.2	-0.6	-0.3	-0.1
სხვა სექტორები	307.0	377.1	455.3	327.0	259.0
სხვა საფინანსო კორპორაციები	4.2	-2.5	7.2	-8.2	-0.1
არასაფინანსო კორპორაციები, შინამეურნეობები და შმაკოები	302.8	379.6	448.1	335.2	259.1
სხვა ინვესტიციები: ვალდებულებები	1,136.3	412.2	508.3	439.9	-109.3
სხვა სააქციო კაპიტალი	-99.4	-767.3	-116.0	-15.5	-190.0
განაწილებული SDR	0.0	0.1	0.2	0.1	-0.1
სხვა სავალ ინსტრუმენტი	1,235.7	1,179.5	624.1	455.3	80.8
ეროვნული ბანკი	0.6	0.5	-0.2	-0.2	0.2
დეპოზიტური კორპორაციები (ეროვნული ბანკის გარდა)	431.2	449.9	269.9	299.6	-117.3
სამთავრობო სექტორი	345.2	284.0	377.7	318.6	304.2
სხვა სექტორები	458.7	445.0	-23.4	-162.6	-106.3
სხვა საფინანსო კორპორაციები	32.1	2.5	25.8	-8.5	-30.3
არასაფინანსო კორპორაციები, შინამეურნეობები და შმაკოები	426.6	442.5	-49.1	-154.1	-76.0
D. წმინდა შეცდომები და გამოტოვებები	-72.5	8.0	-29.4	-92.0	-28.7
E. საერთო ბალანსი	459.8	874.9	22.6	142.1	164.8
F. რეზერვები და მასთან დაკავშირებული პუნქტები	-459.8	-874.9	-22.6	-142.1	-164.8
სარეზერვო აქტივები	-99.4	244.8	242.0	278.5	202.1
ფონდის კრედიტების გამოყენება და სესხები	-73.3	-13.7	71.2	27.5	34.7
განსაკუთრებული დაფინანსება	433.6	1,133.4	193.4	393.1	332.2

დანართი 2. საქართველოს საგადასახდლო ბალანსი, კვარტალური, ანალიტიკური წარმოდგენა, 2019 წელი (მლნ აშშ დოლარი)

	I კვ.	II კვ.	III კვ.	IV კვ.	სულ
A. მიმდინარე ანგარიში	-254.7	-182.3	6.3	-583.7	-1,014.4
საქონელი: ექსპორტი f.o.b	1,089.7	1,218.4	1,243.6	1,392.6	4,944.3
საქონელი: იმპორტი f.o.b	1,887.3	2,106.2	2,189.2	2,497.9	8,680.7

	I კვ.	II კვ.	III კვ.	IV კვ.	სულ
მომსახურება: კრედიტი	876.2	1,198.4	1,489.6	1,036.3	4,600.5
მომსახურება: დებეტი	502.9	613.0	644.4	664.3	2,424.7
საქონლისა და მომსახურების ბალანსი	-424.4	-302.5	-100.4	-733.4	-1,560.6
პირველადი შემოსავალი: კრედიტი	285.0	338.4	363.2	386.1	1,372.6
პირველადი შემოსავალი: დებეტი	437.6	540.5	596.2	573.3	2,147.5
საქონლის, მომსახურებისა და პირველადი შემოსავლის ბალანსი	-576.9	-504.6	-333.4	-920.5	-2,335.4
მეორადი შემოსავალ: კრედიტი	358.0	362.4	383.1	381.6	1,485.0
მეორადი შემოსავალი: დებეტი	35.8	40.1	43.4	44.7	164.0
B. კაპიტალის ანგარიში	11.2	19.8	7.7	8.3	47.1
კაპიტალის ანგარიში: კრედიტი	11.2	19.8	7.7	8.3	47.1
კაპიტალის ანგარიში: დებეტი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
"წმინდა დაკრედიტება(+)/წმინდა სესხება(-) (მიმდინარე და კაპიტალის ანგარიშის ბალანსი)"	-243.5	-162.5	14.0	-575.4	-967.3
C. ფინანსური ანგარიში	-405.4	-351.3	292.6	-367.2	-831.3
პირდაპირი ინვესტიციები: აქტივები	35.4	82.0	63.7	130.7	311.9
პირდაპირი ინვესტიციები: პასივები	294.1	230.4	257.2	230.8	1,012.6
პორტფელის ინვესტიციები, აქტივები	-23.1	-11.7	95.9	-42.1	18.9
სააქციო კაპიტალი და საინვესტიციო ფონდების აქციები	11.8	13.7	5.8	13.1	44.5
სავალო ფასიანი ქაღალდები	-35.0	-25.4	90.0	-55.3	-25.6
პორტფელის ინვესტიციები, ვალდებულებები	126.9	558.5	-5.7	46.4	726.1
სააქციო კაპიტალი და საინვესტიციო ფონდების აქციები	0.0	0.2	1.1	-7.4	-6.0
სავალო ფასიანი ქაღალდები	126.9	558.2	-6.8	53.7	732.1
ფინანსური წარმოებულები (გარდა რეზერვებისა) და თანამშრომელთა ოფციონები აქციებზე: წმინდა	1.5	-5.8	5.3	-4.8	-3.7
ფინანსური წარმოებულები (გარდა რეზერვებისა) და თანამშრომელთა ოფციონები აქციებზე: აქტივები	-1.3	-13.4	-4.9	-9.1	-28.7
ფინანსური წარმოებულები (გარდა რეზერვებისა) და თანამშრომელთა ოფციონები აქციებზე: ვალდებულებები	-2.8	-7.6	-10.2	-4.4	-25.0
სხვა ინვესტიციები: აქტივები	-200.3	194.7	158.0	318.7	471.0
სხვა სააქციო კაპიტალი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სავალო ინსტრუმენტი	-200.3	194.7	158.0	318.7	471.0
ეროვნული ბანკი	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1
დეპოზიტური კორპორაციები (ეროვნული ბანკის გარდა)	-51.8	15.2	115.4	133.2	212.0
სამთავრობო სექტორი	-0.3	1.9	0.0	-1.6	-0.1
სხვა სექტორები	-148.3	177.5	42.6	187.2	259.0
სხვა საფინანსო კორპორაციები	-1.0	4.3	-2.9	-0.6	-0.1
არასაფინანსო კორპორაციები, შინამეურნეობები და შპაკოები	-147.3	173.2	45.5	187.8	259.1

	I კვ.	II კვ.	III კვ.	IV კვ.	სულ
სხვა ინვესტიციები: ვალდებულებები	-202.2	-178.3	-221.3	492.5	-109.3
სხვა სააქციო კაპიტალი	-12.0	-27.9	-140.9	-9.1	-190.0
განაწილებული SDR	0.0	0.0	-0.1	-0.1	-0.1
სხვა სავალო ინსტრუმენტი	-190.2	-150.4	-80.3	501.6	80.8
ეროვნული ბანკი	7.9	-2.9	-2.8	-2.1	0.2
დეპოზიტური კორპორაციები (ეროვნული ბანკის გარდა)	-148.9	-107.4	-36.7	175.7	-117.3
სამთავრობო სექტორი	-0.4	-6.6	21.9	289.2	304.2
სხვა სექტორები	-48.8	-33.6	-62.7	38.8	-106.3
სხვა საფინანსო კორპორაციები	-16.7	-8.6	-1.3	-3.8	-30.3
არასაფინანსო კორპორაციები, შინამეურნეობები და შპაკოები	-32.1	-25.0	-61.4	42.6	-76.0
D. წმინდა შეცდომები და გამოტოვებები	4.6	-21.6	17.3	-29.1	-28.7
E. საერთო ბალანსი	-166.5	-167.3	261.3	237.3	164.8
F. რეზერვები და მასთან დაკავშირებული პუნქტები	166.5	167.3	-261.3	-237.3	-164.8
სარეზერვო აქტივები	182.2	240.6	-109.9	-110.6	202.1
ფონდის კრედიტების გამოყენება და სესხები	-13.8	27.7	-13.6	34.4	34.7
განსაკუთრებული დაფინანსება	29.5	45.5	164.9	92.3	332.2

დანართი 3. საქართველოს საგადასახდლო ბალანსი, კვარტალური, სტანდარტული წარმოდგენა, შემოკლებული, 2019 წელი (მლნ აშშ დოლარი)

	I კვ.	II კვ.	III კვ.	IV კვ.	სულ
მიმდინარე ანგარიში	-246.3	-170.3	16.5	-560.3	-960.4
კრედიტი	2617.3	3129.5	3489.7	3219.9	12456.4
დებეტი	2863.6	3299.8	3473.2	3780.2	13416.8
საქონელი და მომსახურება	-424.4	-302.5	-100.4	-733.4	-1560.6
კრედიტი	1965.8	2416.8	2733.2	2428.9	9544.8
დებეტი	2390.2	2719.3	2833.6	3162.2	11105.4
საქონელი	-797.7	-887.8	-945.6	-1105.3	-3736.4
კრედიტი	1089.7	1218.4	1243.6	1392.6	4944.3
დებეტი	1887.3	2106.2	2189.2	2497.9	8680.7
მომსახურება	373.3	585.4	845.2	372.0	2175.8
კრედიტი	876.2	1198.4	1489.6	1036.3	4600.5
დებეტი	502.9	613.0	644.4	664.3	2424.7
პირველადი შემოსავალი	-152.5	-202.1	-233.0	-187.2	-774.8
კრედიტი	285.0	338.4	363.2	386.1	1372.6
დებეტი	437.6	540.5	596.2	573.3	2147.5
მეორადი შემოსავალი	330.5	334.3	349.9	360.2	1375.0
კრედიტი	366.4	374.4	393.3	404.9	1539.0
დებეტი	35.8	40.1	43.4	44.7	164.0
კაპიტალის ანგარიში	11.2	19.8	7.7	8.3	47.1
კრედიტი	11.2	19.8	7.7	8.3	47.1
დებეტი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
"წმინდა დაკრედიტება(+)/ წმინდა სესხება(-) (მიმდინარე ანგარიშის და კაპიტალის ანგარიშის ბალანსი)"	-235.1	-150.5	24.2	-552.0	-913.4
ფინანსური ანგარიში	-230.5	-172.0	41.5	-581.1	-942.1
პირდაპირი ინვესტიციები	-273.2	-177.8	-335.1	-243.2	-1029.2
აქტივები	35.4	82.0	63.7	130.7	311.9
პასივები	308.6	259.8	398.8	373.9	1341.1
პორტფელის ინვესტიციები	-150.1	-570.2	101.5	-88.5	-707.2
აქტივები	-23.1	-11.7	95.9	-42.1	18.9
პასივები	126.9	558.5	-5.7	46.4	726.1
ფინანსური წარმოებულები და თანამშრომელთა ოფციონები აქციებზე	1.5	-5.8	5.3	-4.8	-3.7
აქტივები	-1.3	-13.4	-4.9	-9.1	-28.7
პასივები	-2.8	-7.6	-10.2	-4.4	-25.0
სხვა ინვესტიციები	9.0	341.1	379.7	-134.0	595.9
აქტივები	-200.3	194.7	158.0	318.7	471.0
პასივები	-209.4	-146.4	-221.7	452.6	-124.9
სარეზერვო აქტივები	182.2	240.6	-109.9	-110.6	202.1
წმინდა შეცდომები და გამოტოვებები	4.6	-21.6	17.3	-29.1	-28.7

დანართი 4. საქართველოს საერთაშორისო საინვესტიციო პოზიცია, 2015-2019 წლები (მლნ აშშ დოლარი)

	31/12/15	31/12/16	31/12/17	31/12/18	31/12/19
წმინდა საერთაშორისო საინვესტიციო პოზიცია	-18,555.5	-20,116.7	-22,625.3	-23,097.4	-23,901.8
აქტივები	7,321.5	8,001.7	9,377.9	9,927.7	10,798.8
პირდაპირი ინვესტიციები	1,950.3	2,234.3	2,478.1	2,639.6	2,940.2
სააქციო კაპიტალი და საინვესტიციო ფონდების აქციები	1,614.9	1,891.9	2,181.6	2,387.8	2,661.9
პირდაპირი ინვესტორი პირდაპირი ინვესტირების საწარმოში	1,614.9	1,891.9	2,181.6	2,387.8	2,661.9
პირდაპირი ინვესტირების საწარმო პირდაპირ ინვესტორთან (უკუინვესტიცია)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
მონათესავე საწარმოთა შორის	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სავალ ინსტრუმენტები	335.4	342.4	296.5	251.9	278.3
პირდაპირი ინვესტორი პირდაპირი ინვესტირების საწარმოში	204.8	212.2	216.0	218.8	215.8
პირდაპირი ინვესტირების საწარმო პირდაპირ ინვესტორთან (უკუინვესტიცია)	130.6	130.3	80.5	33.0	62.4
მონათესავე საწარმოთა შორის	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
პორტფელის ინვესტიციები	122.4	199.5	442.5	632.9	601.8
სააქციო კაპიტალი და საინვესტიციო ფონდების აქციები	11.1	20.2	76.5	95.2	114.9
ეროვნული ბანკი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა	7.0	16.9	61.7	69.9	89.9
სამთავრობო სექტორი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სექტორები	4.2	3.3	14.9	25.3	25.1
სხვა საფინანსო კორპორაციები	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0
არასაფინანსო კორპორაციები, შინამეურნეობები და შპაკოები	4.2	3.3	14.9	25.1	25.1
სააქციო კაპიტალი საინვესტიციო ფონდების აქციების გარდა	11.1	20.2	76.5	95.2	114.9
კოტირებული	7.0	16.9	61.7	69.9	89.9
არაკოტირებული	4.2	3.3	14.9	25.3	25.1
საინვესტიციო ფონდების აქციები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სავალ ფასიანი ქაღალდები	111.3	179.3	365.9	537.7	486.9
ეროვნული ბანკი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა	108.2	164.7	352.0	513.3	475.9
მოკლევადიანი	1.2	0.6	0.0	0.0	0.0
გრძელვადიანი	107.0	164.1	352.0	513.3	475.9
სამთავრობო სექტორი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სექტორები	3.1	14.6	13.9	24.4	11.0
მოკლევადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
გრძელვადიანი	3.1	14.6	13.9	24.4	11.0

	31/12/15	31/12/16	31/12/17	31/12/18	31/12/19
სხვა საფინანსო კორპორაციები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
მოკლევადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
არასაფინანსო კორპორაციები, შინამეურნეობები და შმაკოები	3.1	14.6	13.9	24.4	11.0
მოკლევადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
გრძელვადიანი	3.1	14.6	13.9	24.4	11.0
ფინანსური წარმომადგენლები (რეზერვების გარდა) და თანამშრომლებთან ოფციონები აქციებზე	0.1	0.1	0.0	14.4	24.9
ეროვნული ბანკი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა	0.1	0.1	0.0	14.4	24.9
სამთავრობო სექტორი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სექტორები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა საფინანსო კორპორაციები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
არასაფინანსო კორპორაციები, შინამეურნეობები და შმაკოები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ფინანსური წარმომადგენლები (რეზერვების გარდა)	0.1	0.1	0.0	14.4	24.9
ოფციონები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ფორვარდული ტიპის კონტრაქტები	0.1	0.1	0.0	14.4	24.9
თანამშრომლებთან ოფციონები აქციებზე	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა ინვესტიციები	2,728.0	2,811.3	3,418.0	3,351.9	3,726.1
სხვა სააქციო კაპიტალი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ნაღდი ფული და დეპოზიტები	2,012.9	2,245.3	2,764.2	2,648.9	2,959.0
ეროვნული ბანკი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
მოკლევადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა	914.3	938.8	1,119.0	792.8	952.1
მოკლევადიანი	903.9	934.9	1,119.0	792.8	952.1
გრძელვადიანი	10.5	3.9	0.0	0.0	0.0
სამთავრობო სექტორი	0.4	0.6	0.7	0.4	0.3
მოკლევადიანი	0.4	0.6	0.7	0.4	0.3
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სექტორები	1,098.2	1,305.8	1,644.5	1,855.7	2,006.6
მოკლევადიანი	1,098.2	1,305.8	1,644.5	1,855.7	2,006.6
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა საფინანსო კორპორაციები	15.6	13.0	19.5	10.9	10.7
მოკლევადიანი	15.6	13.0	19.5	10.9	10.7
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
არასაფინანსო კორპორაციები, შინამეურნეობები და შმაკოები	1,082.5	1,292.9	1,625.0	1,844.8	1,995.8

	31/12/15	31/12/16	31/12/17	31/12/18	31/12/19
მოკლევადიანი	1,082.5	1,292.9	1,625.0	1,844.8	1,995.8
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სესხები	333.3	248.0	309.7	343.6	387.4
ეროვნული ბანკი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სსფ-ის სესხები და კრედიტები (რეზერვების გარდა)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა მოკლევადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა	283.2	160.0	207.5	257.9	309.1
მოკლევადიანი	124.1	12.8	46.7	40.8	66.0
გრძელვადიანი	159.1	147.3	160.8	217.1	243.1
სამთავრობო სექტორი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სსფ-ის სესხები და კრედიტები (რეზერვების გარდა)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა მოკლევადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სექტორები	50.1	88.0	102.2	85.7	78.3
მოკლევადიანი	0.7	18.3	7.6	8.8	8.2
გრძელვადიანი	49.3	69.7	94.6	77.0	70.0
სხვა საფინანსო კორპორაციები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
მოკლევადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
არასაფინანსო კორპორაციები, შინამეურნეობები და შპაკოები	50.1	88.0	102.2	85.7	78.3
მოკლევადიანი	0.7	18.3	7.6	8.8	8.2
გრძელვადიანი	49.3	69.7	94.6	77.0	70.0
სადაზღვევო, საპენსიო პროგრამები და სტანდარტული საგარანტიო სქემები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სავაჭრო კრედიტები და ავანსები	356.8	312.3	321.0	342.5	360.9
ეროვნული ბანკი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სამთავრობო სექტორი	32.4	32.4	32.4	32.4	32.4
მოკლევადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
გრძელვადიანი	32.4	32.4	32.4	32.4	32.4
სხვა სექტორები	324.5	280.0	288.6	310.2	328.5
მოკლევადიანი	324.5	280.0	288.6	310.2	328.5
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა საფინანსო კორპორაციები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
მოკლევადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

	31/12/15	31/12/16	31/12/17	31/12/18	31/12/19
არასაფინანსო კორპორაციები, შინამეურნეობები და შპაკოები	324.5	280.0	288.6	310.2	328.5
მოკლევადიანი	324.5	280.0	288.6	310.2	328.5
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა მოთხოვნები (დებიტორული დავალიანება)	24.9	5.7	23.1	16.8	18.8
ეროვნული ბანკი	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1
მოკლევადიანი	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა	23.3	4.1	22.2	12.9	13.3
მოკლევადიანი	23.3	4.1	22.2	12.9	13.3
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სამთავრობო სექტორი	1.3	1.3	0.6	0.5	0.5
მოკლევადიანი	1.3	1.3	0.6	0.5	0.5
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სექტორები	0.3	0.3	0.3	3.4	4.9
მოკლევადიანი	0.3	0.3	0.3	3.4	4.9
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა საფინანსო კორპორაციები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
მოკლევადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
არასაფინანსო კორპორაციები, შინამეურნეობები და შპაკოები	0.3	0.3	0.3	3.4	4.9
მოკლევადიანი	0.3	0.3	0.3	3.4	4.9
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სარეზერვო აქტივები	2,520.7	2,756.5	3,039.3	3,288.8	3,505.8
მონეტარული ოქრო	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ოქროს ზოდები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ოქროს ანგარიშები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ნასესხობის სპეციალური უფლება	199.7	193.7	206.1	200.7	199.5
სავალუტო პოზიცია სსფ-ში	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სარეზერვო აქტივები	2,321.0	2,562.8	2,833.1	3,088.1	3,306.2
ნაღდი ფული და დეპოზიტები	693.6	633.5	663.9	530.8	652.7
მოთხოვნები მონეტარული ხელისუფლებისადმი	322.0	320.1	275.0	283.8	592.6
მოთხოვნები სხვა ინსტიტუციური ერთეულებისადმი	371.6	313.3	388.9	247.0	60.0
ფასიანი ქაღალდები	1,627.4	1,929.3	2,168.9	2,558.3	2,653.8
სავალო ფასიანი ქაღალდები	1,627.4	1,929.3	2,168.9	2,558.3	2,653.8
მოკლევადიანი	1,627.4	1,929.3	2,168.9	2,558.3	2,653.8
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

	31/12/15	31/12/16	31/12/17	31/12/18	31/12/19
სააქციო კაპიტალი და საინვესტიციო ფონდების აქციები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ფინანსური წარმოებულები	0.0	0.0	0.3	-1.0	-0.3
სხვა მოთხოვნები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ვალდებულებები	25,877.0	28,118.5	32,003.2	33,025.1	34,700.6
პირდაპირი ინვესტიციები	13,893.3	15,306.4	18,061.2	18,353.8	19,345.7
სააქციო კაპიტალი და საინვესტიციო ფონდების აქციები	10,217.7	12,136.9	14,637.4	15,146.4	16,037.0
პირდაპირი ინვესტორი პირდაპირი ინვესტირების საწარმოში	10,217.7	12,136.9	14,637.4	15,146.4	16,037.0
პირდაპირი ინვესტირების საწარმო პირდაპირ ინვესტორთან (უკუინვესტიცია)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
მონათესავე საწარმოთა შორის	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სავალ ინსტრუმენტები	3,675.6	3,169.5	3,423.8	3,207.4	3,308.7
პირდაპირი ინვესტორი პირდაპირი ინვესტირების საწარმოში	3,675.6	3,169.5	3,423.8	3,207.4	3,308.7
პირდაპირი ინვესტირების საწარმო პირდაპირ ინვესტორთან (უკუინვესტიცია)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
მონათესავე საწარმოთა შორის	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
მათ შორის: სავალ ფასიანი ქაღალდები	0.3	0.1	0.1	0.1	0.3
პირდაპირი ინვესტორი პირდაპირი ინვესტირების საწარმოში	0.3	0.1	0.1	0.1	0.3
პირდაპირი ინვესტირების საწარმო პირდაპირ ინვესტორთან (უკუინვესტიცია)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
მონათესავე საწარმოთა შორის	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
პორტფელის ინვესტიციები	2,093.8	1,992.2	2,218.7	2,275.3	3,115.3
სააქციო კაპიტალი და საინვესტიციო ფონდების აქციები	351.3	40.2	41.2	41.9	32.8
ეროვნული ბანკი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა	333.5	21.2	20.5	15.1	15.4
სამთავრობო სექტორი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სექტორები	17.8	19.1	20.7	26.8	17.4
სხვა საფინანსო კორპორაციები	1.9	1.9	1.9	4.3	2.7
არასაფინანსო კორპორაციები, შინამეურნეობები და შმაკოები	16.0	17.2	18.8	22.5	14.7
სააქციო კაპიტალი საინვესტიციო ფონდების აქციების გარდა	351.3	40.2	41.2	41.9	32.8
კოტირებული	274.4	10.4	6.6	0.6	0.5
არაკოტირებული	76.9	29.9	34.5	41.3	32.3
სავალ ფასიანი ქაღალდები	1,742.5	1,952.0	2,177.6	2,233.3	3,082.5
ეროვნული ბანკი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
მოკლევადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა	413.4	98.9	299.4	604.3	1,040.3

	31/12/15	31/12/16	31/12/17	31/12/18	31/12/19
მოკლევადიანი	13.8	17.6	0.0	50.6	58.8
გრძელვადიანი	399.6	81.3	299.4	553.7	981.5
სამთავრობო სექტორი	545.6	620.3	648.7	557.8	678.1
მოკლევადიანი	9.2	18.8	33.7	16.0	43.8
გრძელვადიანი	536.3	601.5	615.0	541.8	634.3
სხვა სექტორები	783.5	1,232.8	1,229.5	1,071.2	1,364.1
მოკლევადიანი	1.0	1.6	1.5	1.1	0.4
გრძელვადიანი	782.5	1,231.2	1,228.0	1,070.2	1,363.7
სხვა საფინანსო კორპორაციები	1.0	1.6	1.4	1.1	0.4
მოკლევადიანი	1.0	1.6	1.4	1.1	0.4
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
არასაფინანსო კორპორაციები, შინამეურნეობები და შპაკოები	782.5	1,231.2	1,228.1	1,070.2	1,363.7
მოკლევადიანი	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0
გრძელვადიანი	782.5	1,231.2	1,228.0	1,070.2	1,363.7
ფინანსური წარმომადგენლები (რეზერვების გარდა) და თანამშრომლებთან ოფციონები აქციებზე	0.1	4.5	3.2	4.1	3.5
ეროვნული ბანკი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა	0.1	4.5	3.2	4.1	3.5
სამთავრობო სექტორი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სექტორები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ფინანსური წარმომადგენლები (რეზერვების გარდა)	0.1	4.5	3.2	4.1	3.5
ოფციონები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ფორვარდული ტიპის კონტრაქტები	0.1	4.5	3.2	4.1	3.5
თანამშრომლებთან ოფციონები აქციებზე	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა ინვესტიციები	9,889.8	10,815.4	11,720.0	12,392.0	12,236.0
სხვა სააქციო კაპიტალი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ნაღდი ფული და დეპოზიტები	1,226.0	1,258.9	1,372.1	1,457.2	1,295.7
ეროვნული ბანკი	0.3	1.0	0.5	0.3	0.3
მოკლევადიანი	0.3	1.0	0.5	0.2	0.3
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა	1,225.7	1,257.9	1,371.5	1,457.0	1,295.3
მოკლევადიანი	778.0	933.2	1,011.0	1,155.6	1,100.6
გრძელვადიანი	447.7	324.7	360.6	301.4	194.8
სამთავრობო სექტორი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
მოკლევადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სექტორები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
მოკლევადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

	31/12/15	31/12/16	31/12/17	31/12/18	31/12/19
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სესხები	7,813.4	8,616.7	9,412.0	9,949.5	9,933.9
ეროვნული ბანკი	19.4	5.6	85.6	167.3	249.5
სსფ-ის სესხები და კრედიტები	19.4	5.6	85.6	167.3	249.5
სხვა მოკლევადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა	1,316.7	1,615.1	2,012.9	2,203.5	2,157.0
მოკლევადიანი	101.6	199.1	221.4	64.2	115.0
გრძელვადიანი	1,215.1	1,416.0	1,791.5	2,139.3	2,042.0
სამთავრობო სექტორი	3,844.8	4,057.5	4,647.5	4,826.1	5,047.8
სსფ-ის სესხები და კრედიტები	111.1	107.7	107.1	48.9	0.0
სხვა მოკლევადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა გრძელვადიანი	3,733.7	3,949.7	4,540.4	4,777.3	5,047.8
სხვა სექტორები	2,632.5	2,938.5	2,666.1	2,752.5	2,479.5
მოკლევადიანი	18.9	35.1	65.3	101.0	25.0
გრძელვადიანი	2,613.6	2,903.4	2,600.8	2,651.6	2,454.5
სხვა საფინანსო კორპორაციები	246.0	253.4	169.0	154.5	113.1
მოკლევადიანი	15.0	13.0	43.2	26.2	7.0
გრძელვადიანი	231.0	240.4	125.8	128.2	106.0
არასაფინანსო კორპორაციები, შინამეურნეობები და შპაკოები	2,386.5	2,685.1	2,497.1	2,598.1	2,366.5
მოკლევადიანი	3.9	22.1	22.1	74.8	18.0
გრძელვადიანი	2,382.6	2,663.0	2,475.0	2,523.3	2,348.5
სადაზღვევო, საპენსიო პროგრამები და სტანდარტული საგარანტიო სქემები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სავაჭრო კრედიტები	648.5	733.0	727.4	773.0	802.5
ეროვნული ბანკი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სამთავრობო სექტორი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სექტორები	648.5	733.0	727.4	773.0	802.5
მოკლევადიანი	648.5	733.0	727.4	773.0	802.5
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა საფინანსო კორპორაციები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
არასაფინანსო კორპორაციები, შინამეურნეობები და შპაკოები	648.5	733.0	727.4	773.0	802.5
მოკლევადიანი	648.5	733.0	727.4	773.0	802.5
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა ვალდებულებები - სხვა (კრედიტორული დავალიანება)	2.4	13.1	3.3	11.6	4.7
ეროვნული ბანკი	1.0	0.6	1.0	1.0	0.4
მოკლევადიანი	1.0	0.6	1.0	1.0	0.4

	31/12/15	31/12/16	31/12/17	31/12/18	31/12/19
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა	1.4	12.5	2.2	10.6	4.2
მოკლევადიანი	1.4	12.5	2.2	10.6	4.2
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სამთავრობო სექტორი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სექტორები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ნასესხობის სპეციალური უფლებები (ნმინდა ვალდებულებების აღება)	199.5	193.6	205.3	200.6	199.3

დანართი 5. საქართველოს საერთაშორისო საინვესტიციო პოზიცია, ინტეგრირებული, 2019 წელი (მლნ აშშ დოლარი)

	31/12/18	ცვლილებები საანგარიშო პერიოდში				31/12/19
		საოპერაციო	საკურსო	ფასის	სხვა	
ნმინდა საერთაშორისო საინვესტიციო პოზიცია	-23,097.4	-942.1	700.2	-16.6	-545.9	-23,901.8
აქტივები	9,927.7	975.2	-29.8	-3.8	-70.5	10,798.8
პირდაპირი ინვესტიციები	2,639.6	311.9	-8.6	0.0	-2.7	2,940.2
სააქციო კაპიტალი და საინვესტიციო ფონდების აქციები	2,387.8	282.7	-7.5	0.0	-1.1	2,661.9
პირდაპირი ინვესტორი პირდაპირი ინვესტირების სანარმოში	2,387.8	282.7	-7.5	0.0	-1.1	2,661.9
პირდაპირი ინვესტირების სანარმო პირდაპირ ინვესტორთან (უკუინვესტიცია)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
მონათესავე სანარმოთა შორის	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სავალ ინსტრუმენტები	251.9	29.2	-1.1	0.0	-1.7	278.3
პირდაპირი ინვესტორი პირდაპირი ინვესტირების სანარმოში	218.8	-1.2	-0.2	0.0	-1.7	215.8
პირდაპირი ინვესტირების სანარმო პირდაპირ ინვესტორთან (უკუინვესტიცია)	33.0	30.3	-0.9	0.0	0.0	62.4
მონათესავე სანარმოთა შორის	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
პორტფელის ინვესტიციები	632.9	18.9	-31.8	-21.5	3.4	601.8
სააქციო კაპიტალი და საინვესტიციო ფონდების აქციები	95.2	44.5	-3.2	-21.5	0.0	114.9
ეროვნული ბანკი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა	69.9	25.0	-5.1	0.0	0.0	89.9

	31/12/18	ცვლილებები საანგარიშო პერიოდში				31/12/19
		საოპერაციო	საკურსო	ფასის	სხვა	
სამთავრობო სექტორი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სექტორები	25.3	19.4	1.9	-21.5	0.0	25.1
სხვა საფინანსო კორპორაციები	0.2	-0.2	0.0	0.0	0.0	0.0
არასაფინანსო კორპორაციები, შინამეურნეობები და შპს-ები	25.1	19.6	1.9	-21.5	0.0	25.1
სააქციო კაპიტალი საინვესტიციო ფონდების აქციების გარდა	95.2	44.5	-3.2	-21.5	0.0	114.9
კოტირებული	69.9	25.0	-5.1	0.0	0.0	89.9
არაკოტირებული	25.3	19.4	1.9	-21.5	0.0	25.1
სავალ ფასიანი ქაღალდები	537.7	-25.6	-28.6	0.0	3.4	486.9
ეროვნული ბანკი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა	513.3	-12.1	-28.6	0.0	3.4	475.9
მოკლევადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
გრძელვადიანი	513.3	-12.1	-28.6	0.0	3.4	475.9
სამთავრობო სექტორი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სექტორები	24.4	-13.5	0.0	0.0	0.0	11.0
მოკლევადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
გრძელვადიანი	24.4	-13.5	0.0	0.0	0.0	11.0
სხვა საფინანსო კორპორაციები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
მოკლევადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
არასაფინანსო კორპორაციები, შინამეურნეობები და შპს-ები	24.4	-13.5	0.0	0.0	0.0	11.0
მოკლევადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
გრძელვადიანი	24.4	-13.5	0.0	0.0	0.0	11.0
ფინანსური წარმოებულები (რეზერვების გარდა) და თანამშრომლებთა ოფციონები აქციებზე	14.4	-28.7	39.2	0.0	0.0	24.9
ეროვნული ბანკი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა	14.4	-28.7	39.2	0.0	0.0	24.9
სამთავრობო სექტორი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სექტორები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა საფინანსო კორპორაციები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

	31/12/18	ცვლილებები საანგარიშო პერიოდში				31/12/19
		საოპერაციო	საკურსო	ფასის	სხვა	
არასაფინანსო კორპორაციები, შინამეურნეობები და შპაკოები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ფინანსური წარმოებულები (რეზერვების გარდა)	14.4	-28.7	39.2	0.0	0.0	24.9
ოფციონები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ფორვარდული ტიპის კონტრაქტები	14.4	-28.7	39.2	0.0	0.0	24.9
თანამშრომლებთან ოფციონები აქციებზე	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა ინვესტიციები	3,351.9	471.0	-25.6	0.0	-71.2	3,726.1
სხვა სააქციო კაპიტალი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ნაღდი ფული და დეპოზიტები	2,648.9	393.2	-11.0	0.0	-72.1	2,959.0
ეროვნული ბანკი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
მოკლევადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა	792.8	159.8	-0.5	0.0	0.0	952.1
მოკლევადიანი	792.8	159.8	-0.5	0.0	0.0	952.1
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სამთავრობო სექტორი	0.4	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.3
მოკლევადიანი	0.4	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.3
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სექტორები	1,855.7	233.5	-10.6	0.0	-72.1	2,006.6
მოკლევადიანი	1,855.7	233.5	-10.6	0.0	-72.1	2,006.6
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა საფინანსო კორპორაციები	10.9	-0.1	0.1	0.0	-0.1	10.7
მოკლევადიანი	10.9	-0.1	0.1	0.0	-0.1	10.7
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
არასაფინანსო კორპორაციები, შინამეურნეობები და შპაკოები	1,844.8	233.7	-10.6	0.0	-72.0	1,995.8
მოკლევადიანი	1,844.8	233.7	-10.6	0.0	-72.0	1,995.8
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სესხები	343.6	61.6	-0.6	0.0	-17.2	387.4
ეროვნული ბანკი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სსფ-ის სესხები და კრედიტები (რეზერვების გარდა)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა მოკლევადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

	31/12/18	ცვლილებები საანგარიშო პერიოდში				31/12/19
		საოპერაციო	საკურსო	ფასის	სხვა	
დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა	257.9	51.7	-0.6	0.0	0.1	309.1
მოკლევადიანი	40.8	28.6	0.2	0.0	-3.6	66.0
გრძელვადიანი	217.1	23.1	-0.8	0.0	3.7	243.1
სამთავრობო სექტორი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სსფ-ის სესხები და კრედიტები (რეზერვების გარდა)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა მოკლევადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სექტორები	85.7	9.8	0.0	0.0	-17.3	78.3
მოკლევადიანი	8.8	4.2	0.0	0.0	-4.8	8.2
გრძელვადიანი	77.0	5.6	0.0	0.0	-12.5	70.0
სხვა საფინანსო კორპორაციები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
მოკლევადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
არასაფინანსო კორპორაციები, მინამეურნეობები და შპაკოები	85.7	9.8	0.0	0.0	-17.3	78.3
მოკლევადიანი	8.8	4.2	0.0	0.0	-4.8	8.2
გრძელვადიანი	77.0	5.6	0.0	0.0	-12.5	70.0
სადაზღვევო, საპენსიო პროგრამები და სტანდარტული საგარანტიო სქემები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სავაჭრო კრედიტები და ავანსები	342.5	14.1	-13.9	0.0	18.1	360.9
ეროვნული ბანკი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სამთავრობო სექტორი	32.4	0.0	0.0	0.0	0.0	32.4
მოკლევადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
გრძელვადიანი	32.4	0.0	0.0	0.0	0.0	32.4
სხვა სექტორები	310.2	14.1	-13.9	0.0	18.1	328.5
მოკლევადიანი	310.2	14.1	-13.9	0.0	18.1	328.5
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა საფინანსო კორპორაციები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
მოკლევადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
არასაფინანსო კორპორაციები, მინამეურნეობები და შპაკოები	310.2	14.1	-13.9	0.0	18.1	328.5

	31/12/18	ცვლილებები საანგარიშო პერიოდში				31/12/19
		საოპერაციო	საკურსო	ფასის	სხვა	
მოკლევადიანი	310.2	14.1	-13.9	0.0	18.1	328.5
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა მოთხოვნები (დებიტორული დავალიანება)	16.8	2.1	-0.1	0.0	0.0	18.8
ეროვნული ბანკი	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1
მოკლევადიანი	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა	12.9	0.5	-0.1	0.0	0.0	13.3
მოკლევადიანი	12.9	0.5	-0.1	0.0	0.0	13.3
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სამთავრობო სექტორი	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.5
მოკლევადიანი	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.5
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სექტორები	3.4	1.5	0.0	0.0	0.0	4.9
მოკლევადიანი	3.4	1.5	0.0	0.0	0.0	4.9
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა საფინანსო კორპორაციები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
მოკლევადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
არასაფინანსო კორპორაციები, შინამეურნეობები და შპს-ები	3.4	1.5	0.0	0.0	0.0	4.9
მოკლევადიანი	3.4	1.5	0.0	0.0	0.0	4.9
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სარეზერვო აქტივები	3,288.8	202.1	-2.9	17.7	0.0	3,505.8
მონეტარული ოქრო	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ოქროს ზოდები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ოქროს ანგარიშები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ნასესხობის სპეციალური უფლება	200.7	0.1	-1.2	0.0	0.0	199.5
სავალუტო პოზიცია სსფ-ში	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სარეზერვო აქტივები	3,088.1	202.1	-1.7	17.7	0.0	3,306.2
ნაღდი ფული და დეპოზიტები	530.8	124.1	-2.2	0.0	0.0	652.7
მოთხოვნები მონეტარული ხელისუფლებისადმი	283.8	311.3	-2.4	0.0	0.0	592.6
მოთხოვნები სხვა ინსტიტუციური ერთეულებისადმი	247.0	-187.2	0.2	0.0	0.0	60.0
ფასიანი ქაღალდები	2,558.3	77.3	0.5	17.7	0.0	2,653.8

	31/12/18	ცვლილებები საანგარიშო პერიოდში				31/12/19
		საოპერაციო	საკურსო	ფასის	სხვა	
სავალო ფასიანი ქაღალდები	2,558.3	77.3	0.5	17.7	0.0	2,653.8
მოკლევადიანი	2,558.3	77.3	0.5	17.7	0.0	2,653.8
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სააქციო კაპიტალი და საინვესტიციო ფონდების აქციები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ფინანსური წარმოებულები	-1.0	0.7	0.0	0.0	0.0	-0.3
სხვა მოთხოვნები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ვალდებულებები	33,025.1	1,917.3	-730.0	12.8	475.4	34,700.6
პირდაპირი ინვესტიციები	18,353.8	1,341.1	-592.5	-121.7	365.1	19,345.7
სააქციო კაპიტალი და საინვესტიციო ფონდების აქციები	15,146.4	1,325.9	-556.6	-121.7	243.0	16,037.0
პირდაპირი ინვესტორი პირდაპირი ინვესტირების საწარმოში	15,146.4	1,325.9	-556.6	-121.7	243.0	16,037.0
პირდაპირი ინვესტირების საწარმო პირდაპირ ინვესტორთან (უკუინვესტიცია)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
მონათესავე საწარმოთა შორის	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სავალო ინსტრუმენტები	3,207.4	15.2	-35.9	0.0	122.0	3,308.7
პირდაპირი ინვესტორი პირდაპირი ინვესტირების საწარმოში	3,207.4	15.2	-35.9	0.0	122.0	3,308.7
პირდაპირი ინვესტირების საწარმო პირდაპირ ინვესტორთან (უკუინვესტიცია)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
მონათესავე საწარმოთა შორის	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
მათ შორის: სავალო ფასიანი ქაღალდები	0.1	0.2	0.0	0.0	0.0	0.3
პირდაპირი ინვესტორი პირდაპირი ინვესტირების საწარმოში	0.1	0.2	0.0	0.0	0.0	0.3
პირდაპირი ინვესტირების საწარმო პირდაპირ ინვესტორთან (უკუინვესტიცია)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
მონათესავე საწარმოთა შორის	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
პორტფელის ინვესტიციები	2,275.3	726.1	-20.2	134.4	-0.2	3,115.3
სააქციო კაპიტალი და საინვესტიციო ფონდების აქციები	41.9	-6.0	-2.9	0.0	-0.2	32.8
ეროვნული ბანკი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა	15.1	0.0	-1.0	1.3	0.0	15.4

	31/12/18	ცვლილებები საანგარიშო პერიოდში				31/12/19
		საოპერაციო	საკურსო	ფასის	სხვა	
სამთავრობო სექტორი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სექტორები	26.8	-6.0	-1.9	-1.2	-0.2	17.4
სხვა საფინანსო კორპორაციები	4.3	0.1	-0.2	-1.2	-0.2	2.7
არასაფინანსო კორპორაციები, შინამეურნეობები და შპს-ები	22.5	-6.1	-1.7	0.0	0.0	14.7
სააქციო კაპიტალი საინვესტიციო ფონდების აქციების გარდა	41.9	-6.0	-2.9	0.0	-0.2	32.8
კოტირებული	0.6	0.0	0.0	-0.1	0.0	0.5
არაკოტირებული	41.3	-6.0	-2.9	0.1	-0.2	32.3
სავალ ფასიანი ქაღალდები	2,233.3	732.1	-17.3	134.4	0.0	3,082.5
ეროვნული ბანკი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
მოკლევადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა	604.3	404.2	-14.7	46.5	0.0	1,040.3
მოკლევადიანი	50.6	12.3	-4.1	0.0	0.0	58.8
გრძელვადიანი	553.7	392.0	-10.6	46.5	0.0	981.5
სამთავრობო სექტორი	557.8	122.0	-2.6	1.0	0.0	678.1
მოკლევადიანი	16.0	29.6	-1.8	0.0	0.0	43.8
გრძელვადიანი	541.8	92.4	-0.8	1.0	0.0	634.3
სხვა სექტორები	1,071.2	205.9	0.0	86.9	0.0	1,364.1
მოკლევადიანი	1.1	-0.6	0.0	0.0	0.0	0.4
გრძელვადიანი	1,070.2	206.6	0.0	86.9	0.0	1,363.7
სხვა საფინანსო კორპორაციები	1.1	-0.6	0.0	0.0	0.0	0.4
მოკლევადიანი	1.1	-0.6	0.0	0.0	0.0	0.4
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
არასაფინანსო კორპორაციები, შინამეურნეობები და შპს-ები	1,070.2	206.6	0.0	86.9	0.0	1,363.7
მოკლევადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
გრძელვადიანი	1,070.2	206.6	0.0	86.9	0.0	1,363.7
ფინანსური წარმოებულები (რეზერვების გარდა) და თანამშრომლებთან ოფციონები აქციებზე	4.1	-25.0	24.4	0.0	0.0	3.5
ეროვნული ბანკი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა	4.1	-25.0	24.4	0.0	0.0	3.5
სამთავრობო სექტორი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

	31/12/18	ცვლილებები საანგარიშო პერიოდში				31/12/19
		საოპერაციო	საკურსო	ფასის	სხვა	
სხვა სექტორები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ფინანსური წარმოებულები (რეზერვების გარდა)	4.1	-25.0	24.4	0.0	0.0	3.5
ოფციონები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ფორვარდული ტიპის კონტრაქტები	4.1	-25.0	24.4	0.0	0.0	3.5
თანამშრომლებთან ოფციონები აქციებზე	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა ინვესტიციები	12,392.0	-124.9	-141.7	0.1	110.6	12,236.0
სხვა სააქციო კაპიტალი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ნაღდი ფული და დეპოზიტები	1,457.2	-142.1	-19.5	0.0	0.0	1,295.7
ეროვნული ბანკი	0.3	0.8	-0.7	0.0	0.0	0.3
მოკლევადიანი	0.2	0.8	-0.7	0.0	0.0	0.3
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა	1,457.0	-142.9	-18.9	0.0	0.0	1,295.3
მოკლევადიანი	1,155.6	-40.3	-14.7	0.0	0.0	1,100.6
გრძელვადიანი	301.4	-102.5	-4.1	0.0	0.0	194.8
სამთავრობო სექტორი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
მოკლევადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სექტორები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
მოკლევადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სესხები	9,949.5	50.8	-97.5	0.0	31.0	9,933.9
ეროვნული ბანკი	167.3	83.2	-1.0	0.0	0.0	249.5
სსფ-ის სესხები და კრედიტები	167.3	83.2	-1.0	0.0	0.0	249.5
სხვა მოკლევადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა	2,203.5	-1.7	-44.8	0.0	0.0	2,157.0
მოკლევადიანი	64.2	50.8	0.1	0.0	0.0	115.0
გრძელვადიანი	2,139.3	-52.4	-44.9	0.0	0.0	2,042.0
სამთავრობო სექტორი	4,826.1	262.4	-40.7	0.0	0.0	5,047.8
სსფ-ის სესხები და კრედიტები	48.9	-48.5	-0.3	0.0	0.0	0.0
სხვა მოკლევადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა გრძელვადიანი	4,777.3	310.9	-40.4	0.0	0.0	5,047.8
სხვა სექტორები	2,752.5	-293.1	-11.0	0.0	31.0	2,479.5
მოკლევადიანი	101.0	-75.1	-0.6	0.0	-0.3	25.0

	31/12/18	ცვლილებები საანგარიშო პერიოდში				31/12/19
		საოპერაციო	საკურსო	ფასის	სხვა	
გრძელვადიანი	2,651.6	-218.0	-10.3	0.0	31.3	2,454.5
სხვა საფინანსო კორპორაციები	154.5	-30.3	-3.6	0.0	-7.5	113.1
მოკლევადიანი	26.2	-17.8	-0.6	0.0	-0.8	7.0
გრძელვადიანი	128.2	-12.4	-3.0	0.0	-6.8	106.0
არასაფინანსო კორპორაციები, შინამეურნეობები და შმაკოები	2,598.1	-262.8	-7.4	0.0	38.5	2,366.5
მოკლევადიანი	74.8	-57.2	0.0	0.0	0.5	18.0
გრძელვადიანი	2,523.3	-205.5	-7.4	0.0	38.1	2,348.5
სადაზღვევო, საპენსიო პროგრამები და სტანდარტული საგარანტიო სქემები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სავაჭრო კრედიტები	773.0	-26.7	-23.4	0.1	79.5	802.5
ეროვნული ბანკი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სამთავრობო სექტორი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სექტორები	773.0	-26.7	-23.4	0.1	79.5	802.5
მოკლევადიანი	773.0	-26.7	-23.4	0.1	79.5	802.5
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა საფინანსო კორპორაციები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
არასაფინანსო კორპორაციები, შინამეურნეობები და შმაკოები	773.0	-26.7	-23.4	0.1	79.5	802.5
მოკლევადიანი	773.0	-26.7	-23.4	0.1	79.5	802.5
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა ვალდებულებები - სხვა (კრედიტორული დავალიანება)	11.6	-6.8	-0.1	0.0	0.0	4.7
ეროვნული ბანკი	1.0	-0.6	0.0	0.0	0.0	0.4
მოკლევადიანი	1.0	-0.6	0.0	0.0	0.0	0.4
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა	10.6	-6.2	-0.1	0.0	0.0	4.2
მოკლევადიანი	10.6	-6.2	-0.1	0.0	0.0	4.2
გრძელვადიანი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სამთავრობო სექტორი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სექტორები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ნასესხობის სპეციალური უფლებები (წმინდა ვალდებულებების აღება)	200.6	-0.1	-1.1	0.0	0.0	199.3

**დანართი 6. საქართველოს მთლიანი საგარეო ვალი, 2015-2019 წლები
(მლნ აშშ დოლარი)**

	31/12/15	31/12/16	31/12/17	31/12/18	31/12/19
სამთავრობო სექტორი	4,390.3	4,677.8	5,296.2	5,384.0	5,725.9
მოკლევადიანი	9.2	18.8	33.7	16.0	43.8
ნაღდი ფული და დეპოზიტები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სავალო ფასიანი ქაღალდები	9.2	18.8	33.7	16.0	43.8
სესხები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სავაჭრო კრედიტები და ავანსები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სასესხო ვალდებულებები ^{2,3}	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
გრძელვადიანი	4,381.1	4,658.9	5,262.4	5,368.0	5,682.1
ნასესხობის სპეციალური უფლებები (ნსუ) განაწილებული	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ნაღდი ფული და დეპოზიტები ¹	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სავალო ფასიანი ქაღალდები	536.3	601.5	615.0	541.8	634.3
სესხები	3,844.8	4,057.5	4,647.5	4,826.1	5,047.8
სავაჭრო კრედიტები და ავანსები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სასესხო ვალდებულებები ²	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ეროვნული ბანკი	220.3	200.9	292.4	369.2	449.7
მოკლევადიანი	1.3	1.7	1.6	1.3	0.8
ნაღდი ფული და დეპოზიტები ¹	0.3	1.0	0.5	0.2	0.3
სავალო ფასიანი ქაღალდები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სესხები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სავაჭრო კრედიტები და ავანსები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სასესხო ვალდებულებები ^{2,3}	1.0	0.6	1.0	1.0	0.4
გრძელვადიანი	218.9	199.3	290.9	367.9	448.9
ნასესხობის სპეციალური უფლებები (ნსუ) განაწილებული	199.5	193.6	205.3	200.6	199.3
ნაღდი ფული და დეპოზიტები ¹	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სავალო ფასიანი ქაღალდები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სესხები	19.4	5.6	85.6	167.3	249.5
სავაჭრო კრედიტები და ავანსები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სასესხო ვალდებულებები ²	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა	2,957.1	2,984.4	3,686.0	4,275.3	4,496.9
მოკლევადიანი	894.8	1,162.5	1,234.6	1,280.9	1,278.6
ნაღდი ფული და დეპოზიტები ¹	778.0	933.2	1,011.0	1,155.6	1,100.6
სავალო ფასიანი ქაღალდები	13.8	17.6	0.0	50.6	58.8
სესხები	101.6	199.1	221.4	64.2	115.0
სავაჭრო კრედიტები და ავანსები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სასესხო ვალდებულებები ^{2,3}	1.4	12.5	2.2	10.6	4.2

	31/12/15	31/12/16	31/12/17	31/12/18	31/12/19
გრძელვადიანი	2,062.3	1,821.9	2,451.4	2,994.4	3,218.2
ნაღდი ფული და დეპოზიტები ¹	447.7	324.7	360.6	301.4	194.8
სავალო ფასიანი ქაღალდები	399.6	81.3	299.4	553.7	981.5
სესხები	1,215.1	1,416.0	1,791.5	2,139.3	2,042.0
სავაჭრო კრედიტები და ავანსები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სასესხო ვალდებულებები ²	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სექტორები	4,064.5	4,904.3	4,623.0	4,596.8	4,646.1
მოკლევადიანი	668.4	769.6	794.2	875.1	827.9
ნაღდი ფული და დეპოზიტები ¹	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სავალო ფასიანი ქაღალდები	1.0	1.6	1.5	1.1	0.4
სესხები	18.9	35.1	65.3	101.0	25.0
სავაჭრო კრედიტები და ავანსები	648.5	733.0	727.4	773.0	802.5
სხვა სასესხო ვალდებულებები ^{2,3}	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
გრძელვადიანი	3,396.1	4,134.6	3,828.8	3,721.7	3,818.2
ნაღდი ფული და დეპოზიტები ¹	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სავალო ფასიანი ქაღალდები ⁴	782.5	1,231.2	1,228.0	1,070.2	1,363.7
სესხები	2,613.6	2,903.4	2,600.8	2,651.6	2,454.5
სავაჭრო კრედიტები და ავანსები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სასესხო ვალდებულებები ²	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა საფინანსო კორპორაციები	246.9	255.0	170.4	155.5	113.5
მოკლევადიანი	16.0	14.5	44.6	27.3	7.4
ნაღდი ფული და დეპოზიტები ¹	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სავალო ფასიანი ქაღალდები	1.0	1.6	1.4	1.1	0.4
სესხები	15.0	13.0	43.2	26.2	7.0
სავაჭრო კრედიტები და ავანსები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სასესხო ვალდებულებები ^{2,3}	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
გრძელვადიანი	231.0	240.4	125.8	128.2	106.0
ნაღდი ფული და დეპოზიტები ¹	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სავალო ფასიანი ქაღალდები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სესხები	231.0	240.4	125.8	128.2	106.0
სავაჭრო კრედიტები და ავანსები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სასესხო ვალდებულებები ²	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
არასაფინანსო კორპორაციები	3,817.6	4,649.3	4,452.6	4,441.3	4,532.6
მოკლევადიანი	652.4	755.1	749.6	847.8	820.5
ნაღდი ფული და დეპოზიტები ¹	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სავალო ფასიანი ქაღალდები	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0
სესხები	3.9	22.1	22.1	74.8	18.0
სავაჭრო კრედიტები და ავანსები	648.5	733.0	727.4	773.0	802.5
სხვა სასესხო ვალდებულებები ^{2,3}	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
გრძელვადიანი	3,165.2	3,894.2	3,703.0	3,593.5	3,712.1

	31/12/15	31/12/16	31/12/17	31/12/18	31/12/19
ნაღდი ფული და დეპოზიტები ¹	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სავალო ფასიანი ქაღალდები	782.5	1,231.2	1,228.0	1,070.2	1,363.7
სესხები	2,382.6	2,663.0	2,475.0	2,523.3	2,348.5
სავაჭრო კრედიტები და ავანსები	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სასესხო ვალდებულებები ²	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
პირდაპირი ინვესტიციები: კომპანიათაშორისი სესხები	3,675.6	3,169.5	3,423.8	3,207.4	3,308.7
პირდაპირი ინვესტირების სანარმოს ვალდებულება პირდაპირ ინვესტორთან	3,675.6	3,169.5	3,423.8	3,207.4	3,308.7
პირდაპირი ინვესტორის ვალდებულება პირდაპირი ინვესტირების სანარმოსთან	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ვალდებულებები მონათესავე სანარმოებს შორის	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
მთლიანი საგარეო ვალი	15,307.9	15,936.8	17,321.4	17,832.6	18,627.2
საცნობარო მუხლები:					
ვადაგადაცილებული დავალიანება:	747.2	340.0	295.0	588.2	461.3
სამთავრობო სექტორი	51.0	53.5	32.6	33.1	33.5
ეროვნული ბანკი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
სხვა სექტორები	88.5	96.6	110.4	319.2	174.2
პირდაპირი ინვესტიციები: კომპანიათაშორისი სესხები	607.8	189.8	152.0	235.9	253.6
სავალო ფასიანი ქაღალდები: (ნომინალური ღირებულება)	1,692.7	1,851.4	2,014.6	2,220.9	2,937.5
სამთავრობო სექტორი	519.8	566.8	583.5	529.8	649.2
ეროვნული ბანკი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
დეპოზიტური კორპორაციები ეროვნული ბანკის გარდა	401.6	98.9	299.4	612.6	1,005.2
სხვა სექტორები	771.3	1,185.7	1,131.7	1,078.4	1,283.2

1 რეკომენდებულია, რომ ნაღდი ფული და დეპოზიტები მთიანად ჩართული იყოს მოკლევადიან კატეგორიაში თუ არა გვაქვს დეტალური ინფორმაცია, რომელიც საშუალებას მოგვცემდა მათ გრძელ და მოკლევადიანად დაყოფისა.

2 სხვა სასესხო ვალდებულებები შედგება სადაზღვევო, საპენსიო, სტანდარტიზებული საგარანტიო სქემების, და დანარჩენი დებიტორულ/კრედიტორული დავალიანებისაგან. იმ შემთხვევაში თუ არ გვაქვს დეტალური ინფორმაცია, რომელიც საშუალებას მოგვცემდა მათ გრძელ და მოკლევადიანად დაყოფისა, სადაზღვევო, საპენსიო და სტანდარტიზებული საგარანტიო სქემები კლასიფიცირდება გრძელვადიან ინსტრუმენტად.

3 ვადაგადაცილებული დავალიანება აღინერება ორიგინალ სავალო ინსტრუმენტთან ერთად, ნაცვლად სხვა სავალო ვალდებულებებისა. ვადაგადაცილებული დავალიანება დეტალურად არის მოცემული საცნობარო მუხლებში.

4 სავალო ფასიანი ქაღალდები ძირითად ცხრილში აღინერება საბაზრო ღირებულებით, ხოლო საცნობარო მუხლებში, ნომინალური ღირებულებით. საცნობარო მუხლებში მოცემული სავალო ფასიანი ქაღალდები არ შეიცავს “პირდაპირი ინვესტიციები: კომპანიათაშორისი სესხები”-ში შემავალ კომპონენტებს.

**დანართი 7. უმსხვილესი საექსპორტო ქვეყნები (FOB), 2015-2019 წლები
(მლნ აშშ დოლარი)**

	2015	2016	2017	2018	2019
ექსპორტი სულ	2,204.1	2,117.1	2,745.6	3,379.6	3,798.0
მათ შორის:					
აზერბაიჯანი	240.9	152.7	274.2	507.5	508.5
რუსეთის ფედერაცია	162.9	206.6	397.9	437.7	497.0
სომხეთი	180.2	152.7	213.5	286.3	432.6
ბულგარეთი	214.2	160.8	186.9	259.2	284.1
უკრაინა	59.9	73.9	127.4	179.5	250.9
ჩინეთი	125.8	174.3	201.7	199.1	223.1
თურქეთი	186.8	173.5	216.7	241.4	202.2
რუმინეთი	27.0	36.7	75.3	57.8	178.2
აშშ	104.2	68.3	121.8	159.9	132.2
უზბეკეთი	98.0	71.3	64.2	80.5	89.2
შვეიცარია	30.8	81.8	71.6	77.5	82.9
ყირგიზეთი	6.7	7.4	9.5	29.1	76.3
ირანი (ისლამური რესპუბლიკა)	35.8	47.0	76.7	74.3	71.1
ყაზახეთი	45.0	39.8	51.8	90.7	67.0
არაბთა გაერთიანებული საამიროები	28.1	32.0	37.4	44.0	65.0
თურქმენეთი	16.1	10.5	21.6	39.1	59.3
გერმანია	75.3	85.5	45.7	51.4	54.3
ესპანეთი	41.9	41.4	59.3	61.8	46.0
ლიეტუვა	33.3	25.2	35.1	43.4	45.0
ბელორუსი	20.5	18.3	27.5	28.4	44.3
დანარჩენი ქვეყნები	470.9	457.6	429.9	431.0	388.7

მონაცემთა წყარო: საქსტატი, არ მოიცავს არაორგანიზებული ვაჭრობის მონაცემებს.

**დანართი 8. უმსხვილესი საიმპორტო ქვეყნები (CIF), 2015-2019 წლები
(ათასი აშშ დოლარი)**

	2015	2016	2017	2018	2019
იმპორტი სულ	7,303.8	7,341.6	8,055.7	9,361.2	9,516.4
მათ შორის:					
თურქეთი	1,327.5	1,353.9	1,373.9	1,474.3	1,616.9
რუსეთის ფედერაცია	625.5	680.6	789.5	934.7	977.0
ჩინეთი	587.3	547.5	732.5	833.9	858.6
აშშ	254.0	230.7	330.9	501.0	678.7
აზერბაიჯანი	538.6	492.6	567.0	592.7	558.7
გერმანია	432.4	432.1	454.6	467.4	501.7
უკრაინა	455.6	418.0	447.1	514.9	415.6
სომხეთი	175.1	216.8	281.3	335.4	267.7
იაპონია	212.2	200.3	158.6	243.6	257.3
იტალია	197.7	262.8	217.9	232.1	228.3
რუმინეთი	207.1	190.3	191.0	209.2	212.2
ირანი (ისლამური რესპუბლიკა)	92.3	84.5	105.2	176.6	187.1
ნიდერლანდები	128.3	218.1	157.5	210.9	179.1
პოლონეთი	91.1	101.5	127.8	143.9	170.1
საფრანგეთი	117.0	120.1	135.1	264.6	165.9
არაბთა გაერთიანებული საამიროები	210.2	138.3	145.5	156.8	163.0
ჩილე	3.0	14.5	47.1	22.7	126.9
ბულგარეთი	167.6	150.4	155.6	182.0	124.6
ბრაზილია	71.2	77.0	95.7	130.8	117.3
თურქმენეთი	111.6	75.9	119.6	174.5	110.7
დანარჩენი ქვეყნები	1,298.7	1,335.6	1,421.9	1,559.3	1,599.0

მონაცემთა წყარო: საქსტატი, არ მოიცავს არაორგანიზებული ვაჭრობის მონაცემებს.

**დანართი 9. ძირითადი საქონლის ექსპორტი თურქეთში, 2015-2019 წლები
(ათასი აშშ დოლარი)**

კოდი	საქონლის დასახელება	2015	2016	2017	2018	2019	2019 წლის სტრუქტურა (%)
	ექსპორტი თურქეთში, სულ	186,802.2	173,454.8	216,675.0	241,376.0	202,200.9	100.0
	მათ შორის:						
6109	ტრიკოტაჟის ნაქსოვი ნაწარმი	40,468.2	37,238.7	42,955.7	40,528.2	37,850.5	18.7
7207	ნახევარფაბრიკატები ნახშირბადიანი ფოლადისგან	19,018.2	12,026.9	26,653.6	22,573.8	28,902.6	14.3
7202	ფეროშენადნობები	4,586.1	11,743.0	24,522.9	32,521.1	18,502.0	9.2

კოდი	საქონლის დასახელება	2015	2016	2017	2018	2019	2019 წლის სტრუქტურა (%)
2603	სპილენძის მადნები და კონცენტრატები	5,620.4	0.0	0.0	18,485.9	13,750.2	6.8
6103	მამაკაცის ან ბიჭის ტრიკოტაჟის ტანსაცმელი	8,803.1	10,025.9	9,554.2	11,029.7	13,660.3	6.8
6204	ქალის ან გოგონას კოტუშები, კომპლექტები	5,119.0	2,846.8	3,896.7	3,839.9	8,971.8	4.4
7801	ტყვია დაუმუშავებელი	3,143.6	4,807.9	5,450.6	4,712.2	6,346.3	3.1
6206	ქალის ან გოგონას ბლუზები, პერანგები	4,913.3	4,864.6	3,765.0	4,677.9	5,367.6	2.7
2301	თევზის ან კიბოსნაირების ფხვნილი და გრანულები	10,525.3	13,715.7	10,407.0	9,599.5	5,252.6	2.6
6212	ქაშვები და ანალოგიური ტრიკოტაჟის ნაწარმი	9.5	17.8	1,086.7	2,735.7	5,222.2	2.6
	დანარჩენი პროდუქცია	84,595.6	76,167.6	88,382.4	90,672.0	58,374.8	28.9

მონაცემთა წყარო: საქსტატი, არ მოიცავს არაორგანიზებული ვაჭრობის მონაცემებს.

დანართი 10. ძირითადი საქონლის იმპორტი თურქეთიდან, 2015-2019 წლები (ათასი აშშ დოლარი)

კოდი	საქონლის დასახელება	2015	2016	2017	2018	2019	2019 წლის სტრუქტურა (%)
	იმპორტი თურქეთიდან, სულ	1,327,452.1	1,353,949.0	1,373,859.2	1,474,318.3	1,616,936.3	100.0
	მათ შორის:						
3004	სამკურნალო საშუალებები	77,949	51,017	66,703	60,501	83,778	5.2
8703	მსუბუქი ავტომობილები	6,017	11,196	31,991	48,114	64,906	4.0
7306	მიწები, მილაკები და ღრუ პროფილები შავი ლითონებისგან	31,838	41,089	46,374	49,078	42,797	2.6
7308	შავი ლითონის მეტალოკონსტრუქციები	41,094	57,405	37,607	36,903	42,770	2.6
8544	იზოლირებული მავთულები, კაბელები	24,627	38,259	27,069	31,178	40,047	2.5
2710	ნავთობი და ნავთობპროდუქტები	6,611	8,071	7,413	8,072	39,452	2.4
6307	ტანსაცმლის თარგები და სხვა მზა ნაწარმი	27,422	21,641	29,398	26,704	29,699	1.8
9619	სანიტარულ-ჰიგიენური საფენები და ტამპონები, ნებისმიერი მასალისგან	35,282	34,641	31,625	26,980	27,804	1.7
8702	ავტომობილები, 10 კაცის ან მეტის გადასაყვანად	3,186	2,352	2,844	5,633	27,231	1.7
8429	ბუღდობურები, ავტოგრეიდერები, ექსკავატორები, სატკეპნი მანქანები და სხვა	14,521	9,325	13,018	14,999	26,093	1.6
	დანარჩენი პროდუქცია	1,058,907	1,078,953	1,079,817	1,166,158	1,192,358	73.7

მონაცემთა წყარო: საქსტატი, არ მოიცავს არაორგანიზებული ვაჭრობის მონაცემებს.

დანართი 11. ძირითადი საქონლის ექსპორტი რუსეთში, 2015-2019 წლები (ათასი აშშ დოლარი)

კოდი	საქონლის დასახელება	2015	2016	2017	2018	2019	2019 წლის სტრუქტურა (%)
	ექსპორტი რუსეთში, სულ	162,885	206,646	397,853	437,749	496,953	100.0
	მათ შორის:						
2204	ყურძნის ღვინო	43,344	55,801	98,927	114,549	133,226	26.8
7202	ფეროშენადნობები	22,645	39,435	128,416	128,786	114,504	23.0
2201	მინერალური წყლები	33,027	35,301	45,598	50,192	60,581	12.2
2208	სპირტიანი სასმელები	10,572	12,531	22,699	21,321	34,541	7.0
3004	სამკურნალო საშუალებები	5	3,614	11,271	10,500	19,902	4.0
8421	სითხის ან აირის საფილტრავი ან გასანმენდი აგრეგატები	106	16	2,887	15,816	19,067	3.8
0805	ციტრუსები	9,621	6,009	7,478	10,879	13,676	2.8
0809	გარგარი, ალუბალი და ბალი, ატამი, ქლიავი და ლოღნოშო, ახალი	1,407	2,477	3,799	7,297	11,764	2.4
2202	მინერალური და დაგაზიანებული წყლები მაქრის შემცველობით	2,778	2,852	5,817	8,355	11,210	2.3
8703	მსუბუქი ავტომობილები	4,444	7,642	14,318	8,288	8,040	1.6
	დანარჩენი პროდუქცია	34,937	40,968	56,644	61,766	70,442	14.2

მონაცემთა წყარო: საქსტატი, არ მოიცავს არაორგანიზებული ვაჭრობის მონაცემებს.

დანართი 12. ძირითადი საქონლის იმპორტი რუსეთიდან, 2015-2019 წლები (ათასი აშშ დოლარი)

კოდი	საქონლის დასახელება	2015	2016	2017	2018	2019	2019 წლის სტრუქტურა (%)
	იმპორტი რუსეთიდან, სულ	625,471	680,552	789,536	934,664	977,023	100.0
	მათ შორის:						
2710	ნავთობი სა ნავთობპროდუქტები	69,355	102,383	134,682	198,836	200,122	20.5
1001	ხორბალი და მესლინი	114,568	85,920	97,723	95,807	90,673	9.3
2711	ნავთობის აირები	80,274	30,898	31,402	13,620	41,820	4.3
1512	მზესუმზირის ზეთი	22,138	27,536	29,007	33,566	34,026	3.5
2704	კოქსი და ნახევარკოქსი	3,237	7,660	15,178	38,909	32,625	3.3
8517	აპარატები ელექტრონული სატელეფონო ან სატელეგრაფო სადენიანი კავშირისთვის	680	19,085	37,350	30,085	30,415	3.1
1806	შოკოლადი და კაკაოს სხვა პროდუქტები	14,402	17,951	22,873	26,119	27,400	2.8

კოდი	საქონლის დასახელება	2015	2016	2017	2018	2019	2019 წლის სტრუქტურა (%)
2701	ქვანახშირი	9,564	8,125	16,054	26,153	24,237	2.5
2716	ელექტროენერჯია	31,307	16,070	13,170	9,334	22,798	2.3
7010	ბოცები, ბოთლები, სხვა მინის ტევადობები	4,728	6,004	9,997	12,482	19,937	2.0
	დანარჩენი პროდუქცია	275,217	358,922	382,098	449,753	452,971	46.4

მონაცემთა წყარო: საქსტატი, არ მოიცავს არაორგანიზებული ვაჭრობის მონაცემებს.

დანართი 13. ძირითადი საქონლის ექსპორტი ჩინეთში, 2015-2019 წლები (ათასი აშშ დოლარი)

კოდი	საქონლის დასახელება	2015	2016	2017	2018	2019	2019 წლის სტრუქტურა (%)
	ექსპორტი ჩინეთში, სულ	125,803	174,330	201,697	199,108	223,129	100.0
	მათ შორის:						
2603	სპილენძის მადნები და კონცენტრატები	101,221	137,931	164,022	156,189	171,641	76.9
2204	ყურძნის ღვინო	8,655	13,954	20,466	19,777	18,864	8.5
9018	ხელსაწყოები და მონყობილობები მედიცინაში ან ვეტერინარიაში გამოსაყენებელი	23	0	1,924	11,071	12,962	5.8
0910	ზაფრანა, კოჭა, კარი, სხვა სუნელები	0	0	25	417	3,541	1.6
0802	ახალი ან გამხმარი კაკალი	0	0	350	999	3,485	1.6
3822	დიაგნოსტიკური ან ლაბორატორიული რეაგენტები	0	0	0	42	2,713	1.2
9021	სამარჯვეები ორთოპედული, სხეულის ხელოვნური ნაწილები	0	0	83	1,776	2,033	0.9
2616	ძვირფასი ლითონების მადნები და კონცენტრატები	0	0			2,009	0.9
2208	სპირტიანი სასმელები	99	876	1,730	1,226	840	0.4
7601	დაუმუშავებელი ალუმინი	0	0	0	0	779	0.3
	დანარჩენი პროდუქცია	15,805	21,569	13,096	7,611	4,263	1.9

მონაცემთა წყარო: საქსტატი, არ მოიცავს არაორგანიზებული ვაჭრობის მონაცემებს.

დანართი 14. ძირითადი საქონლის იმპორტი ჩინეთიდან, 2015-2019 წლები (ათასი აშშ დოლარი)

კოდი	საქონლის დასახელება	2015	2016	2017	2018	2019	2019 წლის სტრუქტურა (%)
	იმპორტი ჩინეთიდან, სულ	587,296	547,485	732,534	833,914	858,589	100.0
	მათ შორის:						
7210	ბრტყელი ნაგლინი ნახშირბადიანი ფოლადისგან	19,874	22,885	38,933	35,358	30,886	3.6
8415	მონწყობილობები ჰაერის კონდიციონერებისათვის	12,490	14,823	13,661	18,211	22,072	2.6
4011	საბურავები	11,384	15,201	22,987	26,348	21,723	2.5
8528	აპარატურა მიმღები სატელევიზიო კავშირისთვის	19,215	9,037	13,503	15,100	21,329	2.5
8471	გამომთვლელი მანქანები და მათი ბლოკები	24,384	18,339	29,814	41,482	21,134	2.5
9405	ნათურები და გამანათებელი მონწყობილობები	11,885	10,213	14,585	16,610	18,754	2.2
3907	პოლიაცეტალები, პოლიეთერები, ეპოქსიდის ფისები, პირველადი ფორმით	4,606	6,339	9,543	17,746	18,030	2.1
8504	ელექტრული ტრანსფორმატორები	3,593	4,063	6,005	14,539	14,845	1.7
8429	ბულდოზერები, ავტოგრეიდერები, ექსკავატორები, სატკეპნი მანქანები და სხვა	8,128	4,967	4,091	3,620	13,907	1.6
6402	ფეხსაცმელი რეზინის ან პოლიმერული მასალის	3,596	13,176	17,804	16,848	13,848	1.6
	დანარჩენი პროდუქცია	468,140	428,443	561,607	628,053	662,061	77.1

მონაცემთა წყარო: საქსტატი, არ მოიცავს არაორგანიზებული ვაჭრობის მონაცემებს.

